



EGM Katalog No : 492
Proje Danışmanı : Prof. Dr. Semiha AYDIN
Proje Koordinatörü : Ali SEVİNÇ
Hazırlayanlar : Tuncay TÜRKOĞLU
Ahmet Cemil BEZCİ
Ramazan CANDAN
Ahmet Cemil TUNCER
Özgür ARSLAN
A. Fazıl KORKMAZ
Emin KUMSAL
Nuğman DEMİRDİŞ
Murat KAVAK
Emeği Geçenler : Esat AKTAŞ
Yakup AKTAŞ
Bilal ŞEN
Uğur SÖNMEZYURT
Ahmet TARKAY
Grafik Tasarım : TN İLETİŞİM
Baskı : 1. Baskı, 2011

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Asayiş Dairesi Başkanlığı

İlkadım Cd. No: 89
Dikmen / ANKARA
Tel.: 0312. 412 28 78-79



HIRSIZLIK SUÇU

EĞİTİCİ EL KİTABI



İçindekiler

HEDEFLER.....	11
HEDEF ve DAVRANIŞLAR.....	11
ÖĞRENME - ÖĞRETME STRATEJİLERİ.....	12
DEĞERLENDİRME STRATEJİLERİ.....	12
BELİRTKE TABLOSU.....	13
BÖLÜM	
SIZLIK SUÇLARI.....	17
1.1. BİNALAR VE EKLENTİLERİNDEN HIRSIZLIK.....	18
1.2. ŞAHİSTAN HIRSIZLIK.....	27
1.3. AÇIKTAN HIRSIZLIK.....	28
1.4. BİLİŞİM YÖNTEMİLE HIRSIZLIK.....	28
1.5. OTO HIRSIZLIĞI.....	28
1.6. KASA HIRSIZLIĞI.....	30
2. BÖLÜM	
HIRSIZLIK SUÇUNDA OLAY YERİNİN İNCELENMESİ ve SORUŞTURMA EVRESİ ...	35
2.1. SUÇ SORUŞTURMASINDA OLAY YERİ İNCELEMESİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ ...	35
2.2. DELİLLER.....	37
2.3. BİYOLOJİK DELİLLER ve DNA.....	39
2.4. KİMYASAL DELİLLER.....	42
2.5. FİZİKSEL DELİLLER.....	42
2.6. İZ DELİLLER.....	44
2.7. OLAY YERİ GÜVENLİĞİ.....	47
2.8. OLAY YERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR.....	55
3. BÖLÜM	
ORGANİZE HIRSIZLIK SUÇLARINDA SORUŞTURMA	67
3.1. Organize Hırsızlıklar.....	67
3.2. TAKİP - TARASSUT.....	68
3.3. Delillerin Değerlendirilmesi.....	75
4. BÖLÜM	
SUÇ ÖNLEME FAALİYETLERİ.....	
5. BÖLÜM	
HIRSIZLIK SUÇUNUN HUKUKİ AÇIDAN ANALİZİ.....	83
5.1. Suçun Konusu.....	84
5.2. Hırsızlık Suçunun Nitelikli Halleri (TCK Madde 142).....	86
EKLER	
EK - 1: İKAMETTEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU.....	95
EK - 2: İŞYERİNDEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU.....	98
EK - 3: İFADE ALMADA PERFORMANS KRİTERLERİ VE GÖZLEMLEME	101

Sunuş

Günümüz medeniyet anlayışı, bireysel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınarak demokrasinin tüm unsurlarıyla geliştirilmesini, küresel düzeyde toplumların barış içerisinde yaşamasını ve genel olarak adaletli bir sistemin işletilmesini hedeflemektedir. Böyle bir medeniyet, tüm toplumların katkısı ve kendilerinden bir şeyler bulması ile gelişebilecektir.

Türkiye, coğrafi olarak üç kıtanın buluşma noktasında, tarihî ve kültürel zenginlikleri ile toplumlar arasında bir köprü görevi görmektedir. Yüzyıllardır farklı din ve kültürler Anadolu coğrafyasında barış ve hoşgörü içerisinde yaşamaktadır. Türkiye, sahip olduğu bu potansiyeli ile dünya medeniyetinin gelişimine katkı sağlamak, barış ve istikrarın küresel düzeyde kalıcı hale gelmesi için çaba harcamaktadır. Bu amaç çerçevesinde, üyesi olduğu BM, NATO, AGİT ve İslam Konferansı ile üyelik sürecinde olduğu AB gibi Uluslararası Örgütler bünyesinde aktif sorumluluk üstlenmektedir. Birleşmiş Milletler barışı koruma misyonlarında, Balkanlardan Afrika'ya, Amerika'dan Uzak Doğu'ya pek çok ülkede dünya barışı için görev almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti'nin önemli kurumlarından birisi olan Türk Polis Teşkilatı, ülkenin genel politika ve hedeflerine uygun olarak dünyada güvenlik alanında yaşanan her türlü gelişmenin takipçisidir. Türk Polis Teşkilatı, güvenlik bilimi ve teknolojilerinde yaşanan gelişmeleri büyük bir dikkat ve titizlikle takip ederken, 2000'li yıllarla birlikte üretmeye ve deneyimlerini geleceğe yön verecek birikimlere dönüştürmeye başlamıştır.

Türk Polisi, 70 milyonu aşan nüfusa sahip bir ülkenin 250 bin çalışanı ile ulusal bir polis teşkilatıdır. Coğrafi olarak geçiş bölgesi olması dolayısıyla uyuşturucu başta olmak üzere her türlü kaçakçılıkla mücadele deneyimi vardır. İnsan ticareti ve kaçakçılığını önlemedeki başarısı özellikle uluslararası güvenlik kuruluşları tarafından takdir edilmektedir. Türk polisinin son yıllarda önemli gelişme gösterdiği Terörizmle mücadele alanındaki uygulamaları örnek alınmaktadır. Polis havacılığı, kriminal incelemeler, bilgi işlem ve bilişim teknolojileri, haberleşme sistemleri, istihbarat ve suç analiz programları, toplumsal olaylara müdahale ile sosyal kaynaşma ve suç önleme odaklı toplum destekli polislik anlayışı örnek alınabilecek belli başlı alanlardır.

Türk polisi, son yıllarda Avrupa, Balkanlar, Orta Asya, Ortadoğu ve Afrika'daki birçok ülke polisi ile eğitim işbirlikleri gerçekleştirmiş, son iki yılda 35 farklı ülke polisinden yaklaşık 4000 polis, Türk polisi tarafından organize edilen hizmet içi eğitim programlarına katılmıştır. Bu eğitimler, bilgi ve deneyim paylaşımlarının yapıldığı, güvenlik sorunlarına demokratik polislik anlayışı çerçevesinde çözümlerin tartışıldığı, mesleki dostlukların kurulduğu ortamlar oluşturmuştur. Türk polisi, bilginin saklanarak değil paylaşılarak değer kazanacağı düşüncesinden hareketle birikimlerini dünya polisine açma noktasında son derece açık ve paylaşımcı olurken diğer ülke polislerinden öğrenebileceklerinin de farkındadır.

Ülkeler arasında yapılan eğitim işbirliklerinin ve planlanan hizmet içi eğitim aktivitelerinin beklenen sonuçları vermesi için eğitim biliminin temel ilke ve prensipleri doğrultusunda hareket edilmesi gerekmektedir. Eğitimden en üst düzeyde verimin elde edilebilmesi için temel gereklerden biri de eğitim materyallerinin hazırlanmasıdır. Türk polisi, yaklaşık iki yıl önce başlattığı proje çerçevesinde uluslararası eğitimlerde kullanılacak eğitim kitaplarının modern öğretim yöntem ve tekniklerine uygun olarak yeniden hazırlanması amacıyla bir çalışma başlatmıştır. Eğitim bilimleri alanında uzman öğretim üyeleri ve tasarımcıların desteğinde, alanında uzman polisin katılımıyla eğitici ve kursiyer kitapları ayrı olmak üzere toplam elli dört konu başlığında kitap yazım ve tasarım çalışması yapılmıştır. Katılımcı merkezli, örnek olay çözümlemeli ve uygulama ağırlıklı oluşturulan bu kitapların eğitimde verimi artırması hedeflenmektedir.

Yoğun emek sarf eden meslektaşlarımızı çalışmalarından dolayı tebrik ederiz.

Bu eğitim kitaplarının dünya polisinin paylaşımlarını en üst düzeye taşıması, dünya barışına ve daha güvenli bir geleceğe hizmet etmesi dileğiyle...

EMNİYET GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

Önsöz

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyetleri Kanununun 1. maddesinde “Polis asayiş, amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur. Halkın ırz, can ve malını muhafaza ve ammenin istirahatini temin eder” hükmü yer almaktadır. Halkın malına yönelebilecek olayları önlemek, aydınlatmak, faillerini tespit edip yakalayarak adli merciler çıkartmak, suç ile elde edilen eşyayı asıl sahiplerine iade etmek teşkilatımızın kanunla verilmiş temel görevleri arasındadır.

Son yıllardaki ekonomik ve sosyal gelişmeler yaşayan ülkemizde ve ceza adalet sisteminde ve Anayasa’da yapılan değişikliklerde göz önünde bulundurulduğunda hırsızlık suçlarıyla mücadelenin ne denli zor olduğu ve bilimsel yöntemlerle yapılması gerektiği gerçeğiyle karşı karşıya kalınmaktadır.

Zira diğer suçların birçoğunun aksine hırsızlık suçlarında, tanık, kan, tük-rük, sperm, vücut kılı gibi delillerin elde edilmesi pek mümkün olmamaktadır. Yalnızca parmak izi ile yetinilmektedir. Hırsızlık suçlarında kullanılan hemen hemen tek delil sayılabilecek parmak izinin birçok olayda faillerce bırakılma-masına özen göstermekte ve bu yönde önlem alınmaktadır.

Delilden faile ulaşma ilkesinin en üst seviyelerde uygulandığı ülkemizde, delillendirilmesi neredeyse imkânsız olan hırsızlık suçlarının önlenmesi, aydınlatılması ve faillerinin tespiti ile yakalanması çalışmalarında başarının artırılması için bilimsel veri arşivleme, analiz etme, analiz sonuçlarının yo-rumlanmasına ilişkin çalışmalar başlatılmış olup, istihbari ve operasyonel fa-aliyetlere ağırlık verilmektedir.

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de suç çeşitliliği her geçen gün art-makta ve uzmanlaşmaya daha çok ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşıla-mak amacıyla yetiştirilecek olan Hırsızlıkla Mücadele Timleri ve Suç Araştırma Personelleri sayesinde elde edilen bilgiler ve duyumlar sistematize edilecek ve yetkililer tarafından değerlendirilerek sonuca daha hızlı ulaşılabilir.

Günümüzde gelişen teknoloji sayesinde bilgisayar ortamında iller arası olay ve şahıs bilgileri ile fotoğraf gönderilmesi mümkün olabilmektedir. Suçun türü, yeri, zamanı, işleniş yöntemi, suç yerine giriş biçimi, iz ve deliller, çalınan eşyanın cinsi, miktarı, seri numarası, rengi gibi veriler dijital ortamda arşivle-nebilmekte ve analiz edilebilmektedir.

Hayli zor olan hırsızlıkla mücadelenin bilimsel ve hukuki yöntemlerle başarılı bir şekilde sürdürülmesi için her türlü teknolojik alt yapının yanında zekâ ve tecrübeden de yararlanılmaya gayret gösterilmektedir.

Hırsızlıkla mücadele; sadece ön saflarda yapılan bir çalışma olmadığı gibi araştırma eğitim ve tecrübe paylaşımını gerektiren bir özellik taşır.

Ülkenin doğusunda, batısında, kuzeyinde, güneyinde yer alan şehirlerde, ilçelerde görev yapan her asayiş ve karakol polisi hırsızlık suçunun farklı formlarıyla karşılaşmaktadır. Edinilen tecrübelerin eğitim platformlarında paylaşılmasına katkı amaçlı hazırlanmış eğitim materyallerin suçla mücadelede herkese katkısı olacaktır.

Hüseyin ÖZALP

*Asayiş Dairesi Başkanı
1. Sınıf Emniyet Müdürü*



HEDEFLER

1. Hırsızlık suçunun işleniş yöntemlerini kavrayabilme
2. Hırsızlık suçu soruşturmasını etkili olarak gerçekleştirebilme
3. Elde edilen somut delil, ifade ve benzeri bulgular üzerinde analiz yapabileme
4. Hırsızlık suçunun önlenmesine yönelik tedbirleri kavrayabilme
5. Hırsızlık suçu ile ilgili hukuki temelleri kavrama gücü
6. Hırsızlık suçu soruşturmasında insan haklarına saygılı davranma



HEDEF ve DAVRANIŞLAR

1. Hırsızlık suçunun işleniş yöntemlerini kavrayabilme
 - 1.1. Hırsızlık suçunun işleniş yöntemlerini sıralama
 - 1.2. Hırsızlık suçunun gerçekleşme biçimini anlatma
2. Hırsızlık suçu soruşturmasını etkili olarak gerçekleştirebilme
 - 2.1. Hırsızlık suçları ile mücadelede birimler ve kurumlar arası işbirliği ve bilgi paylaşımının olayları çözmeye yapacağı katkıyı açıklama
 - 2.2. Giriş yeri tespit etme
 - 2.3. Çalınan malları tespit etme
 - 2.4. Çıkış yerini tespit etme
 - 2.5. Müştekinin ifadesini alma ve kaydetme
 - 2.6. Görgü tanıklarının ifadesini alma
 - 2.7. Şüpheli yakalanmış ise yapılacak iş ve işlemleri belirleme
 - 2.8. Teknik izleme cihazlarını tespit etme
 - 2.9. Çalınan eşyaları arama
3. Elde edilen somut delil, ifade ve benzeri bulgular üzerinde analiz yapabileme
 - 3.1. Olay yerinde yapılması gereken işlem ve davranışları gerçekleştirme
 - 3.2. Olayla ilgili tüm delillere ulaşma
 - 3.3. Elde edilen delilleri gruplandırma
 - 3.4. Delillerden giderek suç ve suçlu hakkında yargı oluşturma

T

4. Hırsızlık suçunun önlenmesine yönelik tedbirleri kavrayabilme
 - 4.1. Suçu kolaylaştıran faktörleri belirleme
 - 4.2. Suçun önlenmesine yönelik fiziki tedbirleri açıklama
 - 4.3. Kişilerin bilinçlendirilmesinde izlenecek yolları açıklama
 - 4.4. Polisiye tedbirleri belirleme
5. Hırsızlık suçu ile ilgili hukuki temelleri kavrama gücü
 - 5.1. Hırsızlık suçu soruşturması ile ilgili yasal dayanakları açıklama
 - 5.2. Suçun nitelikli hallerinin uygulamayı ne yönde etkilediğini açıklama
 - 5.3. Delillerin titizlikle toplanmasının ve saklanması hukuki temeller açısından önemini açıklama
6. Hırsızlık suçu soruşturmasında insan haklarına saygılı davranma
 - 6.1. Soruşturma sırasında yasaların polise verdiği görev ve sorumluluk yetkisini doğru ve yerinde kullanma
 - 6.2. Suçun analizinde delilleri yeterli toplama ve korumanın sonucu etkileyeceğinin farkında olma

ÖĞRENME - ÖĞRETME STRATEJİLERİ

- ^ Katılımcıların derse aktif olarak katılımının hedeflendiği öğrenen merkezli eğitim programı uygulama.
- ^ Örnek olay uygulamaları sınıf ortamında analiz etme.
- ^ Eğitimin her anında katılımcıların deneyim ve birikimleri ile derse aktif katılımlarını sağlama.

DEĞERLENDİRME STRATEJİLERİ

- ^ Eğiticilerin konu anlatımlarına paralel olarak tespit edecekleri sorular kurs sonunda katılımcılara sorulacaktır.
- ^ Sorular katılımcının düşüncelerini ifade edebilme, değerlendirme ve olaylara hakimiyetlerini ölçecek nitelikte olacaktır.
- ^ Örnek olay üzerinde yapılacak fikir ve görüş karşılaştırmaları ile katılımcıların gelişimleri gözlenecektir.
- ^ Değerlendirme soruları, görsel eğitim öğeleri örnek olaylar eğitici tarafından eğitim akışı içerisinde güncellenecektir.



4t⁰

BELİRTKE TABLOSU

HEDEFLER

BÖLÜMLER

Elde edilen somut
analiz yapılabilir

1. BÖLÜM
HIRSIZLIK SUÇLARI

x

2. BÖLÜM
HIRSIZLIK SUÇUNDA OLAY
YERİNİN İNCELENMESİ VE
SORUŞTURMA EVRESİ

x

x

3. BÖLÜM
ORGANİZE HIRSIZLIK
SUÇLARINDA SORUŞTURMA

x

x

x

4. BÖLÜM
SUÇ ÖNLEME FAALİYETLERİ

x

5. BÖLÜM
HIRSIZLIK SUÇUNUN HUKUKİ
AÇIDAN ANALİZİ

x

x



SÜRE
30 ders saati



ÖĞRETİM TEKNİKLERİ
Anlatma, tartışma, soru-cevap.
Öğrenen merkezli öğretim teknikleri.

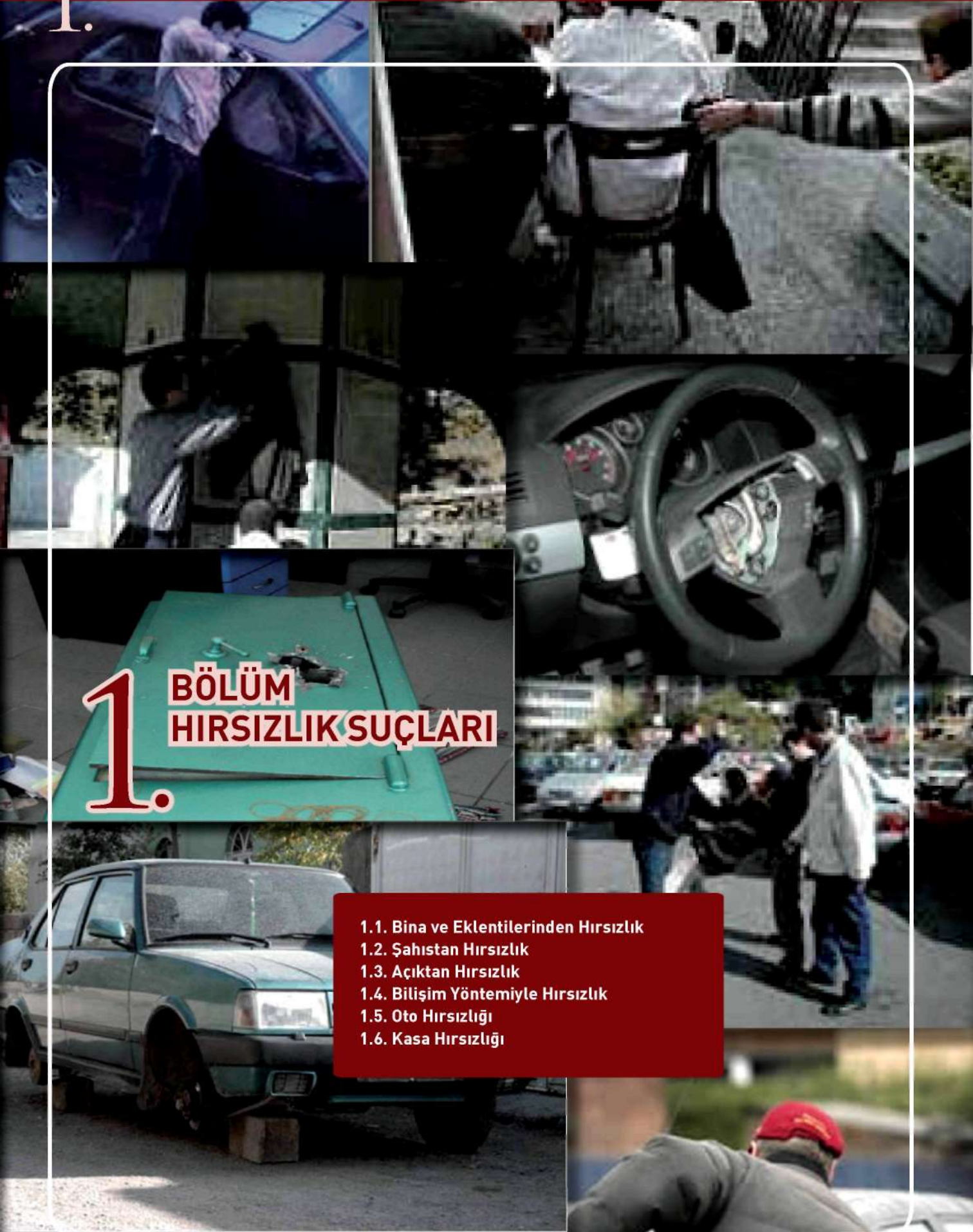
e

ARAÇ - GEREÇLER
Gerçek olay CD'leri, Bilgisayar, Yansı,
Hırsızlık suçu soruşturmasında kullanılan form örnekleri,
Gerçek olay senaryoları

H»»

ETKİNLİKLER
Grup çalışmaları, örnek olay çözümlemesi,
senaryo uygulaması.

1. BÖLÜM HIRSIZLIK SUÇLARI



1. BÖLÜM HIRSIZLIK SUÇLARI

- 1.1. Bina ve Eklentilerinden Hırsızlık
- 1.2. Şahıstan Hırsızlık
- 1.3. Açıkta Hırsızlık
- 1.4. Bilişim Yöntemiyle Hırsızlık
- 1.5. Oto Hırsızlığı
- 1.6. Kasa Hırsızlığı

1. BÖLÜM: HIRSIZLIK SUÇLARI

HAZIRLIK SORULARI

- ^ Polisi sokaktaki diğer tüm vatandaşlardan ayıran özellik nedir? (etrafında olup biten olaylara, görsel ve sesli tüm uyarılara hassasiyet gösterme ve erken farkındalık sahibi olabilmesidir.)
- ^ Hiç bizzat kendiniz hırsızlığa maruz kaldınız mı?
- ^ Hırsızlar suç mahallerine nasıl ve nerden girerler?
- ^ Sizce olayların gerçekleştirilme saatleri arasında nasıl bir bağ mevcut?



Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak amacıyla bulunduğu yerden alınmasıdır. Hukuk, hırsızlık suçunun gündüz-gece vakti, içeride cürüm işleme niyetiyle bir başkasının mülkiyeti altında bulunan yere zorla girmek olarak tanımlamıştır. Ceza hukukundaki hırsızlık suçunun kesinliği, tanımın parçalarının her birinin kanıtlanmasını gerektirmektedir. Herhangi bir parçanın eksik olması durumunda, hırsızlık suçu meydana gelmemiş demektir.

Genel hukuk suç tanımlarından ortaya çıkan modern hırsızlık tanımı ülkeden ülkeye çok fazla farklılık göstermemektedir. Fakat genel olarak hırsızlığın tanımı; İzinsiz bir şekilde, bilerek, bir bina veya yapıya cürüm işlemek veya hırsızlık yapmak amacıyla giren bir kişinin varlığını gerektirir.

Hırsızlık suçunun oluşması için her zaman eşyanın zilyedine alınmasını gerektirmektedir. Bir şüpheli ne olursa olsun herhangi bir eşyayı gerçekten almadan da suçlanabilir. Kanıtlanması gereken nokta cürüm veya hırsızlık yapma niyetidir. İzinsiz girdiği bir ikamette yakalandıktan sonra şüphelinin ikamete yanlışlıkla girdiğini iddia ettiği bir çok olay meydana gelmiştir. Memur, şüpheli kişinin üzerinde bulunan ve normalde ikametten hırsızlık yapanlar tarafından taşınan aletleri sergileyerek veya zanlıyla zorla giriş arasında bir bağ kurarak zanlının suçu işleme niyeti olduğunu kanıtlarsa, niyet tespit edilmiş olacaktır.

Toplumda büyük rahatsızlık yaratan, endişe ve korkuya neden olan, bu yönüyle de gündemi işgal eden "Sokak Suçları"na yönelik özel mücadele yöntemleri ve projeler geliştirilmesiyle önemli başarılar elde edilebilir.

Günlük hayatın olağan akışı içerisinde vatandaşımızı en fazla tedirgin eden, işlenmesi kolay ancak tespiti ve çözülmesi zor bir suç olan hırsızlık ile mücadele, genel güvenliğin sağlanması bakımından temel önceliğimizdir.

Hırsızlık, sosyolojik açıdan çabuk öğrenilen bir suç olduğu gibi, gelir elde etme yönüyle de icrası kolay bir suç olarak ortaya çıkmaktadır. Her suç işlendikten sonra şüpheliler kendilerini geliştirmektedirler. Bu suçlar, ağır nitelikli diğer suçları işlemek bakımından da, suç failleri için bir geçiş süreci ve ilk basamaktır.



Suçun toplumsal maliyeti itibariyle önleme hizmetlerine ağırlık verilmesi, daha fazla tercih edilen modern bir yaklaşımdır. Hırsızlık suçlarını önleyici tedbirlerin artırılması ve işlenen suç sonrası faille hızlı bir şekilde ulaşılmaması, bu suçlarla mücadelede vazgeçilmez öneme sahiptir.

“İkametten, işyerinden, otodan hırsızlık ve diğer hırsızlık suçları” ile geçmişten bugüne süregelen mücadelemiz en üst düzeyde devam etmektedir. Hırsızlıkla mücadele konusunda, birimlerimizce hâlihazırda başarı ile hayata geçirilen örnek uygulamalar ve mücadele yöntemlerinin, birimlerimizin görüş ve önerileri doğrultusunda proje mantığı ile sistematik hale getirilerek, ülke genelinde etkin şekilde kullanımının sağlanması amaçlanmaktadır.

İnsanlık tarihinin en eski suçu olarak bilinen hırsızlık suçları genel olarak halk arasında çalma olarak bilinen eylemin hukuktaki terimsel karşılığıdır. Hırsızlık, taşınır bir malın yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alınmasıyla gerçekleşmektedir. Mala karşı işlenen suçların büyük bölümünü hırsızlık suçları oluşturmaktadır. Hırsızlık, işlenişinin kolay olması nedeniyle en çok başvurulan suç olmakta ve bu suçu işleyenler zaman içinde uzmanlaşarak daha fazla gelir getiren ve az zahmet gerektiren suçlara kaymaktadır.



1. 1. BİNALAR VE EKLENTİLERİNDEN HIRSIZLIK

Soruşturmacıya en faydalı olan husus kendi hizmet bölgesinde meydana gelen hırsızlık olaylarında kullanılan metot ve teknikleri en iyi şekilde inceleyerek bunlar hakkında fikir sahibi olmasıdır.

Muhtelif hırsızlık olaylarında kullanılan teknikleri bilmenin soruşturmacıya sağlayacağı faydalar sayılamayacak kadar çoktur. İşaret edildiği üzere hırsızların çalışma tekniklerini değiştirebilmeleri imkânsız değilse bile çok zordur. Bu sanatta senelere bağlı olarak ustalık kazanılmış, alışkanlık haline gelmiştir. Bu nedenle kolay terk olunamaz ve değiştirilemez.

1. 1. 1. EVDEN HIRSIZLIK

Evler hırsızların en büyük hedefi olmaya devam etmektedir. Bu durum temel olarak iki nedene dayanmaktadır: İçeri giriş kolaylığı ve yakalanma riskinin az olmasıdır. Bir iş yeriyle karşılaştırıldığında tipik bir eve girmek genelde çok daha kolaydır.

İkametgâhlarda yapılan hırsızlıkların da kendine özgü metot ve sistemleri vardır. Bunların yapıldıkları zamana göre gündüz-gece hırsızlığı, yapıldıkları yerlere göre apartman hırsızlığı veya müstakil evlerde hırsızlık, şehir veya yazlık veya kışlıklarda hırsızlık diye sınıflandırmak mümkündür. Bunların her birinde kullanılan metotlar farklılıklar arz eder. Sırasıyla bunları incelemekte fayda vardır.

A) KAPIDAN

Kapıdan girmek suretiyle gerçekleştirilen hırsızlıklar aşağıda açıklandığı şekillerde gerçekleştirilebilmektedir.



1. Dil düşürmek suretiyle

Kilitlenmemiş olan kapının dilini röntgen filmi, çelik tel, kredi kartı gibi materyallerle düşürüp kapıyı açmaya denir. Bu olay türü ev içinde birileri varken işlenebilmektedir. İkamet sakinlerinin dikkatsizliğinden kaynaklanan bir suç türüdür.

Örneğin: Ev sakini sabah namazına camiye giderken, sabah işe giderken nasıl olsa evde biri var diyerek kapıyı çeker çıkar veya evin hanımı Markete veya çocuğu okuldan almaya yada bırakmaya gittiğinde 15-20 dakikaya geri döneceğim nasıl olsa bir şey olmaz diye kapıyı çekip çıkar.

2. Anahtar uyudurmak suretiyle

1. Haksız yere elde bulundurulmuş bir anahtarla açılması. Sahibinin rızası olmaksızın elde bulundurulmuş her durumda haksız bir elde bulundurma söz konusudur. Sahibi tarafından kaybedilen, bir yerde unutulmuş, sahibinden hile ile elde edilen, sahibinden zorla alınan anahtar haksız yere elde bulunduruluyor demektir. Anahtar sahibinin rızası ile elde bulunuyorsa haksız bulundurmaktan bahsedilemez ve bu hal bent kapsamı dışındadır.

2. Taklit anahtarla yada anahtar yapmak suretiyle açılması. Kilidin gerçek anahtarı dışındaki tüm anahtarlar taklit anahtar sayılır.

Örneğin: Kalıp alma yolları ve bundan kalan izleri iyi bilip tanımak gerekir. (Meselâ; boş anahtar eritilmiş balmumuna sokulup veya kömür



tozları ile siyaha boyanıp ve anahtar deliğe sokularak oynatılır. Balmumu veya kömürle kaplama üzerinde pimlerin ve kanalların izleri kalır. Bundan sonra eye ile istenen şekil bu boş anahtara verilerek kilit açılır.



Bu gibi hallerde anahtar deliğinde balmumu veya baş ka madde izleri kalır. Kilitleri açmakta kullanılan aletler de izler bırakırlar. Anahtarın ulaşabildiği yerler parlak bir görünüm alır. Diğer yerlerde yağlı bir görünüm vardır. Kilit üzerinde oynama sonucu mutlak şekilde karakteris tik izler bulunur.

3. Diğer bir aletle açılması. Maymuncuk, tel, bıçak, çakı, çengel, tornavida gibi araçlar anahtar fonksiyonu görerek 17 kilidi açtıklarında bu kapsamdadır. Yani, taklit anahtar veya sair aletlerin kilidi açmak için kullanılmış olması gerekir, çalınacak şeyleri yerinden sökmek için alet kullanılması bu bent kapsamında değildir.

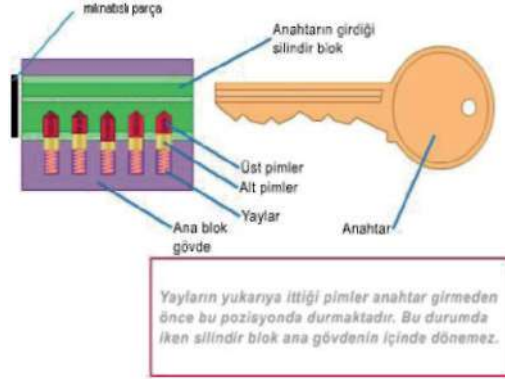
“Taklit anahtar”, kilidi haksız yere açmak için alınmış veya başka kilitlere ait olup da değiştirilmiş anahtardır. Bentteki “diğer aletler” deyimini bir kilidin kırmadan açılmasına yarayan, örneğin tel, maymuncuk, çivi, bıçak gibi her türlü aracı içerir.

Örneğin: Kapısı açık kamyonundan içeri girerek tornavida ile teybin ve hoparlörlerin çalınması bu bendi ihlal sayılmaz. Kapının üzerinde unutulmuş anahtarın çevrilerek kapının açılması suretiyle işlenen suçlar bu bent kapsamında sayılmaz.

3. Kilit göbeği kırmak suretiyle

Pek çok çelik ve ahşap kapıda artık iki tane kilit vardır. Altta Yale tabir edilen ahşap kapılarda normal, çelik kapılarda bilyeli olarak bilinen yassı anahtarlı göbekler kullanılır. Üstte fiam (çivi) anahtarlı kilit kullanılır. Fiam kilitlerin ve anahtarların tutma yerindeki tırtırlı yer anahtarı takarken ve çıkarırken mutlaka yukarı doğru olmak zorundadır. Aksi hallerde zaten girmez ve çıkmaz. Eğer anahtar diğer pozisyonlarda girip çıkıyorsa anahtarda ve göbek pimlerinde aşınma olmuş demektir.

Kapının açılması için kilit sisteminde örnek resimlerde de açıklanan şifre sisteminin bulunduğu bölümü bertaraf etmek gerekmektedir. Buna bulunan çözüm ise şifreli bölümün kırılması şeklinde olmuştur.

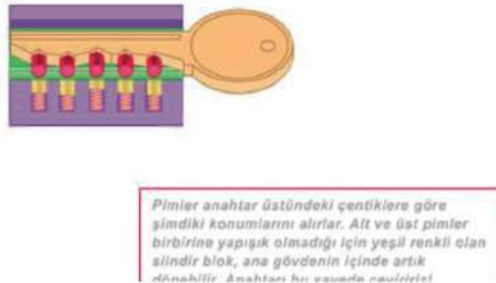


Klasik bir kapı kilidinin görünüşü

Soldaki şemada görülen Yale tipi kilitde, hareketli bir silindir vardır (Yeşil olan kısım). Silindir içinde düşey doğrultuda, aynı hizada alt pim (sarı renkli), üst pim (kırmızı renkli) ve yay bulunur. Alt ve üst pimler birbirinden bağımsızdır. Birbirlerine yapışık değildir.



Doğru anahtarı kilide soktuğunuzda, anahtarın üstündeki çentikler vasıtasıyla, yayların ittiği pimler aşağı yukarı hareket ederler. Anahtar kilide tamamen girdiğinde ise, alt ve üst pimlerin birleşim noktaları aynı hizadadır.



Klasik bir kilidin kesiti ve çalışma prensibi

Bu durumda silindir blok ana gövde içerisinde rahatlıkla dönebilir. Yanlış bir anahtar kilide tatbik edildiği zaman, silindir üzerindeki çubuklar, silin-

dir çevresinin içinde veya dışında kalır ve silindir dönme hareketi yapamaz. Çünkü çubukların uzunlukları, kendi anahtarlarına göre ayarlanmıştır. Kendi anahtarları tatbik edilince çubuklar silindirin çevresi ile aynı hizaya gelirler ve silindir döner. Böylece kilit açılmış olur.

Şifreli kilit sistemi maymuncuk gibi herhangi bir aletle açılmayacağı için yapılması gereken şey şifre pimlerini aşmaktır. Bunun da yolu şifre kısmının ortada bulunan mıknatıslı parçaya kadar kırılıp ortadan kaldırılmasıdır.

Kapı üzerinde bulunan her iki tür kilidin açılabilmesi için aşağıda resimde görülen aletlere ihtiyaç vardır.



- 1- Kurbağacık olarak tabir edilen Ayarlanabilir İngiliz Anahtarı
- 2- Barel koruma aynasını monte etmek için kullanılan yıldız vidaları sök-mekte kullanılan yıldız tornavida.
- 3- Barel koruma aynasını monte etmek için eğer düz vida kullanılmışsa vidayı sökmek için ve barel kırıldıktan sonra barel ortasında bulunan mıknatıslı parçayı döndürmede kullanılan düz tornavida
- 4- Fiam anahtar denilen çivili kilitleri açmada kullanılan ucu özel olarak sivriltilmiş alyen anahtarı. Yıldız tornavidanın ucunun Fiam kilide girecek şekilde sivriltilmesi de aynı işlevi görür.

Örnek : Kapı kilidi kırmak suretiyle hırsızlık olayını gerçekleştirmek için yu-karıdaki malzemeleri tedarik eden şahıs rastgele bir apartmana girer. Göm-me kilit olmayan yada barel aynası kaynak yapılmamış bir kapıdan evin içini dinleyerek içeride kimse olup olmadığını anlamaya çalışır. Eğer içeriden ses gelmiyorsa kapının ziline basar. Eğer kapıyı ev sakinlerinden birisi açarsa dikkat çekmemek için rastgele bir isim telaffuz ederek örneğin “Ahmet Bey Bu Dairede Mi Oturuyor ? ” diye sorar ve oradan ayrılır. Kapı zili çaldığı halde kapıyı açan olmazsa suçu icraya başlar. Öncelikle kapı kilidinin önüne mu-hafaza için ve güzel görünüm sağlasın diyerek yerleştirilmiş olan barel ayna-sının vidaları cinsine göre elde bulunan düz ya da yıldız tornavidayı kullana-rak söker. Daha sonra ayarlı pense ile barelin açakta kalan kısmı tutturulur. Sağa sola doğru bir iki hareket ettirmeden sonra barel, bareli sabitlemek için ortasında bulunan sabitleme piminin gireceği delikten ikiye ayrılır. Bu esna-da barelin ortasında bulunan ve kapıyı açıp kapamada kullanılan mıknatıslı parça kapıda sabit kalan parça üzerinde takılı kalır. Çoğu kilit markasında mıknatıslı parçanın ortası boş ve düz tornavida girecek şekilde olduğundan düz tornavida bu boşluğa sokulur ve anahtar vazifesi görerek kapıyı kendi kilidi ile açarmış gibi açılır.

Üst kilitlerde kullanılan Fiam (çivili kilit) kilitler çok hassas bir yapıya sahip olduklarından içine sert bir şekilde sokulan (T) ANAHTARI (ALYEN); ile içerisin-deki şifre sistemini sağlayan pimler hasar görür ve barel blok olarak dönmeye başlar.. Böylece kilit mekanizması çalışır ve kapı açılır. Göbek kırma işleminde amaç şifre sistemini bertaraf etmektir.

4. Sert cisimle zorlamak-esnetmek suretiyle

Kapı kilidini kırmak suretiyle hırsızlık suçunun günümüzde yoğunlaşması üzerine kilit üreticileri kırılısada açılmayan barel türü, çelik takviyeli bareller, barel koruma aynası kaynak yaptırmak, yada barelin kurbağacık ile tutulmayacağı gömme kilit takılı kapılar geliştirilmiş; buna karşılık hırsızlık amaçlı şahıslar kapının sert bir cisim ile esnetilerek kilitlere dokunmadan kasa ile kapı kısmı arasına sokulan uzun tornavidalar yardımıyla kapı eğilerek diller dil yuvalarından atılarak kapı açılmaktadır. Bu tür hırsızlıklar genellikle bu tür hırsızlık yapan grupların karakteristik eylemi olarak göz önüne çıkmaktadır. 18'lik izeltaş tornavida olarak tabir edilen yaklaşık 30 cm uzunluğundaki çelik kalitesi yüksek tornavidalar esnetme işinde çok etkili olduğundan grup tarafından özellikle tercih edilmektedir.



B) PENCEREDEN-BALKONDAN

Pencereden yada balkon kapısından girmek, açıkta bırakılan kapı ve pencerenin kolay ulaşılabilir olması nedeni ile binaya tırmanmak suretiyle icra edilen hırsızlık türüdür. Bu şekilde işlenmiş olaylarda evden yükte hafif, pahada ağır olan eşyalar tercih edilir. Eğer kapı üzerinde anahtar varsa büyük eşyaları da alıp giderler.

Örnek

Pencereler, pencere camları kırılmak, elmasla kesilmek suretiyle zorlanabilir yahut tespit mandalına yakın bir yerden mat kapla çerçeveye açılan bir delikten içeriye sokulacak bir el aleti ile tespit mandalı tutularak açılır.

C) DİĞER (HAVALANDIRMA BOŞLUĞU, ÇATIDAN VB)

Yukarıda açıklanan giriş yöntemleri dışında havalandırma boşluğuna bakan pencerelerden yada çatıdan sallanarak icra edilebilen tasnif dışı giriş



yöntemlerini ifade eder. Hane halkının tanıdığı süsü vererek girmek, düğün, nişan, cenaze gibi tören ve eğlencelerin olduğu kalabalık ikametlere girmek,

1.1.2. İŞYERİNDEN HIRSIZLIK

İş yerleri içerisinde bulundurdıkları nakit para, kolayca paraya çevrilebilecek kıymetli eşya bulundurması sebebiyle her zaman hırsızların ilgisini çekmektedir. Bu sebeple işletme sahipleri daha fazla güvenlik tedbirleri almaktadır. Bunu aşmak için hırsızların daha iyi bir plan yapması ve organize olması gerekir.

İşyeri hırsızlıklarında iş yerlerinin niteliğide önemlidir. Hırsızlar genellikle eczahane, kuyumcu, elektronik eşya mağazaları ve döviz bürosu gibi işyerlerine yönelirken, iş hanları ve sanayi bölgeleride, eğer yeterli güvenlik tedbirleri alınmamış ise hırsızlar için kolay hedef haline gelmişlerdir.

İş yerinden hırsızlık yapanlar tek kişi olabileceği gibi organize bir grupta olabilir. Grup bun sayısı yapılacak işin cinsine, çalınması tasarlanan ticari eşyanın miktarına bağlı olarak değişebilir.

A) KİLİT KIRMAK

Hırsızlar bu metotla hırsızlık yaparken titiz davranmaya gerek görmez. Giriş kapısı zorlanarak girilir ve kucakla taşınabilecek kadar eşya yüklenilir, beklemekte olan harekete hazır araca binilerek suç yeri terk edilir. Genellikle bu tür hırsızlıklar için zemin katlar tercih edilir.

Bu kişilerin kullanacakları aletler kilit tertibatını kırmak için gerekli aletler olabilir. Bunlar manivela, demir kesme makası, keski olabilir.



B) DUVAR DELMEK- TÜNEL KAZMAK SURETİLE

Hırsızlar işyerine yan duvar veya tavandan giriş yapacaklarsa, buraları delmeye elverişli aletler kullanacaklardır. Bu açıklık hem girişe hem de eşyaları buradan çıkarmaya elverişli olur.

C) KAPI VEYA VİTRİN CAMI KIRMAK

Bu tür hırsızlık olayları genellikle güvenlik siteminin az olduğu ve belirli saatlerden sonra insanların bulunmadığı yerlerde gerçekleşir. Hırsızlık yapmak amacıyla bir araç ile önceden seçtikleri vitrin önüne yaklaşırlar veya aracı önceden seçilen iş yerinin bulunduğu sokak köşesinde içinde şoförü ile bekletirler. Seçilen iş yerinin önüne geldiklerinde ellerindeki bir gazete kâğıdına sarılı taş veya tuğlayı vitrin camına fırlatmak suretiyle camı kırarlar ve ellerinin uzanabildiği kıymetli şeyleri toparlayarak beklemekte olan araca doğru koşup binerek olay yerini terk ederler. Tek başlarına bu tür hırsızlık yapanlar daha ziyade kış mevsiminde soğuk bahar erken saatleri seçerler.



Ç) AÇIKTAN-KALDIRIMCILIK-OYALAMAK SURETİLE HIRSIZLIK

İşyerinin açık olduğu faaliyetine devam ettiği sırada işyeri çalışanlarının dikkatsizliğinden yararlanarak yada çalışanı dikkatini farklı yöne çekerek kıymetli

taşınması kolay eşyanın çalınmasıdır. Bu hırsızlık gerçekleşirken iki veya daha fazla kişi olması gerekir.

D) DİĞER (ÖNCEDEN GİZLENMEK)

Suçu gerçekleştirmek isteyen şahıs işyerine veya büyük işyerlerinin bulunduğu işhanlarının kapanma saatine yakın bir vakitte bina içerisinde tavan arası, yangın merdiveni, daha önceden kiralanmış dükkan gibi uygun bir yere gizlenir. Bu yöntemle hırsızlık yapan şahıslar genelde aynı han içerisinde daha önceden tespit edilen birden çok işyerinde kasa hırsızlığı olayını gerçekleştirirler. Suç ortakları bir araç ile gelirler, çaldıkları eşyaları bekleyen araca yüklenir ve olay yeri terk edilir.

1.1.3. OTODAN HIRSIZLIK

Otolardan genellikle; jant, stepne, akü, yakıt, teyp, hava yastığı gibi oto parçaları ile çanta, cüzdan, dizüstü bilgisayar, cep telefonu gibi araçlarda bırakılan yada unutulmuş şahsi eşyalar da çalınabilmektedir. Çalınan eşyalar daha önceden anlaşılmış oldukları ikinci el eşya ve yedek parça satan yerlerde elden çıkarılmaktadır. Değerli eşyalarını görünür şekilde otolarında bırakan veya unutan şahıslar hırsızlara davetiye çıkarmaktadır.

Bu tür hırsızlıklar; cam kırmak, kapı ve bagajın açılması suretiyle, araç dışında bulunan akü, stepne, akaryakıt gibi eşyaların çalınması ve diğer yöntemlerle gerçekleştirilebilir.

A) CAM KIRMAK SURETİYLE

Bu yöntem; oto camının buji, taş ve benzeri sert cisimlerle kırılarak oto içerisine girilmesi ile gerçekleştirilmektedir.

B) KAPININ VE BAGAJIN AÇILARAK GİRİLMESİ

Oto sahipleri aracını park edip kumanda ile araç kapılarını kapatması esnasında şüpheliler tarafından sinyal karıştırıcı veya yakalayıcı cihazı kullanarak otonun kapısının kilitlenmesini engellenerek gerçekleştirilen, kapının spartula, pinpon topu gibi malzemeler kullanılarak yada anahtar uyudurularak açılması yöntemiyle gerçekleştirilen hırsızlık.

C) STEPNE, AKÜ, AKARYAKIT HIRSIZLIĞI

Bu yöntem park halinde bulunan araç içerisine girilmeden aracın dışarısında bulunan akü, stepne veya aracın deposunda bulunan akaryakıtın hortum aracılığıyla çekilmesi suretiyle gerçekleştirilmektedir.

Ç) DİĞER

Oyalama, kazaya sebebiyet verme, arkadan çarpma, oto lastiğine zarar verme gibi yöntemlerle oto sürücüsünün dikkatinin dağıtılarak oto içerisinde taşınan kıymetli eşyanın çalınması şeklinde gerçekleştirilen hırsızlık türleridir.





Örnek: Banka, döviz bürosu ve kuyumculardan yüklü miktarda para alarak şahsi otosuna binerek para ya da değerli eşyalarını koltuk üstüne veya torpido gözüne koyarak seyir haline geçen otoların cadde, sokak veya trafik ışıklarında yavaş seyrettiği sırada kimliği meçhul şahısların aracın camına veya kaporta aksamına sert bir cisim veya taş atmak suretiyle sürücünün dikkatini o yöne kanalize ederek aracın durdurulması ile birlikte aracı durduran şahsın şoförü oyaladığı sırada diğer şahsın aracın kapısını açarak araç içerisinde bulunan değerli eşya veya parayı alarak uzaklaşması olayı da son zamanlarda sıklıkla görülen hırsızlık türlerinden birisidir. Şahısların özellikle takipli ve en az 2-3 kişi ile çalıştıkları bilinmektedir.

1.1.4. ORTAK KULLANIM ALANLARINDAN HIRSIZLIK

İbadethane, banka ve ATM cihazları, kamu kurum ve kuruluşları, toplu taşıma araçları gibi insanların ortak kullandıkları yerlerde meydana gelen hırsızlık çeşitlerini ifade eder.

A) İbadethanelerden Hırsızlık

İbadet hane olarak kullanılan ve muhafaza altına alınmış yerlerde bulunan tarihi eser, yardım kutusu, ses sistemi gibi kıymetli eşyaların çalınması ceza kanununda ağırlaştırıcı sebep sayıldığı gibi işleniş tarzı ve yöntemi itibarıyla karakteristik özellikler taşıdığından ayrı bir grup olarak tasnif edilmiştir. Burada çalınan eşya ibadethaneye ait olabileceği gibi burayı kullanan şahıslara da ait olabilir.

B) Banka ve ATM Cihazlarından Hırsızlık

Banka ve ATM cihazları içerisinde çok miktarda nakit para ve kıymetli eşya bulundurduğundan devamlı hırsızların gözdesi olmuştur. Bu sebeple korunaklı ve güvenlik önlemleri üst düzeydedir. Hırsızlar suçu gerçekleştirebilmesi için bankalara genellikle, duvar delmek, tünel kazmak gibi yöntemlerle girmektedir. ATM'ler ise oksijen kaynağı kullanılarak ya da çekiciyle taşınmak suretiyle hırsızlık suçuna konu olmaktadır. Banka ve ATM hırsızlıkları genellikle maaş zamanlarında, hafta sonlarında paranın çok olduğu ve gece kullanımın az olduğu saatlerde işlenmektedir.

C) KAMU KURUM VE KURULUŞLARINDAN HIRSIZLIK

Hastane, okul, postane, muhtarlık gibi kamu kurum ve kuruluşları içerisinde bulunan kıymetli malzemeler itibarıyla hırsızlık suçuna konu olmaktadır. Kamu kurum ve kuruluşlarından hırsızlık suçlarını meydana geldiği tarih ve saatlere göre de tasnif etmek mümkündür. Genelde kurum malına yönelik girişimler mesai saatleri sonrası kurumun kapalı olduğu zamanda gerçekleştirilmekte iken burayı kullanan şahıslara yönelik hırsızlık eylemleri işyerinin faaliyeti esnasında olmaktadır. Giriş ve işleniş yöntemleri itibarıyla ikametinden ve işyerinden hırsızlıklara benzemektedir.

Ç) TOPLU TAŞIMA ARAÇLARI KALKIŞ VE İNTİKAL YERLERİ

TCK'nın düzenlenmesinde toplu taşıma araçlarını kullanan şahıslar ve adet itibariyle kamunun istifadesine sunulmuş taşımacılık sektörünün kullandığı binalarda yapılan hırsızlıklar ağırlaştırıcı sebep sayılmıştır. Burada sıkça karşılaşılan binalardan hırsızlıktan ziyade kullanan şahıslara yönelik hırsızlık gerçekleşmektedir. Detayı şahıstan hırsızlık bölümünde açıklanacaktır.

1.2. ŞAHISTAN HIRSIZLIK

Hırsızlık suçu şahsa ait malı bulunduğu ev işyeri gibi korunaklı yerlerden olabileceği gibi şahsın üzerinde bulunan eşyaya yönelik olabilir. İşleniş yöntemlerine göre çeşitlilik arz eden bu tür suçlar faillerin eylem karakteristiği bakımından standartlaşmıştır. Bir yöntemin benimseyen fail başka bir yöntemi tercih etmemektedir.

1.2.1. Kap-kaç

Elde taşınan çanta ve paketlerin alınarak kaçılması olayıdır. Kapkaççılık türü hırsızlıklar, özellikle son dönemde oldukça sık karşımıza çıkmaktadır. Gün geçmiyor ki, yazılı ve görsel basında kapkaç olayları ile ilgili bir haber gözümüze çarpmasın. Kapkaççı hırsızlar yaya, motosikletli veya arabaya binmiş olabilirler. Yaya olanları genellikle tek başına yürüyen bayanların çantalarını gözlerine kestirirler. Arkanızdan yaklaşarak çantanızı kaptığı gibi son hız o ortamdan uzaklaşırlar. Motosikletli kapkaççılar ise genelde iki kişidir. Birinci hırsız motosikleti kullanırken diğeri kaldırımın kenarında dalgın yürümekte olan kurbanın omzundaki veya elindeki çantayı çeker ve trafik sıkışık bile olsa en dar yerlere girebilen motosikletle hızla oradan uzaklaşırlar. Araba ile yapılan kapkaç olayında ise, kullanılan araba genelde çalıntıdır. Yine iki ya da üç kişi ile yapılır. Bir kişi arabayı kullanırken diğeri pencereden sarkarak, daha önce gözüne kestirdiği avının elinde veya omzundaki çantayı kapar ve yine hızla oradan uzaklaşırlar. Araba ile yapılan bir başka tür kapkaç hırsızlığında ise, genelde bayan sürücülerin kullandığı otomobillere arkadan hafifçe çarpılır. Bayan çantasını arabada bırakır ve arabasının arka tarafındaki hasara bakmak için kontak anahtarını da arabanın üzerinde bırakarak dışarı çıkar. Bu arada hırsızlardan biri bayanı lafa tutar, diğeri ise bayanın arabasını çalıştırır ve hızla oradan uzaklaşır. Son dönemde sık rastlanılan bir diğer kapkaççılık türü de, tek başına yolculuk yapan bayan sürücülerin arabasının sağ camını kırmak suretiyle çantasını alarak hızla oradan uzaklaşması şeklinde gerçekleşmektedir.

1.2.2. Yankesicilik

Özel beceri ile bir şahsın üzerinde bulunan malının aşırılmasıdır. Vaybamacılık, muslukçuluk, keskinçilik, yankesicilik, tırnakçılık, tantanacılık, silkeleme, pislikçilik gibi işleniş yöntemine göre polis ve suçlu dilinde tanımlamaları mevcuttur.





1.2.3. GÜVENİ KÖTÜYE KULLANMA SURETİLE

Başkasına ait olup da, belirli bir şekilde kullanmak üzere zilyedliği (kullanım hakkı) kendisine devredilmiş olan mal üzerinde, kendisinin veya başkasının yararına olarak, zilyedliğin devri amacı dışında tasarrufta bulunulmasıdır.

1.3. AÇIKTAN HIRSIZLIK

Bina yada eklentilerinde kilit altına alınmamış taşınır mallar üzerinde yapılan hırsızlık türüdür. Doğal afetin meydana getirdiği yıkım sonrasında açıkta kalan eşyalar üzerinde de gerçekleşebilmektedir.



1.4. BİLİŞİM YÖNTEMİLE HIRSIZLIK

Bilişim sistemi; verileri toplayıp yerleştirdikten sonra bunları otomatik işlemlere tabi tutma olanağını veren manyetik sistemlerdir Bilişim yöntemiyle hırsızlık başkasına ait telefon, şifreli yayın, kişisel bilgi gibi verilerin elde edilerek kendi namına fayda sağlanmasıdır. Yada başka bir deyişle internet ya da intranet gibi sanal alanlardan oluşan bilişim dünyasında maddi değeri olan bir şeyin sahibinin rızası dışında alınması eylemi bilişim hırsızlığı olarak tanımlanabilir. Bilişim suçuna örnek olarak sahte kredi kartı ile bankamatikten para çekmeyi verebiliriz. Burada iki suç vardır birisi sahte kart yapmak diğeri de nitelikli hırsızlıktır.



1.5. OTO HIRSIZLIĞI

Oto hırsızlığının muhtelif tiplerine katılan kişilerin genellikle gerçekten mahir kimseler olduğu görülmüştür. Bunları genel bir sınıflandırma içinde şöyle sıralamak mümkündür.

- (a) Otoları çalarak satan ve geçimini bu suretle sağlayan profesyonel hırsızlar,
- (b) Kullanım amacıyla oto çalan gençler,
- (c) Başka suç işlemek için oto çalan suçlular,
- (d) Evlerinden hayli uzakta, bir nakil aracı olmaksızın evlerine ulaşamayacak durumda kalanların bir defaya mahsus olarak yaptıkları çalma işi,
- (e) Sarhoşluk etkisiyle bu işe yeltenenler.

İşleniş Yöntemlerine Göre Oto Hırsızlığı

Düz kontak yapmak,

Anahtar uydurmak,

Anahtar üzerindeyken çalmak,

Anahtarı çalmak,

Çekiciyle götürmek,

Trafik kazası süsü vermek gibi yöntemlerle işlenmektedir.



Kural olarak oto hırsızları çok iyi sürücüdür. Bu tecrübe onlara her tip aracı kolaylıkla kullanma imkânı verir. Aynı ca yine bu maharet sayesinde araçları düz kontakla rahatlıkla çalıştırır.

Genellikle oto hırsızlarının araçları çalmak için faydalandıkları belli noktalar vardır. Bunlar şehrin kalabalık kesimlerini seçerler. Sinemalar, tiyatrolar, parklar, eğlence yerleri gibi. Buralarda araçlar çok sık park yaptıklarından hırsızlar rahat çalışma imkânı bulurlar.

Oto çalınırken kelebek camını kırmak yahut zorlayarak açıp kapı iç düğmelerine ulaşmak şart değildir. Genellikle kapıların zorlanması da maksadı sağlar. Levye gibi kullanılan sert bir madde ile kapı kilitlerinin tazyiki ve kırılarak açılması sağlanır. Şayet kontak kapalı ise akü kutup başlarına bağlanan kablo ile ve direksiyon kilidini kırarak ardından direksiyon alt tabla kısmı sökülme suretiyle düz kontak yapılır.

Bu sistemle çalıştırılması mümkün olmayan araçlarda yük sek gerilim bobini kullanılır. Bir kablo distribütörden çıkarılır ve bujilere bir irtibat yapılır. Kontak kapalı dahi olsa araç çalışır. Bu yöntemle usta bir tamircinin bir aracı 45 saniyede çalıştırabildiği saptanmıştır.

Oto hırsızlığının daha pek çok şekilleri vardır. Otopark ve oto yıkama gibi yerlerde çalışanlardan yardım alınarak anahtarlar temin edilebilir. Böylece kopya anahtar yapılır. Sonradan bu anahtarlar yardımı ile araç çalışır.

Oto hırsızlığı soruşturmasında, soruşturmacı mutlaka motor ve şase numarasını temin etmelidir. Hırsızlar bu numaraları kazıyabilirler hatta yeni numara dahi basabilirler. Ancak teknik inceleme ile bu tespit edilebilir.

Bazen otunun rengi değiştirilir ve bazı parçalar da sökülerek yerine başkaları takılabilir. (Far, dikiz aynası, tekerlek kapakları, Ön panjurlar, vs. gibi)

Soruşturmacı çalınan otunun her halini tespit etmelidir, işletme ruhsatı, tip, model, yıl, kapı adedi, varsa özellikleri, tamir görmüşse nerelerde gördüğü noksanlıkları ve benzeri en ince teferuat gibi. Bunları daha derli toplu olarak şöyle sıralamamız mümkün dür.

- (1) Gövde yapısı, işaretlerin yeri,
- (2) Motor ve şase Numarası,
- (3) Tamirat veya tadilat,
- (4) Harici hasar ve bereler,
- (5) Yapılan tadilat (Radyo, kalorifer, akü, lastikler)
- (6) Tekerlekler, (lastik ebatlar, cinsi, durumu)

Oto hırsızları genellikle yalnız, bazen ikili veya üçlü gruplar halinde faaliyet gösterirler. Her yaştan olurlar.

Tek başına çalışan oto hırsızları her fırsatta oto çalarlar. Gruplar halinde çalışanlar daha sistemli iş görürler.

Çalınan araçların elden çıkarılma usulleri de değişiktir. Sa tılık ilânları vermek suretiyle satış yapabilirler, (burada bir oyun hazırlanır, ilân belli model bir araba için yapılır, gelenlere de ği şik modeldeki çalıntı araba gösterilir). Bu durum da da ilânın hatalı basılmış oldu ğu söylenir.

Oto hırsızlığında zor olan husus aracın çalınmasında de ğil kayıt ve tescil için doküman ve evrak teminindedir. Bu gerekli bel gelir muhtelif yollardan sağlanır. Sahte mühür, vs. ile tamamen sahte evrak tanzim edilebilir.

Bazen profesyoneller, piyasada en çok tutulan model ve mar kadaki arabaları çalarlar. (Kolay pazar temini-satış kolaylığı ne deniyle).

1.5.1. İşlenme Tarih ve Saatine Göre Oto Hırsızlığı

Oto hırsızlığı suçunu meydana geldi ği tarih ve saate göre de tasnif etmek mümkündür. (mevsimsel de ğişiklikler, gece ve gündüz saatleri gibi)

1.5.2. İşleniş Amacına Göre Oto Hırsızlığı

Oto hırsızlığı suçu genellikle; siyasi, eğlenmek, parçalamak, yurt dışına çıkarmak, başka bir suçta kullanmak, change yapmak, menfaat temin etmek, sigorta dolandırıcılığı yapmak gibi amaçlarla işlenmektedir.

1.6. KASA HIRSIZLIĞI

İş yeri hırsızlıklarında ço ğunlukla hedef iş yerlerinde bulunan kasalardır. Bu nedenle iş yeri hırsızlıklarının sınıflandırılmasında kasa hırsızlığının ayrı bir başlık olarak ele alınmasında fayda vardır. Kasa hırsızlıkları genellikle, anahtar deliklerini genişletmek, özel yapılmış telleri anahtar deliklerine sokmak suretiyle açmak, arka puntolarını sökmek, oksijen kayna ğı ve spiralle kesmek, aletle kırmak ve taşımak gibi yöntemlerle işlenmektedir.

Ana hatları ile kasa hırsızlığı suçlarını inceleyelim.

- (1) Yakalanma ihtimaline karşı kullanılacak alet-edevat ön ceden uygun bir yerde depolanır. Bu aynı bina içinde özel bir yer olabilece ği gibi o yer yakınında başka bir yer de olabilir. Ancak son dönemde kasa hırsızları alet ve edevatları beraberlerinde taşımaktadırlar.
- (2) Bu alet ve edevatın suç yerine getirilmesinde de ğişik metotlar uygulanır. Bir çanta içinde taşınır, bunlar parçalar halinde taşınabilir. Araba bagajında saklanabilir.
- (3) Bazen karanlık bastırınca, akşamla şafak arası, binanın tipi ve yapısı, komşu binaların durumu da göz önüne alınarak ka sa açılır.
- (4) Bundan sonra ya puntolama (kaynakla noktalama) metodu ile veya asetilen lambası ile ya da nitro-gliserin, dinamit, elektrik mat kapları kullanarak yahut kasayı ters çevirip alt kısma çekiç, keski, balyoz darbeleri ile vurmak suretiyle kilit mekanizmasını devre dışı bırakarak kasayı açmaya çalışırlar.

(5) Modern yapıdaki kasalar puntolamaya karşı emniyetlidirler.

(6) Kasanın şifreli olması halinde, numaratorlere çekiç ve keski kullanmak suretiyle vurularak gevşetilir sonra puntolama ile yerinden kopartılıp kapak açılır.

Mekanizmanın nasıl işlediğini anlayabilmek için de kasalar hakkında bilgi sahibi olmak gerekecektir.

Günümüzde genellikle kasalar ateşe dayanıklı ve emniyetli olmak üzere iki temel grupta imal edilmektedirler.

Ateşe Dayanıklı Kasalar: Bunlar genellikle iki çelik levha, arasına yangına dayanıklı tecrit maddeleri konarak imal edilmektedirler. Bu tecrit maddeleri genellikle alçı ve silisli maddelerdir. İşte bu tecrit maddeleri suçluyu suça bağlamada önem arz eder. Suçlunun üst başında, ayakkabılarında hatta aletlerinde bu tecrit maddeleri partikülleri bulunur. Genellikle bu kasalarda çift kilit ve emniyet kilitleri bulunur. Ancak bu tip kasaları usta hırsızlar kısa zamanda kolaylıkla açarlar.

Emniyetli Kasalar: Bunlar daha ziyade daha kalın çelik bloklarla inşa edilir ve hırsızlığa karşı hayli uzun zaman dayanıklılık gösterebilirler. Kalın gövde yapısı nedeniyle matkaba veya kesmelere karşı dayanıklıdır. Ancak ateşle yapılacak çalışmalara veya darbelere karşı pek emniyetli sayılmazlar.

Bunların dışında daha takviyeli olarak inşa edilmiş özel emniyet tipli kasa daire veya mahzenlerinde kullanılan tipler vardır. Bunlar da asetilen tüpleri ile yapılan çalışmalara karşı hayli direnirler. Ama yine de açılabilirler.

Hem yangına mukavim hem de emniyetli kasalar da imal edilmiştir. Beton duvarlara gömülü kasalara kapaktan ziyade beton duvarlardan ulaşmak tercih edilir.

Yeterince zaman, elverişli alet ve edevatla kasaların açılacağı ihtimali daima göz önünde bulundurulur.



Delme veya Kesme Yöntemi

1.6.1. KASA AÇMA YÖNTEMLERİ

Kalem uçlu elektirikli matkapla yukarı aşağı hareket edilerek kapakta manivela sokacak kadar bir kesik oluşturulur. Levye ile bastırılarak kapak açılır. Veya kesme işlemi ön çelik levha çıkarılınca kadar devam eder.

A) Puntolama Yöntemi

Buna zım balama Yöntemi de denir. Kadran büyük bir el çekici ile darbe lenir ve yerinden koparılır. Mihvere merkezi zimba ile darbe vuru larak içeriye itilir, küçük soket kırılır ve dolayısı ile kilidi serbest bırakır.

B) Ateşle Çalışma (Eritme) Yöntemi

Burada failin ase tilen tüpü ve lambası ile çalışmayı bilmesi gerekir. Lamba içinde hava ile asetilen gazının oranının yüksek ısı oluşturmak üzere ayarlanması gerektiğini bilmesi gerekir. Alev tek noktaya yoğunlaştırılarak eritme yapılır. Oksijen tüpü, gaz ve yeter uzun lukta hortuma ihtiyaç vardır.



C) Kasanın Komple Çalınması Yöntemi

Suçlular daha emniyetli ve elverişli şartlar altında çalışabilmek için kasayı kendi saklanma veya iş yapma yerlerine naklederler. Boş kasa nehir, göl, denize ormanlık alana atılabilir.



D) Patlatma Yöntemi

Bu yöntem uygulanırken dinamit kullanılır. Patlayıcı maddeyi koymak için matkapla bir kanal açılabilir. Dinamitle bera ber kapsül ve fitil kullanmak gerekir. Kablo ucu bir bataryaya veya şehir cereyanına bağlanabilir. Bütün yarık veya çatlaklar sabun gibi maddelerle kapatılır, patlama sesini azaltmak için pamuklu maddeler, sargılar kul lanılır. Bunlar suyla ıslatılarak kasa çevresine sarılır. Pencere ler hem patlamanın etkisi ile camların kırılmasını ve parçalanma sonucu fazla ses çıkmasını önlemek hem de patlama gazlarının dışarıya atılmasını sağlamak için açılır. Aksi takdirde patlama gazlarının basıncı ciddi problemler yaratabilir. Bu yöntem genellikle fazla ses çıkardığı için yerleşim yerlerine yakın boş arazilerde, ormanlık alan kenarlarında ve kullanılmayan metruk binalarda yapılır.

E) Kıрма Yöntemi

Kasa ya baş aşağı devrilir ya da yatırılarak balyozla vurmak suretiyle kırılarak açılır. Bu yöntemi genellikle acemiler kullanır.

Ayrıca son zamanlarda görülen diğer bir kasa hırsızlığı türü de, işyeri duvarına yaslı kasayı daha emniyetsiz ve tedbirsizce korunan yan komşu dükkâna girmek suretiyle işyerinin ortak kullandığı duvarın kırılarak veya delinerek yan duvara yaslı kasaya ulaşarak aynı şekilde duvara dayalı kasanın oksijen kay-



nağı marifetiyle kesilerek açılması ve kasanın içinin boşaltılması yöntemidir. Genellikle bu tür işyerleri kendi işyeri güvenliğini üst seviyede alır ve tehlikenin komşu işyerlerinden gelebileceğini düşünemez. Bu işi yaparken keşif çok önemlidir. Hedef işyerinde bulunan kasanın doluluk oranı, kasanın yaslı olduğu duvara göre konumu, duvarın kalınlığı ve yapısı, komşu işyerinin güvenlik durumu, açılış kapanış saatleri, giriş- çıkış yapılacak yerlerin kilit yapısı vb. konular önemlidir.

2. BÖLÜM

HİRSİZLİK SUÇUNDA İNCELENMESİ ve SORUŞTURMA

- 2.1. Suç Soruşturmasında Olay Yeri İncelemesinin Rolü ve Önemi
- 2.2. Deliller
- 2.3. Biyolojik Deliller ve DNA
- 2.4. Kimyasal Deliller**
- 2.5. Fiziksel Deliller
- 2.6. İz Deliller
- 2.7. Olay Yeri Güvenliği
- 2.8. Olay Yerinde yapılan çalışmalar



2. BÖLÜM: HIRSIZLIK SUÇUNDA OLAYYERİNİN İNCELENMESİ ve SORUŞTURMA EVRESİ

HAZIRLIK SORULARI



- ^ *Bir hırsızlık olayı sırasında suçüstü yakalanmış birden fazla şüpheli mevcut Bu durumda ilk dikkat edeceğimiz hususlar neler olmalıdır? (Şüphelileri ayrı ayrı muhafaza etmek - erkete ya da şöför gibi diğer şahısların civarda olup olmadığını öğrenebileceğimiz soruları arka arkaya ve hızlı bir şekilde sorarak, aldığımız cevapları yorumlamak - şahısların elde olmasına rağmen delileri eksiksiz olay yerinden toparlamak)*
- ^ *Müşteki beyanında çalındığı iddia edilen eşyalara dair neler yapılabilir*
- ^ *Çalınan eşyalar kayıt altına alınırken olabildiğince detaylı bilgi alınır bu aramada karşılaştırma yapmada faydalı olacağı gibi eşyaların temini sonrasında doğabilecek beyan farklılıklarından doğan ihtilafları ortadan kaldırır*

Hırsızlık suçunun soruşturması diğer suçların soruşturmasına benzemekle birlikte özellikle hırsızlık suçlarında fail ile mağdur arasında temas ve illiyet bağı olmamasından dolayı teşhis, tanıklık gibi hukuki olgulardan tam manasıyla faydalanılamamaktadır. Buda suçun aydınlatılması yolunda farklı metodların uygulanmasına ve üretilmesine sebep olmuştur.

Bir fırsat suçu olarak nitelenen hırsızlık suçları kolay başvurulmuş suçlardır. Suç işlenmeye başlandığı dönemde edinilen alışkanlıklar daha sonraki suçların işlenmesi sırasında yinelenir. Bu nedenle failin eşyayı elde etmek için kullandığı yöntemleri belirlemeye çalışılmalıdır. İyi bir soruşturmanın aynı zamanda iyi bir önleme tedbiri olduğu asla görmezden gelinmemelidir.

Soruşturmacı olarak mutlaka bir not defteri taşınmalı, olaylara ilişkin düzenli notlar alınmalıdır. Not alırken olay, yer, yöntem, zaman ve kişilere ait bilgiler kronolojik bir sıralamaya tabi tutulmalıdır. Notlar ve istatistiki veriler hafızanın tazelenmesini, meydana gelen benzer olaylar ile kişiler arasında bağlantı kurulmasını sağlayarak ekiplerin yönlendirilmesinde yardımcı olur.

Soruşturma alanında en zor hizmetlerden biri de hırsızlık soruşturmalarıdır. Diğer alanlarda olduğu gibi burada da soruşturmacıyı bazı temel görevler beklemektedir.

2. 1. SUÇ SORUŞTURMASINDA OLAYYERİ İNCELEMESİNİN ROLÜ VE ÖNEMİ

Olay, kanunlarda açıkça suç olarak belirtilen fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasını, olay yeri de; olayın işleniş tarzının, mağdur ve suç failleri ile ilişkisi-

nin saptanabildiği bölgeyi ifade eder. Olay yerinde bu ilişkilerin belirlenmesi çalışmalarını kapsayan olay yeri incelemesi, suç soruşturmasının en önemli bölümünü oluşturur.

“Olay yeri incelemesi ile elde edilen en önemli unsur maddi delillerdir. Bu tür deliller şüphelinin aleyhine dilsiz birer tanıktır.

Olay Yeri İncelemesinde amaç;

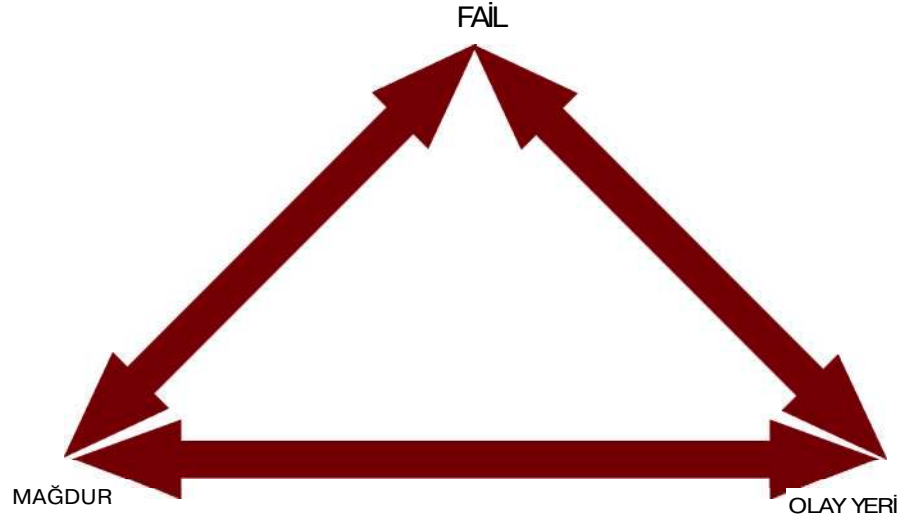
Meydana gelen bir olayın adli bir suç olup olmadığını tespit etmek,

Olayın öngörülen şekil ve şartlarda meydana gelip gelmediğini belirlemek,

Olay yeri-fail-mağdur(veya maktul) arasındaki ilişkiyi kuracak maddi suç delillerini bulmaktır,

İşlenen suçun aydınlatılması ve adli mercilerin doğru karar vermesini sağlamak amacıyla olay yerini belgelemek,

Olay bir süreçtir ve bu süreci sadece olayın meydana geldiği yer olarak nitelendirmek doğru değildir. Olay failin işlendiği yerde başlayıp, failin gidebileceği yerleri de içine alan geniş bir alandır. Olay soruşturmasında ve çözümünde fail-mağdur-olay yeri ilişkisinin ortaya çıkarılması önemlidir. Olayın üç unsuru arasındaki ilişkilerin tespit edilmesi gerekmektedir.



Değişim Prensibi

Fransız asıllı Kriminal Uzman Edmund LOCARD Bir olay sonrası olay yerini terk eden failler ile ilgili olarak “Her Temas Bir İz Bırakır”ve “Bir ortamı terk eden bir kişinin orada bulunduğu dair iz bırakmaması, yada üstünde o ortamdaki bir şeyler alıp götürmemesi hemen hemen imkansızdır.”diyerek değişim prensibini ortaya koymuştur.

Suç

Devletin hukuk düzeni içinde kendisine yaptırım olarak ceza konulmuş fiillere denir.

Olay

Adli yönden ortaya çıkan, oluşan, durum, ilgi çekebilecek nitelikte her türlü hadiseye olay denir. Suç kavramıyla bağdaştırıldığında kanunda açıkça suç olarak belirtilen fiil ve hareketlerin ortaya çıkmasıdır.

Olay Yeri

Suç kastının davranışa dönüştüğü yerde başlayıp, failin kaçış yönüyle devam eden, olayın işleniş tarzını mağdur ve sanıkları ile ilişkinin saptanabileceği ve maddi delillerin tespit edilebileceği yere denir.

Olay yerinin sınırlarının iyi tespit edilmesi gerekmektedir. Bazı olaylar kapalı, bazıları da açık alanda işlenebilir. Kapalı yerlerde işlenen olaylarda olay yeri eklentileriyle birlikte tamamen korunarak kapatılmalıdır. Açık alanlar ise, çok geniş bir şekilde koruma altına alınmalıdır.

Olay Yeri Tespit (Belgeleme) Yöntemleri

Bir olayda hukuki süreç, olayın olması ile başlar ve mahkeme tarafından hüküm verilene kadar devam eder. Bu sürecin en önemli bölümü şüphesiz soruşturma safhasıdır. Soruşturma sırasında ise en önemli bölüm, meydana gelen olayın ilk hali ile tespit edilmesidir. Bu sayede kovuşturma safhasında olay yerinin ilk haliyle gözler önüne serilmesi amaçlanmaktadır.

Olay yerlerinin ilk hali ile belgelenmesi için aşağıdaki yöntemler kullanılır.

1. Teknik Görüntüleme (fotoğraf ve kamera çekimi)
2. Kroki
3. Rapor

2.2. DELİLLER

Delilin Tanımı

Bulgu; Olay yeri incelemesi sırasında olay yeri-fail-mağdur ilişkisini ortaya koymak amacıyla olay yerinde elde edilen ve henüz hukuki nitelik kazanmamış her türlü maddi (fiziksel) unsurlardır.

Delil; Bir hukuki sorunu çözmeye, suç fiilini ispata, meydana gelen bir suçun aydınlatılması ve suç faillerinin tespitine yarayan, hukuka aykırı olarak elde edilmemiş her tür bulguya delil denir. Her delil bir bulgudur ama her bulgu bir delil değildir.

Olay yerinden elde edilen deliller aksi ispat edilene kadar geçerliliklerini korurlar. Hukuk sistemimiz serbest delil sistemini benimsemiştir. Bu açıdan olay yerinde bulunabilecek her şey delil olabilir. Ayrıca, Anayasamız vicdani kanaat sistemini benimsemekle birlikte Hakimler, kanaatlerini kanuna ve hukuka uygun olarak bilimsel verilerle birleştirip ona göre hüküm vermektedirler.

Delillerin Özellikleri

Delillerin özellikleri Anayasa ve Ceza Muhakemesi Kanununda belirtilmiştir.

Toplanan deliller hukuki yolla elde edilmelidir. (Anayasa md:38)

Gerçekçi ve mantıklı olmalıdır,

Suç konusunu oluşturan olayı temsil edici olmalıdır (maksada elverişli olmalıdır),

Davanın taraflarınca ve yargı makamınca tartışılacağından birliktelik sağlamalı, tarafların özel bilgilerinden ibaret olmamalıdır.

Delillerin suç soruşturmasında Sağladığı Faydaları

İşlenmiş bir suçta ispat edebilir ve suçun anahtar unsurunu belirler.

Şüpheli, mağdur ve olay yeri arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.

Suçta katılan kişilerin kimliğini belirler.

Şüphelinin suçsuzluğunu veya suçluluğunu ortaya koyar.

Mağdurun veya tanıkların ifadesini doğrulayabilir.

Suçta katılanların suçtaki kusurluluk derecesinin tespitine yardımcı olur.

Şüpheli şahsın suçunu kabullenmesini ve itiraflarını sağlayabilir.

Görgü tanıkları beyanından daha güvenilirlerdir.

Suçun işleniş şeklinin tespitine yarar.

Suçun psikolojik karakterlerinin tespitine yarar.

Diğer benzeri olaylarla ilişkilendirilmesini sağlar.

KAYNAĞINA GÖRE DELİL ÇEŞİTLERİ

Delilleri, genel manada, beyan deliller ve maddi deliller olmak üzere iki başlık altında incelemek mümkündür. Meydana gelen bir olay sonrasında maddi delillerin yanı sıra tanıklar, mağdur yada şüphelinin sözlü ifadeleri de alınır. Soruşturma sırasında önemli olan bu ifadeler, maddi suç delilleri ile desteklendiği müddetçe değer kazanır.

1. Beyan Deliller

Olayla ilgili olarak şüpheli, tanık, sanık ve mağdurların vermiş olduğu ifadeleri kapsar

2. Maddi Deliller

Beyanlar dışında kalan, maddi (fiziki) bir yapıya sahip, dokunulabilen, canlı veya cansız herhangi bir nesne ya da ize maddi delil denir. Parmak izi, tabanca, kovan, sigara izmariti, kan lekesi v.b.

Maddi deliller soruşturmada: Olayla alakalı sorulabilecek, KİM-NE-NEREDE-NEZAMAN-NASIL-NİÇİN sorularına cevap verebilir nitelikte olmalıdır. Parmak izi gibi fail yada faillerin kimliklerini tespit etmeye yarayan delillerin yanı sıra çeşitli yüzeylere sıçramış kan lekelerinden olayın meydana geliş ile ilgili bilgiler elde etmek de mümkündür.

2.3. BİYOLOJİK DELİLLER ve DNA

Canlıların vücudundan kopan, düşen veya akan her türlü delile biyolojik delil denir. Biyolojik delillerin incelemesinde temel amaç; DNA ya ulaşmaktır.

DNA (deoksiribo nükleik asit), bir kişinin genetik bilgisinin tamamının yer aldığı temel yapı taşıdır. DNA kanda, spermde, deri hücrelerinde, doku ve organlarda, kasta, beyinde, kemikte, tükürükte, terde, idrarda, tırnakta, dışkıda, saçta kısacası vücudun her yerinde bulunur ve tamamen aynı yapıya sahiptir.

Yer yüzünde, DNA sı tamamen birbirinin aynı olan iki kişi bulunamaz. İstisnası tek yumurta ikizleridir. Bu önemli karakteristik özellik, karşılaştırma yapıldığında, o kişinin suç ile alakası olup olmadığını kanıtlayabilir.

Bir kişinin DNA sının özellikleri anne, baba veya çocuklarının DNA sı incelenerek tespit edilebilir. Bu sayede kayıp olan bir kişinin cesedi bulunamadığı veya kanı alınamadığı zaman, akrabalarının kan örnekleri incelenerek DNA profili çıkartılabilir. Bu yöntemle kimliği belirsiz cesetlerin kimliği tespit edilir.

Biyolojik deliller bakteriyel bozulmaya müsait delillerdir. Olay yerinde bulunan birinin teması, öksürmesi, hatalı paketlenme gibi kontaminasyona (kirlenme) veya bozulmaya neden olacak diğer hatalar delili değerlendirilemez duruma getirebilir. Biyolojik materyaller hepatit B yada AİDS hastalığına yol açan HIV gibi tehlikeli ve ölüme neden olabilecek virüsler içerebilirler.

Biyolojik Delil Çeşitleri

Kan

Kıl

Tükürük

Ter

Cinsel Akıntı

İdrar ve Gaita.

Doku ve kemik parçaları

Kepek ve deri döküntüleri

Burun akıntısı

Kan

Kan, insan vücudunun toplam ağırlığının % 8'ni oluşturmaktadır. Bir sıvı ortamdan (plazma) ve bu ortam içinde bulunan özelleşmiş hücrelerden oluşmuştur. Bu sıvı ortam içinde % 90 oranında su ve geri kalanında proteinler, iyonlar, besinler, hormonlar, gazlar ve atık maddeler bulunur.

Kan örnekleri olay yerinde en çok bulunan ve az miktarlarda dahi (bir toplu iğne başı büyüklüğünde) netice verebilen önemli biyolojik delillerden biridir.

Uygun koşullarda beklemiş ve bozulmamış bir kan lekesi yıllar sonra dahi analizlere netice verebilir, ancak uygun olmayan koşullarda (nem, sıcak, kir, toprak ile temas) kalmış kan örneği bir günde bile bozularak delil özelliğini yitirebilir.



Kan delilleri, olay yerinde, maktul, mağdur ve şüpheli şahısların üzerinde bulunan karşılaştırma kan örnekleri olarak ikiye ayrılırlar.

Kıl

Olay yerlerinde, giysiler üzerinden, fırça veya tarak üzeri, şapka, bone, bere gibi aksesuarların iç yüzeyleri, evde yada işyerinde bulunan eşyaların, araçların koltukları veya paspaslarda, maktulün avuç içeri veya tırnak araları gibi çeşitli yerlerde bulunur.



Tükürük

Tükürük delilleri; genellikle sigara izmaritleri, kürdan, çiğnenmiş sakız, kullanılmış bardak üzerinde, tecavüz olaylarında mağdur üzerinde, kullanılan maskelerde, ısırık izlerinin bulunduğu yerlerde veya yalın olarak bulunabilir.

Ter

Genellikle giysilerin yaka kısımları, şapka, bere, bone, kar maskesi, eldiven üzerinde bulunurlar, kullanılan maskelerde ve eldivenlerde kirlenmeden dolayı genetik analizlerinden her zaman sağlıklı sonuç alınamaz.

İnsanın bütün hücrelerindeki genetik yapı aynı olduğu yani tükürük ve kıl, meni, kepek ile kandaki genetik yapının da aynı olduğu göz önüne alınarak karşılaştırma için analizlere kıl, tükürük, meni, idrar ve gaita karşılaştırması yerine daha sağlıklı sonuç veren kan örneği gönderilmesi uygundur.

Cinsel Akıntı

Cinsel akıntılar, genelde elbiselerde (özellikle iç çamaşırlar), yatak ve çarşaf, olayın gerçekleştiği yer çevresinde ve çöp kutusu içerisindeki peçete, havlu, prezervatiflerde bulunabilir.

Olay yeri öncelikle UV ışıkla taranarak akıntı delillerinin nerede olduğu tespit edilir. Cinsel akıntılara olay yerinde sıvı veya leke halinde rastlamak ta mümkündür.

Kuruduğu zemin üzerinde sarımtırak bir renk ve sertleşme meydana getirir. Bu tip lekeler, cinsel saldırının meydana geldiği yatak, çarşaf, yastık gibi zeminler ile olayın kurbanı ve saldırganına ait giysi ve iç çamaşırları üzerinde titizlikle aranmalıdır.

Ayrıca cinsel saldırının olduğunu ve saldırganın kimliğinin tespitini tayin etmek için olayın kurbanından olayın oluş şekline göre cinsel sıvıları ihmal edilmeden yetkili kurum izni ile ilgili kurum hekimi tarafından alınmalıdır.

Alınan deliller kısa zamanda serin bir ortamda (+4 C) laboratuvara gönderilmelidir.

İdrar ve Gaita (Dışkı)

Karşılaşılan bazı olaylarda fail, evin eklentilerini kullanmış yada tuvalet ihtiyacını tuvalet dışında gidermiş olabilir. Bu tür olaylarda karşılaşılan dışkı

örneklerinden bir çay kaşığı kadar alınması yeterlidir. Ancak bu deliller çok kısa sürede kokuşma ve bozulmaya uğradığından analizlere genellikle cevap vermemektedir.

Doku ve Kemik Parçaları

Şüpheli doku, kemik yada dişler eldiven kullanılarak veya temiz bir pens yardımı ile toplanarak ayrı ayrı paketlenip serin bir ortamda en kısa sürede laboratuvarlara sevki sağlanmalıdır.

Deri Döküntüsü ve Kepek

Yatak, giysiler, şapka, bere, bone, kar maskesi üzerinde yada herhangi bir yerde bulunan deri ve kepek döküntüsü, temiz bir zarfa el değmeden temiz bir fırça yada kağıt yardımıyla alınarak laboratuvara gönderilir.

Burun Akıntıları

Bir mendil veya peçete üzerinde yada giysiler üzerinde bulunabilir. Tükürük te olduğu gibi genetik analizlerle kesin netice almak mümkündür. Olay yerinden toplanması da tükürük örneklerinin toplanmasıyla aynı şekildedir.

Biyolojik Delillerin Elde Edileceği Yerler

Delil.....Bulunması Muhtemel Yer

Kürdan.....	uç kısım
Sigara izmariti.....	filtre
Pul yada zarf.....	yapışkan kısım
Şişe, bardak, kutu.....	ağız kısmı
Battaniye, yastık, çarşaf.....	yüzey
Isırılan yer.....	ısırılan yer ve çevresi
Sopa, çubuk.....	tutma yeri
Bere, kar maskesi vb.....	iç kısım
Mendil.....	yüzeyin tamamı
Pamuk parçası, kirli çamaşır.....	yüzeyin tamamı
Vücuda yapıştırılmış koli bandı.....	iç ve dış yüzey
Yara bandı.....	iç ve dış yüzey
Şişe, bardak, kutu.....	yan ve ağız kısmı
Battaniye, yastık çarşaf.....	yüzey
Gözlük.....	burun yada sap kısmı, cam
Vücudu delip geçen mermi çekirdeği	çekirdek dış yüzeyi
Tırnak, tırnak parçası.....	iç kısım kazıntısı

Maktul, mağdur veya şüpheli şahısların giysileri ve vücutları üzerinde kan bulunabilir.

Kişilerden alınan karşılaştırma kan örnekleri yetkili makamların izni ile ilgili sağlık kuruluşu görevlilerince alınmalıdır. Deliller (doku parçaları, kan vb) maktul, mağdur ve şüphelinin tırnakları arasında bulunabilir. Mümkün ise tırnaklar kestirilmeli yada uygun transfer yöntemlerinden biri ile alınmalıdır.

2.4. KİMYASAL DELİLLER

Olay yerinde mağdur, maktul, fail üzerinde veya çevresinde bulunan kimyasal özellik taşıyan ve üzerinde kimyasal inceleme gerektiren tüm delillerdir.

Başlıca Kimyasal Deliller Şunlardır:

Patlayıcı Maddeler

Boyalar

Yanıcı, Yakıcı Ve Parlayıcı Maddeler

Narkotik Maddeler ve İlaçlar

Atış Artıkları

2.5. FİZİKSEL DELİLLER

Olay yerinde mağdur, maktul veya şüpheli üzerinde yada çevresinde bulunan, suçta kullanılan, fiziksel özellik taşıyan ve üzerinde fiziksel inceleme gerektiren tüm bulgulardır.

Başlıca Fiziksel Deliller Şunlardır:

Olayla İlgili Belgeler

Lifler

Cam Veya Cam Kırıkları

Olay İle İlgili Belgeler

Olay yerlerinde delil arama işlemi yapılırken birçok belgeler bulunmaktadır. Olay türüne göre bu kağıtlar çok önemli bilgiler içermektedir. Bu tür belgeler aşağıdaki incelemeler açısından önemlidir.

Tahrifat incelemeleri. (Silme,kazıma vb)

Fotoğraf karşılaştırmaları.

Mürekkep incelemesi.

Kağıt incelemesi.

Makine yazıları. (daktilo makinesi, fotokopi, kalem, printer v.b)

El yazılarının incelenmesi.

İmza incelemesi.

Fulaj izleri. (baskı izleri)

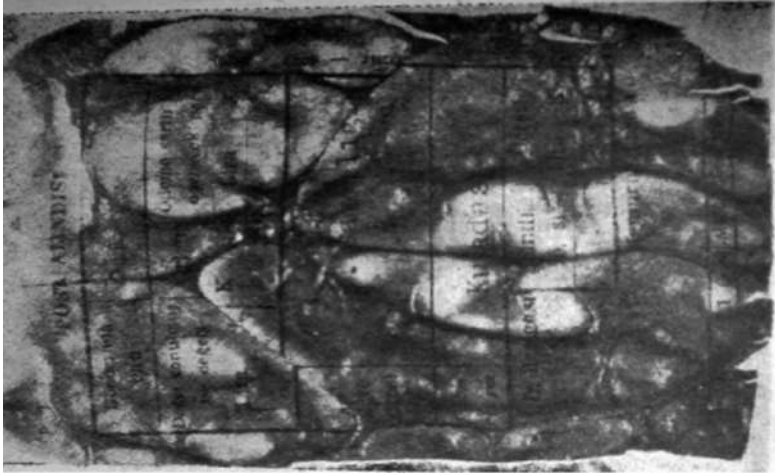
Yanmış kağıt incelemeleri.

Para sahteciliği ve kalpazanlık.

Kaşe ve mühür izi incelemeleri.



Yanık belge

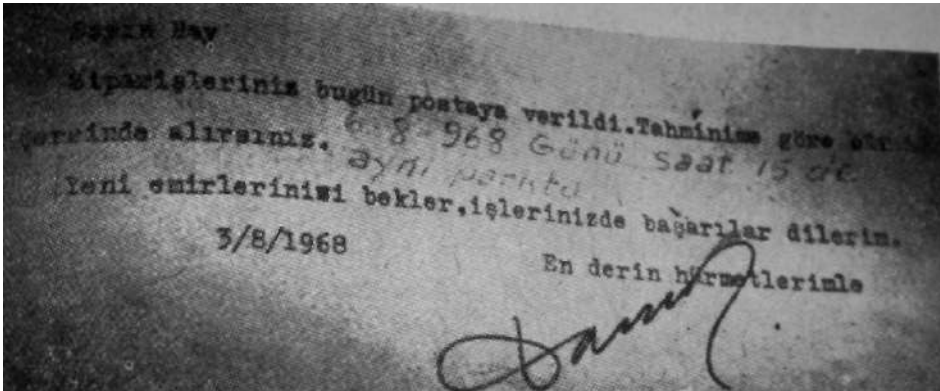


Aynı belgenin infrared ışını altındaki hali

Fulaj İzi

Yazılan herhangi bir yazının yazıldığı kağıdın altında bulunan belgede bıraktığı izlere fulaj izi denilmektedir.

Belgenin normal hali ile ultraviole ışığı altında ki görünümleri



Lifler

Giysileri oluşturan iplere ait küçük parçacıklara lif denir. Bir çok olayda faillerin giysilerine ait lifler olay yerinde kalmaktadır.

Liflerin Tespiti,

Lifler; olayla alakalı kişilerin, giysilerinde, vücutlarında, ilişkili oldukları yer ve araçlarda bulunabilir.

Olay yerlerinin giriş ve çıkış noktaları, balkon veya cam kenarlarında bulunabilir.

Araçların karışmış oldukları olaylarda mağdura/maktule ait lif parçaları aracın üzerinde kalabilir.

Cam veya Cam Kırıkları

Olay türlerine göre olay yerlerinde değişik türde cam delilleri bulunabilmektedir.

Bir yangın olayında islenmiş cam delilleri yangının kundaklama olup olmadığına verebildiği gibi, ızzar yada silahla kurşunlama olayında olayın oluş tarzı hakkında bilgi verebilmektedir.

Suçta Kullanılan Diğer Araç ve Gereçler

Bir suçun işlenmesinde kullanılan her türlü araç ve gereç bu kapsamda değerlendirilebilir.

Paralar ve kalpazanlık malzemeleri

Tornavida, keser, levye, keski, matkap, vb.

Yazım araçları ve makineler

Bu tür malzemeler oldukları gibi alınarak kendi muhafaza kutularında vaye ebatlarına uygun kutularda paketlenir.

2.6. İZ DELİLLER

Başlıca İz Deliller

Parmak İzi ve Avuç İzleri

Ayak İzi

Araç Lastik İzi

Diş İzi

Alet İzi

Kulak İzi

Olay yerlerinde, zorlamalardan, temaslardan ve İnsan vücudunda bulunan bazı organların izleriyle karşılaşılmaktadır. İnsan bedenindeki parmak, avuç, ayak, diş gibi organların bıraktığı kimlik tespitine yarayabilecek bu izlere bireysel tanımlayıcı izler denir.

1. Parmak İzleri Ve Avuç İzleri

Parmak izi: Parmakların birinci boğumu ile tırnak ucu arasında kalan şekiller ve bu şekillerin yüzeylere teması sonucu yüzeyler üzerinde oluşturdıkları izlere “parmak izi” denir. Parmak izleri olay yerlerinde elle temas edilen tüm yüzeyler ve nesneler üzerinde bulunur. Ancak bu yüzeylerden transfer edilebilmesi için bazı yöntemler gerekmektedir.

Avuç İzleri: Avuç izleride parmak izlerinin kalabileceği yerlerde aranmalıdır ve parmak izi gibi belirlenerek transfer edilir.

Ayak İzi: Olay yeri geniş alanlardan oluşabilmektedir. Ayak izleri özellikle olay yerinin giriş ve çıkış noktalarında bulunabilir. Ayak izleri, iyi muhafaza edilmiş olay yerlerinde araştırılmalıdır. Ayak izleri bulundukları yüzeye göre, iki veya üç boyutlu olmalarına, bir kimyasal madde ile kirlenme durumuna göre değişik şekillerde tespit edilebilir ve alınabilir. Olay yerlerinin özelliğine göre (açık yada kapalı alan) ayak izleri; ayakkabılı, çoraplı veya çıplak olarak bulunabilir.



Araç Lastik İzleri

Araçların kullanıldığı olaylarda olay yerlerinde özellikle buraya geliş ve gidiş yolları üzerinde incelenmesi gereken izlerdir.

Diş İzleri

Ülkemiz koşullarında Kriminal Polis Laboratuvarlarında kişinin kimlik tespitinde esas olarak parmak izleri ve DNA testleri kullanılmakla birlikte eğer diş hekimliği açısından o kişinin diş ve protez kayıtları mevcut ise bu verilerden de kimlik tespitinde faydalanılmaktadır.

Odontolojistlere göre, kişilerin diş dizisi, dişlerin sayıları, açılanmaları ve çenelerinin kapanış ilişkileri parmak izi kadar kişiye özgündür. İki ağız dental yapısı hiçbir zaman tam olarak birbirine uymaz. Bu nedenle de kişileri dişlerinden tespit etmek mümkündür.

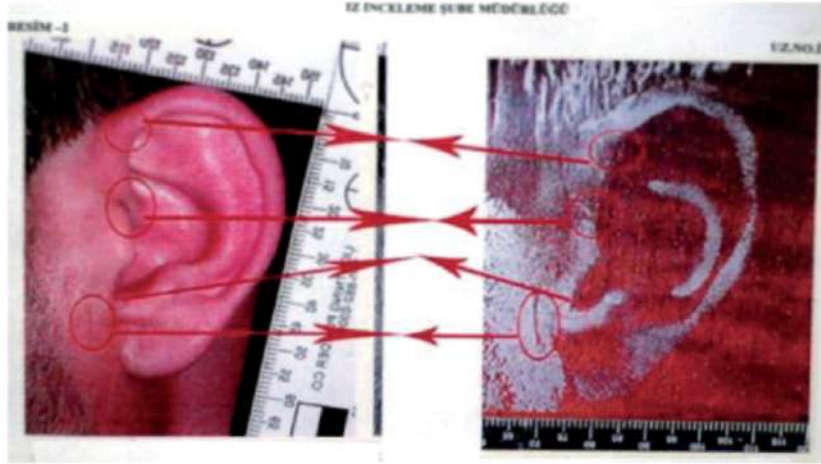
Özellikle tecavüz ve öldürme olaylarında, failin mağdur/maktül vücudu üzerinde, elma, peynir, sakız, çikolata gibi gıdalar üzerinde bulunur. Bu izlere ısırma izleri adı verilir.

Alet İzleri

İnsanların kullandığı aletlerin zaman içerisinde aşınma, sürtünme ve yıpranma neticesinde üzerlerinde benzer aletlerde görülemeyecek özellikleri olur. Bu tür şekiller imalat sırasında da gerçekleşebilir. Olay yerinde bulunabilecek iz delillerden birisi de suç aletlerinin temas ettiği, baskı yaptığı zeminlerde kalan izleridir. Aletlerin bu tür özelliklerinden faydalanılarak olay yerlerinde bulunan alet izleri olayı aydınlatmaya ve suç aletini tespit etmeye yarayabilir..

Suçun işlenmesi sırasında kullanılan balta, çekiç, ege, törpü, keski, torna-vida ve benzeri aletler kendilerinden daha yumuşak maddelerle temas ettiklerinde bu maddeler üzerinde bazı izler bırakır. Örneğin; bir balta ile kesilen ağaç o baltanın kesici ağzında bulunan izleri taşır.

Olay yerinde pencere, kapı, masa çekmeces, dolap ve benzeri yerlerdeki alet izleri bu izi bırakan alete has (özü) izlerdir. Aynı tür başka bir alet aynı yerde, aynı izi bırakmaz. Alet izleri, kalıp alma ve fotoğraflama sureti ile veya nesnenin kendisinin doğrudan alınması ile transfer edilir.



Kulak İzi

Olay yerlerinde kalabilecek diğer bir izde kulak izleridir. Kulak izleri genellikle bir suç işleme düşüncesi ile kapalı bir yeri dinlemek amacıyla kapı veya pencere gibi yerleri dinlemek amacıyla kulaklarını bu tür yerlere dayamaları sonucu kalır.

Bu tür izlerde kişilere özü özellikler taşıdığından olay yerlerinde aranması gereken izlerdendir. Bu izler kapı, pencere gibi yerlerde aranmalıdır.

2.7. OLAYYERİ GÜVENLİĞİ

İşlenen bir suç sonrasında delillerin araştırılması ve suçun aydınlatılması amacıyla yapılacak olan olay yeri inceleme çalışmalarının başarıya ulaşmasında ilk koşul olay yerinde gerekli güvenlik önlemlerinin alınmasıdır. Gerektiği gibi korunmamış bir olay yerinde yapılacak olan çalışmalar amacına ulaşmayacağı gibi soruşturmanın seyrini olumsuz yönde de etkileyebilir.

Olay yeri güvenliği çok geniş bir kavramdır. Burada ele alınacak öncelikli konu delillerin güvenliği ve personelin kişisel güvenliğidir.

2.7.1. Olay Yerinin Fiziki Güvenliği

Olay yerinin korunmasında karşılaşılan sorunlar ne olursa olsun orijinal hali bozulmuş ve maddi suç delilleri kaybolmuş bir olay yerini tekrar eski haline dönüştürmek imkansızdır.

Olay yerinin incelemesinin gerçekleşebilmesi için öncelikle olay yeri sınırlarının iyi tespit edilerek korunmasının sağlanması gerekmektedir. Olay yeri sadece suçun işlendiği yerle sınırlı olarak düşünülmemelidir. Olay yeri suçun işlendiği, faile, mağdura, suça ait nesnelerin bulunabileceği, suçun işlendiği yerin yanında, bu yerin çevresini ve şüphelilerinin kaçış yerlerini içine alan geniş bir alanı kapsar.

Olay yerlerinin korunmasından tüm polis birimleri sorumludur. Olay yerine genellikle ilk ekip olarak en yakın polis ekibi intikal eder. Bu ekip; polis merkezinde çalışan personelden, soruşturmacı birim görevlilerine, trafik görevlilerinden önleyici hizmet görevlilerine kadar çok çeşitli birimlerde çalışan polis ekipleri olabilir.

Olay yerine ilk gelen polis ekibini çok önemli görevler beklemektedir. Burada olay henüz yeni işlenmiş yada işlenmeye devam etmektedir. Suç faili olay yerinde veya kaçmaktadır yada çevredeki insanlar tarafından yakalanmıştır. Olayın görgü tanıkları olay yerindedir. Bunlar olayın nasıl işlendiğini bilmektedir. Suç faili kaçmış ise eşkaline ilişkin tüm bilgiler bütün canlılığı ile hafızalarda beklemektedir. Aynı şekilde suç faillerinin nereden, ne ile geldikleri ellerinde ne tip silahların bulunduğu, suç işledikten sonra hangi tarafa ne ile kaçtıkları, yine suç yerinde bulunanlar tarafından bilinmektedir.

Yaralılar henüz olay yerinde veya hastaneye yeni götürülmekte ya da götürülmeyi beklemektedir. Suç delillerinin tamamı bozulmamış, kaybolmamış ve olay yerindedir.

Sıralanan bu önemli hususlar suçun aydınlanması açısından çok önemlidir. Bu sebeple olay yerine ilk giden ekibin büyük sorumlulukları bulunur. Burada görevin bilinçli ve usulüne uygun yapılması ya da yapılmaması soruşturmanın sonucunu olumlu veya olumsuz etkileyeceği bir gerçektir. Ayrıca olay yeri yeterli şekilde korunamaz ise deliller kaybolabilir, bozulabilir veya değiştirilebilir.

Olay yeri güvenliğini etkileyen birçok faktör bulunmaktadır. Olay yeri incelemesinde sıkça karşılaşılan bu faktörler ;

Hava şartları

Mağdur, maktül yada yakınları

Şüpheli ve işbirlikçiler

Basın mensupları

Meraklı kalabalık ve ilgisiz kişiler

Fırsatçılar

Görevli olmayan personel

Uzman hataları

Hava Şartları:

Açık alanda yağmur, rüzgar, güneş, kar vb. hava şartları, olay yerinin güvenliğini olumsuz yönde etkileyebilir.

Mağdur, Maktül Yada Yakınları

Olay yerinde bulunan mağdur, maktül yada yakınlarının, olayın şoku ve psikolojik etkisiyle olay yerine girmesi ve olay yerinin orijinal halini bozması, delillere zarar vermesi mümkündür.

Şüpheli ve İşbirlikçiler

Olayı gerçekleştiren kişiler veya işbirlikçileri olay yeri yakınında olabilir. Bu şahıslar, olay yerine girerek delilleri kasıtlı olarak bozabilir yada yok edebilir.

Basın Mensupları

Olay ile ilgili kamuoyunu aydınlatmak ve bilgilendirmek amacıyla olay yerinde bulunan basın mensupları personelin ve uzmanların görev yapmasını engelleyebilmektedir. Daha fazla bilgi, belge, ses ve görüntü almak amacıyla olay yerine girerek delillerin zarar görmesine sebep olabilir.



Meraklı Kalabalık ve İlgisiz Kişiler

Meydana gelen adli olay çevrede yankı uyandırmakta ve kişilerin ilgisini çekmektedir. Amaçsız olan bu topluluk kontrolsüz hareket ederek olay yerinin bütünlüğünü bozabilirler.

Fırsatçılar: İşlenen suçlarda olay yerindeki panik ve karmaşadan yararlanmak isteyen fırsatçılar olay yerinden maddi değere sahip eşyaları hırsızlık maksadı ile olay yerine girebilirler.

Görevli Olmayan Personel

Olay yerinin incelenmesi ve soruşturulması ile görevli olmayan diğer personel de olay yerine girerek delillerin bozulmasına veya kaybolmasına sebebiyet verebilirler.

Olay yerine gelen ilk ekip, yukarıda belirtilen olay yeri güvenliğini etkileyen faktörleri göz önünde bulundurarak olay yerinin fiziki güvenliğini sağlamak zorundadır.

a. İLK EKİP

Olay yerine ilk giden ve müdahale eden ekiptir. İlk ekibin başlıca görevleri;

Olayı haber aldığı anda veya bir olayla karşılaştığında eğer olay devam ediyorsa olaya müdahale eder.

Olayla ilgili yaralı şahıslar varsa olay yerinde bulunabilecek mevcut delilleri göz önünde bulundurarak ilk müdahaleyi yaparak en yakın sağlık kuruluşuna sevkini sağlar.

Olay yerini “en geniş hatlarıyla” güvenlik altına alarak delillerin kaybolmasını, bozulmasını ve değiştirilmesini engeller (Emniyet şeridi çeker). Olay yerine giriş yetkisi olmayan hiç kimsenin girmesine izin verilmez.



Olay yeri hizmetleri yerine getirilirken çift şerit çekmek suretiyle olay yeri güvenlik altına alınmalıdır. Birinci şerit olayın olduğu merkezin çevresine çekilir. İkinci şerit, birinci şerite paralel ve en az 5 metre mesafe ile çevrilmesi gerekir.

Birinci şerit içerisine olayın niteliğine göre inceleme yapacak görevli uzman personel dışında kimse alınmaz.

Birinci şerit ile ikinci şerit arasında soruşturmayı yürüten personel ve güvenlikten sorumlu personel yer alır.

İkinci şerit dışında basın mensupları, diğer kişiler ve görevliler bulunur.

İki şerit arasında olay merkezine giriş koridoru oluşturulur. Koridorun dış girişinde olay yerinin güvenliğinden sorumlu bir görevli, olay yeri güvenliği kaldırılana kadar, olay yerine giren tüm personelin giriş çıkış zamanlarını ve girme amaçlarını gösterir bir form tanzim ederek bu formun soruşturma dosyasına eklenmesini sağlar.

Olayın mahiyetine göre gerekiyorsa itfaiye, ambulans, kurtarma aracı vs. gibi araçlar talep eder.

Olay hakkında bilgi alarak varsa kaçan şahısların eşkal bilgileri ve kaçış noktalarını tespit ederek çevre araştırmasının yapılabilmesi için ilgili birime (Haber merkezi) haber verir.

Olayı incelemekle görevli tüm birimlere haber verilmesini sağlamak amacıyla ilgili birimi bilgilendirir. (Savcı, soruşturma ekibi, olay yeri inceleme ekibi vs.)

Olay yerinde varsa sanıkları tespit ederek yakalar yoksa görgü tanıklarını tespit eder ve faillerin eşkal bilgisini alır. Ayrıca görgü tanıklarını soruşturma sorumlusu veya ekibi tarafından ifadelerin alınabilmesi için bekletir.

Ta n ık, fail ve şüpheli şahıslarla ilgi çalışmalar yaparak tespit edilen şahısların birbirleriyle görüşmeleri ve konuşmalarını engelleyerek tümünü soruşturma ekibine teslim eder.

Olayı soruşturmakla ve incelemekle görevli ekiplerin gelmesi beklenir. Bu ekiplere ilk geline andan itibaren gelişen hadiseler hakkında bilgi verilir.

Olay yerinden sevk edilen yaralıların bulundukları yer ve sağlık durumları hakkında ilgili birime bilgi verir.

Meydana gelen olay trafik akışını engelliyorsa mevcut delillerin güvenliği alındıktan sonra kısa sürede yolun trafiğe açılmasını sağlar.

b. Olay Yerinin Korunma Aşamaları

Olayın geçtiği (suçun işlendiği) alanın korunması;

Olayın merkezi olması nedeniyle bu alanın korunması birinci derecede yapılmalı, ancak burası korunurken diğer yerler ihmal edilmemelidir. Suçla ilgili iz ve delillerin yoğun olarak bulunabileceği bu alan genelde sınırlı ve dar bir yapıya sahiptir. Bu nedenle usulüne uygun korunma tedbirlerinin alınmaması durumunda iz ve delillerin zarar görme riski de artmaktadır.

Olay yerinin yakın çevresinin korunması;

Kapalı alanlarda, olayın fiilen işlendiği yer ile bağlantısı olan, bitişik apartman dairesi, koridor, yangın merdiveni, giriş kapısı, bahçe ve kapısı gibi yerleri kapsamaktadır. Açık alanlarda ise suçun işlendiği yerin yakın çevresini kapsar. Bu gibi yerler genelde failin/faillerin suç yerine girmesi ve çıkması için engel teşkil eden yerlerdir. Bu alanda da suçla ilgili maddi delillerin yoğun olarak bulunma ihtimali çok yüksektir. Bu nedenle bu tür alanlardaki maddi delillerin zarar görmemesi için şerit çekmek suretiyle gerekli koruma tedbirleri alınmalıdır.

Olay yerinin geniş çevresinin korunması

Olay yerinin geniş çevresi suç yerlerine göre çok değişiklikler gösterir. Bu alanı tespit etmek ve korumak alan genişledikçe daha da zorlaşmaktadır. Bu-

ralardaki iz ve delillerin tespit edilebilmesi için daha sistemli koruma ve inceleme yöntemlerinin uygulanması gereklidir. Suç yerine girilirken ve çıkılırken, buralara suça ait izler bırakılmış, deliller atılmış, veya saklanmış olabileceğinden dolayı olay yerinin geniş çevresinde de suçla ilgili önemli iz ve delilleri tespit etmemiz mümkündür. Bu alanlar genelde açık ve geniş bir yapıya sahip olduklarından dolayı koruma tedbirlerinin yeterli personel ve araç gereç kullanılarak yapılması gerekmektedir.

Olay Yerinin Korunma Süresi

Olay yerinde her türlü cisim, madde ve alan tespit edilip incelemenin sonuna kadar korunmalıdır.

Olayın türüne, ortamdaki cisim, madde ve alanın genişlik ve karmaşıklığına, yapılacak olan incelemenin türüne göre uygulanacak olan koruma tedbirleri ilgili uzman personel tarafından tespit edilerek uygulamaya konur.

Bazen olay yerinin tamamı (araba vb.) veya bir parçası tekrar incelenmek üzere bulunduğu yerden taşınması gerekir. Bu durumlarda bunun gerçekleşmesi aşamalarında da mutlaka olay yeri korunur.

Bazı olay yerlerinin hemen incelenmesi mümkün olmadığı durumlarda, inceleme uzmanı gelinceye kadar korunması sağlanır.

Olay yerinde soruşturmacı ve incelemeci birimler çalışmalarını bitirdikten sonra sorumlu Cumhuriyet Savcısının görüşü doğrultusunda koruma tedbirlerinin devam edip etmeyeceği belirlenir.

2.7.2. Olay Yerinde Personelin Güvenliği

Olay yerlerinin karmaşıklığı, şüphelilerin kullanmış olduğu eşyalar ile müşteri yada mağdurların durumları, yapılacak çalışma açısından titizlik gerektirmektedir. Özellikle biyolojik deliller yapıları itibarıyla hepatit B yada AIDS hastalığına yol açan HIV gibi tehlikeli ve ölüme neden olabilecek virüsler içerebilirler.

Solunum Yolu

Bir olay yerinde hava ile bulaşan zararlı maddeler, toz, aerosol, duman, buhar ve gaz formunda olabilir. Bu zararlı maddeler türüne bağlı olarak solunum sırasında tahriş yada harabiyet meydana getirebilir.

Deri Teması

Deri teması lokal yada sistematik sağlık problemleri yaratabilecek sıklıkla rastlanılan bir etilenme yoludur. Lokal etkiler temasın olduğu bölgedeki doku da hasar yada tahriş neden olur.

Sindirim Yolu

Sindirim yolu ile zararlı maddelere maruz kalma en nadir rastlanılan yoldur. Aşındırıcı bir maddenin sindirimi ağız, yemek borusu ve sindirim yoluna zarar verir.

Olay yerlerinde soruşturma ve araştırma yapacak personelin, kişisel güvenlik tedbirlerini alarak çalışma yapması risk oranını azaltacaktır. Yapılan çalışmalarda kişisel güvenlik tedbirlerini almak her personel açısından zorunludur.

Olay Yerinde İnceleme ve Araştırma Yapılırken Bireysel Güvenlik Açısından Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Gerekli eğitimi ve ekipmanı olmayan kimse olay yerine girmemeli, delillere dokunmamalıdır.

Sınırlandırılan olay yerindeki personel; gaz, elektriksel tehdit ve patlayıcılar gibi zararlı maddelere maruz kalabileceği göz önünde bulundurularak olay yerinin güvenliği tam olarak sağlanmadan inceleme ve araştırma işlemine başlamamalıdır.

Olay yerinin fiziki durumları da göz önünde bulundurularak (açık alan incelemelerinde binalardan düşebilecek, kopabilecek parçalara karşı) gerekli önlemler alınmadan inceleme ve araştırmaya başlanılmamalıdır.

Potansiyel olarak enfeksiyon taşıyan maddelerle çalışırken tek kullanımlık eldivenler, koruyucu kıyafetler ve galoş kullanılmalıdır. Özellikle açık yara ve çatlak olduğu durumlarda çift eldiven kullanımına özen gösterilmelidir. Hasara uğrayan eldivenler anında değiştirilmeli ve aynı eldivenler tekrar kullanılmamalıdır.

Enfeksiyonlu maddelerin sıçraması ve bazı kimyasalların olumsuz etkisinden sakınmak için göz ve yüze koruyucular giyilmelidir. Bu önlem kuru kan örnekleri ile çalışırken de önemlidir.

Vücut sıvıları ve diğer potansiyel enfeksiyonlu maddeler ile çalışırken herhangi bir şey yemek ve içmekten, sigara kullanımından kaçınılmalıdır.

İnceleme işlemi bittikten sonra eldiven yada diğer koruyucu ekipmanlar çıkartılır ve eller yıkanır. Bu donanımlar çıkarılırken dış yüzeyine çıplak elle dokunulmamasına dikkat edilerek, olay yerinde bırakılmadan özel poşetlere konularak imha edilmesi sağlanır.

Olay yeri incelemesinde mümkün ise tek kullanımlık malzeme tercih edilmeli, mümkün olmadığı durumlarda kullanılan malzeme tekrar kullanılmadan önce mutlaka bakterilere karşı temizlenmelidir.

Araştırma yöntemlerinden uygun olanın seçimi, olayın türü, özellikleri, hava şartları, personel durumu vb. hususlara bağlı olarak tamamen olay yeri inceleyen uzman ekibe aittir. Olay yerinde hangi yöntem uygulanırsa uygulansın araştırmanın temel amacı olayla ilişkili maddi delilleri bulmaktır.

Araştırmanın sistematik olarak yapılmasının yanında bulunacak delillerin mahkeme açısından güvenilir olmasına da dikkat edilmeli, delilleri hukuki yönden geçersiz kılacak hal ve hareketlerden kaçınılmalıdır.

Delil Araştırmasında Dikkat Edilecek Yerler ve Aranacak Deliller

Merdivenler, geçitler, giriş yeri, cadde ile bitişik yerler ve yakın çevre: Kan damlaları, parmaklıklarda parmak izleri, suçlunun bıraktığı ya da attığı nesneler, aydınlatmalar, varsa asansör, çöp kovanları,

Dış kapılar: Kilit, sürgü demiri, giriş için zorlama izleri, kapı ziline çalışıp çalışmadığı,

Pencereler: Kilidi, kilitleme pozisyonu, kırık giriş izleri, giriş için muhtemel görüntüler, perdenin durumu, güneşlik ve pencere dışında görülen işaretler,

Posta kutusu, gazete, mektup ve dokümanlar, tarihler, içerideki gazete, posta, siparişler vb., tarih işaretleri mektupların açılıp açılmadığı, okunup okunmadığı, süt şişelerinin sayısı,

İç kapılar: Sürgü ve kilitleri, anahtarın hangi yönde olduğu,

Hol, Giriş: Elbise ve nesnelerin varlığı, dış giyecekler, şapka, şemsiye. Başlık, atkı, eldiven, çizmeler vb.

Işıklar: Olay yerinde hangi ışıkların açık olduğu, elektrik saati ve numarası,

Isıtma koşulları: Ateş,soba vb. olup olmadığı, yanma durumu, küllerin incelenmesi vb.

Pişirme koşulları: Ocak ve fırın üzerinde bulunanlar, ısıtmak ve pişirmek için bir şey olup olmadığı,

Kokular: Gaz, barut, ağır sigara, tütün kokusu, alkol, parfüm kokusu vb.

Saatler: Saatlerin çalışıp çalışmadığı, doğru zamanı göstermesi, durması, çalar saatin kurulduğu saat,

Logo işaretleri: Üzerindeki etiketler, bardak ve değişik kaplar, karıştırılmış nesneler,

Kül tablası ve içindekiler: tütün kalıntıları, sigara izmaritleri, sigara markaları, yanmış kibritler, sigara izmaritleri, kaç kişilik olduğu, bulaşık durumu,

Çekmeceler masa ve diğer bölmeler: Kapalı, kilitli, anahtarın hangi çekmece de olduğu, çekmecelerin çekilmiş hali, acele arama belirtileri, bozuk para, banka, çek ve defteri vb.

Çöp sepeti: Buruşmuş kağıtlar, traş kapları, yırtılmış mektuplar, ve fail tarafından atılmış nesneler, banyo, tuvalet, şüpheli nesneler ve kullanılan kağıtlar,

Hasarlı tavan, duvar ve diğer mobilyalar: bunların suçla ilişkisi, alçı işaretleri ya da lekeleri,

Çıkarılmış elbiseler: Elbiselerin yerleri, şekli, ters yüz olmuş kısımları, düzgün şekilde asılı bulunup bulunmadığı,

Genel düzensizlik: Tipik şiddet ve mücadele olup olmadığı, evin temizlenme durumu,oda içinde masa ve sehpalardaki nesnelerin durumu

Duvarlar: Duvar ve kapıların yeni boyanıp boyanmadığı, silinti ve kazıntıların olup olmadığı,

Saklama yerleri: Silah vb. nesnelerin saklanabileceği yerler, yüksek mobilyalar ve bunların araları, duvar, kitap arkaları, yatak çarşafı, ısıtma malzemelerinin arkası, yüksek raflar, mutfak dolapları,

İnceleme ve İzler

Hırsızın takip ettiği yol ve giriş yeri tayin edilmelidir.

Parmak izi, ayak izi, alet izi, varsa alarm tertibatı üzerinde ve çevresinde suçlunun bıraktığı nesneler aranmalıdır,

Kapı, kilitler, pencereler, varsa alarm tertibatı incelenmelidir.

Hırsızların temas ettikleri noktaları gizlemek gayreti içinde olduklarını unutmamak gerekir. Bazı matkap deliklerini kapamak için boya renginde macun kullanabilirler.

Şayet kilitte oynandığından şüphe edilirse bir uzmana incelettirilmesi gerekebilir.

Unutmamak gerekir ki, kilitler iyi kalite ve emniyetli ise ler hırsızlar mutlaka kapı ile yahut pencere ile oynayacaklardır.

Çok bilinen bir yöntem kilit çevresindeki tahta aksamda matkapla delikler açmak ve ovma testeresi ile belirli kesimi kese rek çıkarmaktır. Matkap izleri seçilebilir. Oyma testeresi de tanımlanabilir izler bırakabilir.

(h) Kapı veya kilitlere dokunulmamış olması halinde dahi menteşe ve menteşe vidalarına mutlaka bakmalısınız.

(i) Bilhassa gayri meskûn alanlarda, aynı çevrede birden ziyade hırsızlık olması halinde aynı hırsızın işi olduğunu düşünmek ve saklandığı yeri tayin bakımından olayları bir harita üzerinde işaretleyerek izlemek faydalı olur.

(k) Unutmamak gerekir ki, hırsızın giyecek eşyalarında aletlerinde suç yerine has bazı yağ veya tozlar bulunabilir. İleride gerekli kontrollerin yapılabilmesi için gereğinde numuneler alınması faydalı olur.

Olay Yerinin Fiziki Güvenliği ve Delilleri Karartmanın Hukuki Boyutu

Olay yerlerinde delillerin toplanması kadar diğer önemli bir konuda olay yerinin, ilk giden ekip tarafından fiziki güvenliğinin alınmasıdır. Bu konuda hukuki düzenlemelerde önemle üzerinde durulan bir konudur. Hatta olay yerinin fiziki güvenliğini alma sırasında sorun çıkartanlara karşı zor kullanma yetkisi tanınmıştır. Bu konu ile ilgili olarak;

CMK Madde 168: (Olay yerinde alınan tedbirlere riayet etmeyenler) "...Olay yerinde görevine ait işlemlere başlayan adli kolluk görevlisi, bunların yapılmasına engel olan veya yetkisi içinde aldığı tedbirlere aykırı davranan kişileri, işlemler sonuçlanıncaya kadar ve gerektiğinde zor kullanarak bundan men eder..." şeklinde hüküm bulunmaktadır.

Olay yerine giden ilk ekibi olay yerinde neler yapacağı ile ilgili olarak;

Emniyet Teşkilatı Parmak izi Hizmetleri Yönetmeliği

Madde 34: (Suç yerlerin Korunması ve Yetkili Birime Bilgi Verilmesi) “Suç sayılan olaylarda suç yerine ilk giden zabıta görevlileri, suç yerindeki her türlü eşyayı, suç araç ve eserlerini ve her çeşit iz ve delilleri bulundukları yerde, oldukları gibi korumakla ve suç yerinin ve delillerin tespit ve incelenmesi için olaydan en çabuk yol ve ilgili birimlere bilgi vermekle yükümlüdür.

Yetkili görevlilerin yapacakları inceleme ve araştırma sonuna kadar suç yerindeki herhangi bir şeye dokunulmaz ve başkalarının dokunmasına meydan verilmez.

Suç yerini inceleyecek yetkili ve görevli elemanların suç yerine gelmelerinden önce buradaki eşyaya herhangi bir sebep ve zorunlulukla dokunulmuş olması halinde bunun kim tarafından yapılmış olduğunun, bu elemanlara bildirilmesi şarttır.”

Polisin olay yerinde almış olduğu güvenlik tedbirlerine rağmen olay yerine girerek olay yerindeki delilleri bozan, değiştiren veya yok olmasına neden olan Emniyet Görevlilerine MESLEKTEN ÇIKARMA cezası getirilmiştir.

Emniyet Örgütü Disiplin Tüzüğü Madde 8/10: (meslekten çıkarma) “...Suç kanıtlarını yok etmek veya bilerek ve isteyerek yok olmasına neden olmak ya da saklamak, saklanmasına yardımcı olmak yahut değiştirmek...”

Madde 36: (Suç Yerinde Parmak İzlerinin Nakli) Suç yerinin incelenmesinde, suçlu veya suçluların kimliğinin ortaya çıkarılmasına yarayacak parmak izlerinin tespit edilmesi halinde, bunlardan zamanla kaybolma veya bozulma ihtimali olanların öncelikle fotoğrafları çekilir. Folye üzerine de nakilleri yapılarak, bu folyeler, karşılaştırma yapılmak, şüpheli kişilerle veya arşivdeki izlerle ilişkileri araştırılmak üzere Teknik büro'ya getirilir.

2.8. OLAY YERİNDE YAPILAN ÇALIŞMALAR

Olay yerinde suç ile fail ilişkisini kurmak için en önemli unsur delildir. Delil, suçu veya masumiyeti tespit etmek üzere mahkeme sunulabilen her türlü şeydir. Dava boyunca, her türlü delil kabul edilebilir; şayet itiraz edilirse, delilin kabul veya red edilmesine hâkim karar verir. Delil kabul kuralı, üç standardı veya uygunluk testini içermektedir: Delil; yeterli, alakalı ve kabul edilebilir materyal olmalıdır. Bu sebeple hırsızlık soruşturmasında olay yeri ve olay yerinde elde edilecek deliller çok önemlidir. Delillendirme için ekiplerin davranışları suç soruşturmasının seyrini etkileyebileceğinden olay yerine intikal eden ekipler aşağıdaki hususlara dikkat etmelidir.

2.8.1. Soruşturmacı Ekibin Yapacağı İş ve İşlemler

1. Olay yerine girilirken galoş giyilmesine ve yapılan incelemelerde eldiven, bone kullanılmasına özen gösterilir.
2. Şüpheliye ulaşmayı sağlayacak bilgilerin toplanmasında gerekli hassasiyet gösterilir.

3. Varsa kamera görüntüsünün temini sağlanır, özel güvenlik görevlilerinden bilgi alınır.
4. Mağdur ve tanıklar tespit edilir.
5. Mağdur ve tanıklardan bilgi alınırken bu kişilerin psikolojisi göz önünde bulundurulur.
6. Olay yerinde olayla ilgili yorum yapılmamasına özen gösterilir.
7. Olay yerinden ayrılan şüpheli kişi ve araçların yakalanmasını sağlamak amacıyla ilgili birimlerle koordineye geçilmeli, koordine birimine bilgilerin açık, net ve anlaşılır şekilde verilmesine dikkat edilmelidir.
8. Deliller dikkatli bir şekilde tespit edilmeli ve kayda alınmalıdır.
9. Soruşturmacı olarak mutlaka bir not defteri taşınmalı, olaylara ilişkin düzenli notlar alınmalıdır. Bunlar olay yerine giriş şekli, olay gerçekleştirilen malzemeler, yöntemler, olay saati, şüphelilere ait eşkal bilgileri, şüpheli araç bilgileri, tanıklar, çalınan malzemenin teferruatlı bir listesi ile tarifleri, tip, model, ebat, renk, varsa özel işaretler vs. özelliği, elektronik eşyalarda, IMEI ve seri numarası vb. gibi tanımlayıcı bilgiler ve alınan notlar tutanaklara eksiksiz olarak yazılmalıdır.
10. Dikkati farklı bir yöne çekerek esas suçu saklamak, hiçbir zaman sahibi olmadıkları malı çalınmış gibi göstermek, sattığı veya bilerek elden çıkardığı malı çalınmış gibi çeşitli nedenlerle bazı olaylara hırsızlık süsü verilmek iste nebilir. Soruşturmacı bu konulara dikkat etmelidir. Bütün bu nedenlerle hırsızlık olaylarını incelerken soruşturmacı çalıntı malın çalma olayından önce gerçekten kişinin tasar rufunda olup olmadığını tespit etmesi gerekir. Bilhassa sigortalı mallar üzerinde bu oyunların çok sık oynanması muhtemeldir.
Örneğin: Olaya hırsızlık süsü verilmek istenen hallerde cam ters istikametten kırılabilir soruşturmada bu konuya dikkat edilmelidir.
- 11 - Mağdurun suçtan ne ölçüde etkilendiğinin tespit edilmesi; soruşturma stratejisinin tespiti açısından gereklidir. Bazı durumlarda da mağdurlar şüphelilerden çekindikleri için konuşmamakta, yada yanlış bilgiler aktarabilmektedirler. Mağdurun beyanının doğruluğu araştırılmalıdır.
- 12- Çalıntı eşyaların cinsi soruşturmacıya suçlunun hangi kategoride arabileceği yolunda fikir verir.
- 13- Suç yerinde olup da çalınmayan değerli eşyalar var mı, varsa nelerdir tespit olunur. Şayet çalınan malzemelelerin bulunduğu yerde değerli eşyaların bir kısmı hırsız tarafından bırakılmışsa olayı gerçekleştiren kişi yada kişilerin ev halkı yada yakınlarından olacağı gerçeğinden hareketle bu yönde çalışma yapmak yerinde olacaktır. Normal şartlarda bir hırsız en yüksek fayda ile hırsızlık olayını gerçekleştirir.
- 14- Çalınan eşyalar şüpheliler tarafından kullanılabileceği göz ardı edilmelidir.

- 15- Soruşturmacı genellikle hangi tip kilitlerin kullanıldığı ve bunların çalışma mekanizmalarını bilmeli ve kilitleri açmak için kullanılan aletleri bilip tanınmalıdır.
- 16- Hem mağdurun öne sürdüğü, hem de şüphelilerin adlarını verdiği tanıklar olabilir. Bu tanıkların doğru söylemenin yanında, yasal sorumluluklarına rağmen yalancı tanıklık yapmaları durumu da söz konusu olabilir. Şüphelilerin sorgusunda tanıkların beyanları ve tanıklık yapma şekilleri çok önemlidir. Yalancı tanıklar öne süren ve bu konuda yalancı tanıklık için bazı kişiler temin edebilmiş olan şüphelilerden itiraf alınmasının zorlaşacağı değerlendirilmelidir.
- 17- Teknik benzerlik, mekansal ilişki ve zamansal yakınlık yönüyle yakın çevrede meydana gelen olayların araştırılması. Olay yerine yakın bölgede aynı zaman dilimi içerisinde aynı stilde başkaca hırsızlık olaylarının gerçekleşip gerçekleştirilmediği araştırılması delil bulma konusunda faydalı olacaktır.
- 18- Çalıntı eşyanın ağır olmasından ve yakalanma tehlikesinden dolayı şüpheliler tarafından olay yerine yakın muhtelif yerlere bırakma, saklama veya düşürülme ihtimali göz ardı edilmeyip değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu nedenle olay yeri ve çevresinin dikakli bir şekilde taranması suç unsurlarının bulunması açısından önemlidir.

2.8.2. Atölye Çalışması

Olay yerinde yapılacak çalışmada elde edilecek (plaka, eşkal, tanık, teşhis, kamera görüntüsü, isim, lakap vb.) bulguları mevcut arşiv ve kayıtlardan, pol-net projelerinden araştırılması aşamasıdır.

2.8.3. Arşiv Çalışması (Benzer Olay Ve Suç İşleyenlerin Tespiti)

Hırsızlar tercih ettikleri suç işleme yöntemlerini kolay kolay değiştirmedikleri gerçeğinden hareketle büro kayıtlarında düzenli olarak tutulan fail-suç sili istatistikleri üzerinde çalışma yapılmasıdır.

2.8.4. Suçlu Profiline Tespiti

Olayın oluş şekli ve zamanı göz önüne alınarak muhtemel şüphelilerin yaş grupları, cinsiyeti, memleketlerinin tespiti yönünde yapılan çalışmalardır.

2.8.5. Fotoğraf Teşhisi

Olay mahalline intikal eden ilk ekip ve soruşturma ekibinin yapmış olduğu çalışmalarda tesbit edilen tanıklara büro amirliğinde bulunan sabıkalı şahıslara ait fotoğraf albümü gösterilerek şüpheli tesbit edilmeye çalışılır.

2.8.6. Çevre İllerle Koordine Ve Araştırma

İşlenen suçun il bünyesinde ve ülke genelinde ender rastlanan suçlar veya suç tekniklerinden olması durumunda çevre illerde benzer suçların meydana

gelip gelmediği, tespit edilen şüphelilerin olup olmadığı benzer olaylarla mukayese edilir. Çevre yada güzergahta bulunan iller meydana gelen olayla ilgili bilgilendirilerek, benzer yöntemle meydana gelmiş olay varsa olay ve şüphelileri hakkında bilgi alış verişinde bulunulur.

2.8.7. Pol-Net Projelerinin Kullanılması

Tespit edilen şüpheli hakkında Pol-net üzerinden ortak kullanıma sunulan SAM, Asayiş Polisi Ajandası, MERNİS, GBT, Araç Tescil Sorgulama, Kimlik Bildirme vb. gibi projeler kullanılarak elde edilen veriler doğrultusunda bilgi toplanarak değerlendirilmesidir.

2.8.8. Cezaevi Araştırılması

Muhtemel şüpheli sayısını azaltmak amacıyla UYAP projesinden faydalananarak tespit edilen şüphelilerin cezaevinde olup olmadığı araştırılır.

2.8.9. Saha-Sokak Çalışması

Suç mahalline giden ekiplerin konuyla ilgili derledikleri bilgiler ve atölye çalışmasında elde edilen bulguların bu tür suçları işleyen sabıkalıların bulunduğu yerlerde yapılan çalışmalar sonucunda suç örgütleri ile irtibatı olan eski sabıkalılarla yapılan görüşmelerde elde edilen bilgilerin analiz edilerek değerlendirilmesidir.

2.8.10. Muhbir – Eleman Temini Ve Kullanılması

Hırsızlık suçu işleyen şüpheliler genel yapı itibariyle para karşılığında suç ortağını rahatlıkla ihbar edebilmektedir. Bu konuda dikkat edilmesi gereken muhbirin polisi farklı şekilde yönlendirmesi ve çift taraflı çalışmasını engelleyici tedbirler alınmalıdır.

2.8.11. Çalıntı Mal Araştırılması (Çalıntı Eşya Alıp-Satan Yerlerin Kontrolü)

Hırsızlık şüphelileri çaldıkları eşyaları genellikle ikinci el eşya satan yerlerde elden çıkarabilmek için eşyanın değerinden daha düşük bedelle satmaktadırlar. Hırsızlık malı satan alan şahıslar bu eşyaları kendi işyerlerine koymayıp başkalarına ait depolarda muhafaza ederler. Bu çalıntı eşyaları müşterisi çıktığında gizledikleri yerlerden çıkarmaktadırlar. Bu nedenle çalıntı eşyanın bulunabilmesi amacıyla çalıntı eşya alıp satan işyerleri ve işyeri sahipleri dikkatli bir şekilde takip tarassut altında tutulmalıdır. Çalıntı eşyaların nerelerde satıldığı veya satılabileceği hakkında bilgi sahibi olmak polis için çok önemlidir.

2.8.12. Delillendirme(Suç-Fail ilişkisi)

Suç mahalli,atölye çalışması,saha-sokak çalışması neticesi elde ettiğimiz veriler ışığında belirlenen muhtemel şüphelilerin olay yerinden elde edilen iz ve delilleri,tanık beyanları,şüpheli-olayyeri-mağdur arasında ilişki kurabilecek bulgular ile eşleştirilmesidir.

2.8.13. Fiziki Takip

Mahkemelerden gerekli izinler alınarak şüpheli takip altına alınır. Şüphelinin hareketleri tarassut altına alınarak kamera, fotoğraf makinası ve ses kayıt cihazları yardımıyla suç örgütü üyelerinin bağlantıları tespit edilip suç örgütünün faaliyetleri deşifre edilir. Suç örgütü üyelerinin fiziki takip vasıtasıyla çalmış oldukları eşyaları satmış oldukları yerler tespit edilir.

2.8.14. HTS Analizi

Mahkemelerden yasal izinlerin alınması ile şüphelilere ait telefonların Telekomünikasyon İletişim Başkanlığından (TİB) alınan, arayan, aranan, aradığı süre, abone bilgi kütük bilgileri ve görüşme esnasında bulunduğu bölgeyi gösteren telefon dökümüdür. Alınan bu telefon dökümünün incelenmesi ile şüphelilerin suç işlerken kimlerle irtibatlı olduğu, suç bölgesinde bulunup bulunmadığı, olaydan sonra gittiği yerlerin tespiti mümkündür.

2.8.15. Tahkikat

Hırsızlık suçunun soruşturulmasında aşağıda belirtilen hususlara dikkat edilmelidir;

1. Hırsızlık eyleminin faillerinin sayılarının tespiti ve kimliklerinin belirlenmesine çalışılmalıdır. (Sahte kimlik veya yalan beyanda bulunma)
2. Olayın meydana geldiği yer ve bu yerin özellikleri belirlenmeli, krokilen-dirilmeli, çit, duvar gibi sağlamlığı temin edecek unsurların var olup olmadığı belirtilmelidir.
3. Olayın gece mi gündüz mü gerçekleştiği ve mümkün olduğunca olayın meydana geldiği saat tespit edilmeye çalışılmalıdır.
4. Tanıkların belirlenmesine çalışılmalıdır. Tanık araştırması sadece olayın meydana geldiği binada değil, dar çevreden geniş çevreye doğru gittikçe genişleyen bir alanda yapılmalıdır.
Örneğin, ikametten hırsızlık olayında, aynı binada oturan ikamet sakinlerinden başlayarak, çevre binalara, olay yerini çevreleyen sitelere, olay yerine açılan sokaklara ve olay yerinin bulunduğu mahalleyi çevreleyen geniş bir alana doğru araştırma yapılmalıdır. Şüphelilerin olayı gerçekleştirmeden önce diğer bina ve dairelerde de hırsızlığa teşebbüs olayını gerçekleştirmiş veya diğer vatandaşlar tarafından olay yerine gelirken yada giderken görülmüş olabileceği ihtimalleri değerlendirilmelidir.
5. Hırsızlığın duvar, kapı, pencere, demir parmaklık, kasa ve sandık gibi şeylerin yıkılması, devrilmesi, kırılması, delinmesi, kullanılmaz hale getirilmesi suretiyle işlenip işlenmediğinin, anahtar, taklit anahtar veya kilit açmaya yarayan diğer aletlerin kullanılıp kullanılmadığının belirlenmesine çalışılmalıdır.
6. Müşteki tespit edilmeli ve müracaatı alınmalıdır.

7. Çalınan eşya veya enerjinin değeri tespit edilmeye çalışılmalıdır.
8. Çalınan eşya bulunduğu anda değeri tekrar tespit edilmeli, hasar görme gibi nedenlerden dolayı değerinde azalma olup olmadığı belirlenmelidir.
9. Çalınan altın ve mücevher gibi eşyaların bulunmasında ve sahibine iadesinde oluşabilecek fiyat farkı göz önünde bulundurulmalı, bu husustaki beyanlar arasında ihtilaf söz konusu ise konunun hukuki mahkemelerde çözümlenmesine yarayacak deliller tespit edilmeye çalışılmalıdır.
10. Çalıntı eşyanın bulunuş ve ele geçiriliş şekli soruşturma evrakında belirtilmelidir. Rızanın varlığının veya yokluğunun belirtilmesi kovuşturma safhasında önem arz etmektedir.
11. Hırsızlık olayının meydana geldiği yerde veya yakın çevresinde herhangi bir kamera görüntüsü bulunmuşsa elde edilen görüntü olayın çözümüne yarar sağlayabilecek durumda ise CD çözüm tutanağı yapılmalıdır.
12. Başarılı bir hırsızlık soruşturmasının temel faktörlerinden birinin şüphelilerin çalışma, metot ve tekniklerinin tespit edilmesi olduğu unutulmamalıdır. Yapılan tespitler, olaylar ve şüpheliler arasında bağlantı kurularak doğru hedefe ulaşmada soruşturma birimine yardımcı olacaktır.
13. Soruşturma birimindeki görevliler, muhtemel şüpheliler ile empati kurmalı, bunun neticesinde senaryolar üreterek üretilen senaryoları değerlendirmelidir.

A- Faili Meçhul

1. Olay yeri inceleme birimlerinin tespit ettiği deliller, kamera kayıtları, fotoğraflar ve krokiler tasnif edilir ve değerlendirmeye tabi tutulur.
2. Çalınan eşyalar belirlenir ve satılabileceği yerler tespit edilir.
3. Suçun işleniş yöntemine göre arşiv araştırması yapılır.
4. Pol-net üzerinden çevre illerde meydana gelen benzer olaylar incelenir.
5. Suçta kullanılan taşıt, araç ve gereçlerle ilgili araştırma yapılır.
6. Müşteki ve mağdur ifadeleri alınır.
7. Tanıktan bilgi alınır ve tanığa fotoğraf teşhisi yaptırılır. Tanıktan alınan bilgilerle şüphelinin robot resmi çizdirilir.
8. Eşkâli belirlenen şüphelinin fotoğrafları diğer birimlere dağıtılır.
9. İstihbari çalışmalara ağırlık verilerek muhbirlerle iletişime geçilir.
10. Sosyal çevresi itibarıyla "iş, kalacak yer ve beraber olduğu kişiler bakımından" suç işleme potansiyeli olan kişilere yönelik araştırma yapılır (bekâr evi, pansiyon, otel vb. kayıtlarındaki hareketliliğin incelenmesi).
11. Cezaevi listeleri takip edilir.
12. Emniyet dışı kurumların bilgi sistemlerinden istifade edilir (UYAP, MER-NİS, internet, Elektrik, su, telefon vs).

13. Diğer kolluk birimleriyle koordine sağlanır.
14. Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ve esnaflarla iletişime geçilir.
15. Çalıntı eşyaların fotoğrafları veya elle çizili şekilleri temin edilir.
16. Çalıntı eşyaların varsa seri numaraları tespit edilir.
17. Olay yerinde olaydan daha önce her hangi bir hırsızlık olayına karışmış kimseler bulunup bulunmadığı araştırılır.
18. Olay yerinde veya civarında durumu şüpheli bir araç görülüp görülmediği araştırılır.
19. Suçun işleniş tekniği hakkında bilgi içermek ve çalıntı eşyaları bildirmek kaydıyla bütün teşkilâta bilgi verilir.
20. Aynı teknikle işlenmiş bulunan başka suç lar bulunup bulunmadığı araştırılır.
21. Suç yerinde veya çevresinde dikkat çeken bir durumun bulunup bulunmadığı araştırılır.
22. Çalıntı eşyanın satıldığı tespit edilen yerlerde arama kararı alınarak gereklı aramalar yapılır. Elde edilen suç unsuru malzemeler el koyma-arama tutanağı tanzim edilerek muhafaza altına alınır. Çalıntı eşyaların bu mahallerde bulunma sı halinde satan şahıs veya şahısların eşkâli ve mümkünse kimlikleri tespit edilir.

B-Faili Belli Ve Yakalanmışsa

1. Olay yeri inceleme birimlerinin tespit ettiği deliller, kamera kayıtları, fotoğraflar ve krokiler tasnif edilir ve değerlendirmeye tabi tutulur,
2. Gereklı izinler alınarak arama ve el koyma işlemleri gerçekleştirilir,
3. Müşteki, mağdur ve şüphelinin ifadeleri alınır,
4. Tanıklardan bilgi alınır,
5. Teşhis işlemi gerçekleştirilir,
6. Adres tespitleri yapılır,
7. Soruşturma dosyasında bulunması gereken tutanaklar tamamlanır.

Soruşturma Dosyasında Bulunması Gereken Tutanaklar

C. Savcı görüşme ve talimat tutanağı, müracaat, yakalama, üst arama, el koyma veya muhafaza altına alma, teslim tesellüm, değer tespit, şahıs teşhis, eşya teşhis, arama kararı, yakınlarına haber verme, doktor raporları, avukat ve müdafii talep, şüpheli ve sanık hakları formu, gözaltı takip formu, uzlaşma (uzlaşma gerektiren suçlarda), sanık karar takip formu, dizi pusulası soruşturma dosyasında bulunması gereken tutanaklardır.

Şüphelinin İfadesinin Alınmasında Dikkat Edilmesi Gereken Hususlar

Yapılan inceleme bizi belli bir şüpheli veya şüphelilere götürmüş ise bunların ifadelerinin alınması gerekir. İfade alınırken şu bilgiler derlenmeye çalışılmalıdır:

- (1) Şüphelinin ifadesi alınmadan önce olay ile ilgili tüm iz, delil, bulgu ve bilgilerin tespit edilmesi, mağdur ve tanıkların ifadelerinin alınması önem arz etmektedir.
- (2) Şüpheli ve suç ortakları yakalanma anından itibaren ifade aşamasına kadar kesinlikle bir araya getirilmemeli iletişimleri engellenmeli, aynı nezarethanede tutulmamalı ve böylece ağız birliği yapmaları engellenmelidir.
- (3) İfade alacak görevli önceden konuyla ilgili hazırlık yaparak soracağı soruları belirlemelidir.
- (4) İfade almaya, dosyada suç delili olabilecek şahısların ifadesinden başlanılmalıdır. (görgü tanığı, samimi ikrarda bulunan şüpheli vb)
- (5) Olay ile ilgili şüphelinin gösterdiği şahitlerin ayrı ayrı ifadelerinin alınarak, bu ifadelerdeki çelişkiler ortaya konulup şüpheliye sorular yöneltilmelidir.
- (6) Şüphelinin daha evvel herhangi bir hırsızlık suçu işleyip işlemediği, bir olaya karışıp karışmadığı araştırılmalıdır.
- (7) Şüphelinin mağdurla bir ilişkisi veya irtibatı olup olmadığı (geçmişte-halen) araştırılmalıdır.
- (8) Şüphelinin suçun işlendiği yere kolayca girip çıkma imkânının olup olmadığı araştırılmalıdır.
- (9) Suçun işlendiği yerde şüphelinin akraba, arka daş veya tanıdıklarının olup olmadığı araştırılmalıdır.
- (10) Şüphelinin suçu işleyebilecek bir başka kimse ile veya kimselerle arkadaşlığı olup olmadığı araştırılmalıdır.
- (11) Şüpheli normal geliri ile orantılı bir yaşam içinde olup olmadığı.

Bir hırsızlık olayı ile karşı karşıya kalan soruşturmacının, şartları iyice tetkik ettikten sonra kendi kendine sorup cevap araya çağrı bazı önemli sualler vardır. Bunlar meselenin çözümü için hem soruşturmacıya inceleme yol ve usulünü kontrol imkânı verecek hem de soruşturmacıya ışık tutacaktır.

Bunlara kısaca göz atalım:

- (a) Neler çalınmıştır-çalınan şey nedir-iddia olunan şeyler gerçekten çalınmış mıdır -bir yerde mi unutulmuştur- baş ka bir yere konmuş olabilir mi-çalıntı eşyanın vasıfları nedir-tam tarifleri ve cinsleri.
- (b) Olay ne zaman olmuştur-çalınan eşyaların en son görül me zamanı ile hırsızlığın ne zaman farkına varıldığı-eşyaların hemen satışa arzı ihtimaline karşı tedbirler.
- (c) Kim yapabilir-şüphelilerin eşkâl tarifleri elimizde mi?

- (d) Suçun motifi nedir-profesyonel işimi-intikam için mi vs.
- (e) Çalıntı eşyanın yerini hırsız nereden bilmiş veya nasıl bulmuş.
- (f) Hırsızlık için en uygun anın suçu işlediği an olduğunu nasıl kestirmiş.
- (g) Çalıntı eşyayı nasıl elden çıkaracak, çalıntı eşya alan yerler, rehin işleri yapanlar, işporta satış, kendisini kullana caktır vs.
- (h) Başvurulan usul veya uygulanan metot amatör işi mi? Unutulmamalı ki amatörler profesyonellerden daha fazla hasar verir. Hırsızın ustalığı işinden belli olur. Hangi sanattan anlarsa o aksama fazla önem verir. Örnek; marangozluktan anlıyorsa ahşap aksama fazla önem verecektir.
- (i) Suç kaç kişiyle işlenmiştir? İzlerin tetkiki ile suçlu sayısını tespiti gayret edilmeli, belli operasyonlardaki metotlarla fikir sahibi olmaya çalışılmalıdır. Örnek olarak ağır eşyaların kaldırılması, mefruşatın ikiye ayrılarak yerlerinin değiştirilmesi gösterilebilir.

a) Müşteki İfadesi

Müşteki ifadesi alınırken olay yerinin saat kaçta açılıp kapatıldığı, çalınan eşyaların teferruatlı bir listesi ile tarifleri, tip, model, ebat, renk, varsa özel işaretler vs. özelliği, elektronik eşyalarda, IMEI ve seri numarası vb. gibi tanımlayıcı bilgiler mutlaka yazılmalıdır.

b) Şüpheli İfadesi

Şüphelinin ifadesi alınırken ifadeyi alanın başarılı olabilmesi için şu hususlara dikkat etmesi gerekmektedir;

- a) İfade alma tamamen ifadeyi alanın kontrol ve hâkimiyeti altında yapılmalıdır.
- b) İfade almaya başlama, kesme ve benzer konularda üstünlük daima ifadeyi alanda olmalıdır.
- c) İfadeyi alan şüphelinin soru sormasına imkân vermemelidir.
- d) İfadeyi alan daima ciddi olmalıdır.
- e) İfadeyi alan aceleci ve telaşlı bir tutum içinde olmamalı, kendisinden emin ve sakin hareket etmelidir.

İfadeyi alan polisin konuşurmada gözetleyeceği genel kurallar şunlardır;

- a) Emniyet ve gizliliği sağlamalı,
- b) Güven havası yaratarak rahatlığı temin etmeli,
- c) Öğüt vermekten çekinmeli,
- d) Yalanı hemen şüphelinin yüzüne vurmamalı,
- e) Şüphelinin söylediklerine hayret etmemeli,
- f) Meseleye ne derecede önem verildiğini sorulacak sorularla ortaya koymalı,
- g) Umulmadık bir zamanda beklenen cevabın alınması durumunda sevinç emaresi ve şaşkınlık göstermemeli,

- h) Bir yöntem veya taktik yürümeyince hemen ani bir şekilde diğerine geçmemeli,
- ı) İfade almayı, soru disiplinini zedelemekten mümkün olduğu kadar bir sohbet havası içinde yürütmeli,
- j) Bazen doğrudan doğruya şüphelinin gözlerinin içine bakmalı ve bakışları asla kaçırmamalı,
- k) Konuyu fazla dağıtmamalı,
- l) Söylenenleri iyi dinlemeli, değerlendirmeli ve önemli ipuçlarını takip etmeli.
- m) İfade alınırken şüphelinin vermiş olduğu cevaplara müdafinin müdahale etmesi halinde konu müdahale ifadeye yazılmalıdır.

İfadesi alınan şahısların ortaya koyduğu bazı davranışlar vardır ki, bunlar şahsın yalan söylediğinin, bir şeyler gizlediğinin birer işaretidir. İfadeyi alan personel aşağıda belirtilen değişikliklere dikkat etmelidir;

Boyun damarı atışlarındaki artış,
Gırtlak kemiğinin artan hareketi,
Ağız kuruluğu,
Sık sık yutkunma,
Terleme,
Teneffüs artışı,
Yüz rengi değişimi, kızarma, solma, sararma,
Huzursuzluk hali, rahatsızlık,
El ve bacaklarda titreme,
Ses titremesi, kısılması, tıkanıklık, kekeleme dil “sürçmesi”,
Göz bebeklerinde dikkati çeken değişimlerdir.

İfade alma işleminde hemen sonuç alınamayabilir. Konu nun kapsamı ve önemine göre günlerce sürecektir ifade almalar olabilir. İfade almanın devamlılığı esas olmakla birlikte, elde edilen bilgilerin değerlendirilmesi, önemli ipuçlarının ele geçirilmesi veya alınan bilgilerin doğruluğunu tahkik gibi nedenlerle ifade almaya ara verilmelidir. İfadeyi alan personelin ifadeye ara vermede dikkat etmesi gereken hususlar şunlardır:

- 1) İfade almaya ara verilmesini müteakip, şüpheli mutlaka tecrit edilmelidir.
- 2) İfadesi alınacak başka şahıslar varsa bunlarla göz göze gelmesine izin verilmemelidir.
- 3) İfade alınmasına devam edilecek şahıs yalnız olarak bulunacağı odada hareketleri gözetlenmeli ve değerlendirilmelidir.
- 4) İfade almaya ara verinceye kadar şahıstan elde edilen bilgiler derhal değerlendirilmeli, yalan beyanlar gerçeklerden ayıklanmalı ve ifade al-

maya müspet bilgilere dayandırılarak yapılacak hazırlıkla yeniden başlanmalıdır.

c) Tanık İfadesi

Hem mağdurun öne sürdüğü, hem de şüphelilerin adlarını verdiği tanıklar olabilir. Tanıklar meydana gelen olayla ilgili doğru söyleyecekleri gibi yasal sorumluluklarına rağmen yalancı tanıklık yapabilirler.

Şüphelilerin sorgusunda tanıkların beyanları ve tanıklık yapma şekilleri çok önemlidir. Yalancı tanıklar öne süren ve bu konuda yalancı tanıklık için bazı kişiler temin edebilmiş ise de yapılan araştırmalarla yalan beyanda bulunduklarını ispatlamak.

3.

BÖLÜM
ORGANİZE

HIRSIZLIK SUÇLARINDA SORUŞTURMA

İSiü

3 ORGANİZE HIRSIZLIK SORUŞTURMA

ÇLARINDA

1. Organize Hırsızlıklar
2. Takip-Tarassut
belilllerin Değerlendiril



3. BÖLÜM: ORGANİZE HIRSIZLIK SUÇLARINDA SORUŞTURMA

HAZIRLIK SORULARI

^ Örgütlü suçları diğerlerinden ayıran unsurlar nelerdir?

^ Daha önce aktif olarak bir operasyona katılıp katılmadıkları sorulur ve paylaşımları istenir _____



3.1. ORGANİZE HIRSIZLIKLAR

1. Örgütlü Hırsızlığın Tanımlanması ve Örgütlü Hırsızlık

Suçunun Unsurlarının Belirlenmesi

Herhangi bir hırsızlık suçunun örgütlü suçlar kapsamında ele alınabilmesi için bir takım şartların gerçekleşmesi gerekmektedir. Bunlardan ilki, en az üç kişinin hırsızlık suçu işlemek amacıyla bir araya gelerek hiyerarşik bir yapı oluşturmasıdır. Bu kişilerin kasa, ATM, banka eczane, kuyumcu gibi özellik arz eden bazı hırsızlık suçlarını işlemesi gerekmektedir. Aynı zamanda işlenen hırsızlık suçunun, birbirine benzer şekilde belirli bir bölgede veya farklı illerde, belirli bir zaman dilimi içerisinde, nitelikli olarak çok sayıda işlenmiş olması da gerekmektedir.

Hırsızlık suçu işlemek için çeteleşme söz konusu ise ön alan araştırmasına ağırlık verilmelidir. Önemli olan örgütü bütünüyle deşifre etmek ve çöktürmektir. Bu nedenle titiz bir araştırma yapılmalıdır. Uzun vadeli ve stratejik düşünülmelidir. Diğer illerle bilgi paylaşımı ve işbirliği soruşturmanın başarısı artıracaktır.

Özellikle asayiş suçlarını örgütlü olarak işleyen gruplar söz konusu olduğunda, modern soruşturma tekniklerini kullanmaya özen gösterilmelidir. Bu yöntemleri kullanmak için ortada bir örgütün varlığını gösteren delillerin olması gerekir. Ön araştırma sonucu elde edilen bulgular bir dosya haline getirilmelidir. Oluşturulan dosya bir örgütü işaret ediyorsa Cumhuriyet Savcısı ile konunun paylaşılması gerekir.

Ceza Muhakemesi Kanununun düzenlediği soruşturma tekniklerinin başında İletişimin Tespiti, Dinlenmesi ve Kayda Alınması gelmektedir. Bu tedbir ilke olarak hâkim kararı, gecikmesinde sakınca bulunan hallerde ise C. savcısının kararı ile uygulanmaktadır. Suç örgütünün varlığına ilişkin iz işaret ve emareleri içeren iyi hazırlanmış bir dosya, adli mercileri iknada daima yardımcı olacaktır. İletişimin tespiti ayrıca ele alınması gereken bir tedbirdir. Soruşturma evresinde şüphelinin kullandığı telefonla yaptığı görüşmelere ilişkin detay bilgilerin, yani telefonla yapılan bağlantıların kimlerle ve ne zaman yapıldığının belirlenmesi anlamına gelen tespit işlemi örgütlü-örgütsüz ve bütün suçlar için kullanılabilir.

Diğer iki soruşturma tedbiri ise Gizli Soruşturmacı Görevlendirilmesi ve Teknik Araçlarla İzlemedir. Her iki tedbirin uygulanması dinleme tedbiri ile paralellik göstermektedir. Aynı araştırma işlemleri ve dosyalama da benzer şekilde yürütülmelidir.

Şayet illegal oluşumlar asayiş suçlarını işlerken cebir ve şiddet uyguluyorlarsa ve haksız menfaat elde etme yoluna gidiyorlarsa Ceza Muhakemesi Kanunu 250 nci Maddesi Kapsamına Giren Suçlara Bakan Ağır Ceza Mahkemeleri görevli olması söz konusu olabilecektir. Cebir ve şiddet kullanmanın tespiti bakımından mağdur, müşteki ve tanık beyanları çok önemlidir.

5726 sayılı Tanık Koruma Kanunu ağırlaştırılmış müebbet hapis, müebbet hapis ve alt sınırı on yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlar ile suç işlemek amacıyla kurulan bir örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen alt sınırı iki yıl veya daha fazla hapis cezasını gerektiren suçlarda mağdur ve tanıklara önemli koruma mekanizmaları getirmektedir. Kanunun sağladığı imkânlar olayın mağdur ve tanıklarına hatırlatılmalıdır.

Örgüt Yapısının ve Bağlantılarının Tespiti

Hırsızlık suçu işleyen kişilerin telefon bağlantıları, banka hesap numaraları ve hareketleri, adı ve soyadı ile ilişkili diğer kişiler arasında bağlantı kurularak örgüt yapısı, örgütün ilişki ağı ve yoğunluğu ortaya konulur.

Teknik Destek Alınarak Planlı Operasyon Hazırlıklarının Yapılması

Yetkili makamdan gerekli izinler alınarak şüphelilerin faaliyetleri teknik cihazlarla kayda alınır ve takibi yapılır, bunda amaç örgüt ilişkisinin ispatlanmasıdır.

3.2. TAKİP - TARASSUT

Delil veya bilgi toplamak maksadıyla şahısların, özel yerlerin, nesne ve araçların incelenmesidir.

- Şüpheli şahsın devamlı gittiği yerleri veya bu bulunduğu arkadaşlarını tespit etmek.
- Muhbirlerden alınan bilgileri doğrulamak.
- Suç işlenmesini önlemek veya şahsı suç işlerken yakalamak.
- Sanıklar, şüpheliler ile kişisel ilişkiler kurmak.
- Saklanan veya kaçak olan malların yerlerini tespit etme.

Giyim ve Görünüş

- Takip ekibinde görevli herkes normal bir görünüm içerisinde olmalıdır.
- Değişik tür elbise giymek şahısların her zaman için dikkatini çeker.

TAKİBE HAZIRLIK

Brifing Dosyası

Aşağıdaki bilgileri içeren takip ekibi için bir brifing dosyası oluşturun.

A. Konular

- a) İsimleri ve takma isimleri,
- b) Eğer mümkünse fotoğrafları,
- c) Tasviri,
 - (1) Fiziki karakterini ayırt edecek tasvir,
 - (2) Davranış tasviri,
- d) Bilinen veya şüphelenilen arkadaşları,
 - (1) İsimleri,
 - (2) Adresleri,
 - (3) Fiziki tasvirleri;
- e) Aşağıdaki bilgileri içeren rutin faaliyetleri;
 - (1) Hafta içi faaliyetleri,
 - (2) Zaman,
 - (3) Mekân,
 - (4) Devamlı görüştüğü kimseler,
- f) Geçmişi ile ilgili diğer bilgiler;

B. Araştırma konusunu teşkil eden suç ve faaliyet-

- a) Olay raporları,
- b) Takip raporları,
- c) Şahıs ifadeleri,
- d) Muhbirlerin tavsiyeleri,

C. Saklanan silahların ve taşınabilir telsizlerin dışarıdan görülmemesi, dikkat çeken mücevher veya elbiselerin olmaması.

D. Operasyon fonu:

- a. Acil kullanımlar için nakit para,
- b. Telefon etmek için bozuk para,

E. Haberleşme

- a) Takip ekibinde bulunan herkes ile el işaretleri yardımıyla haberleşme,
- b) Telsiz malzemeleri,

F. Görev dağılımı

- a) Hangi şüphelinin size verildiği,
- b) Takip işini ne kadar sürdüreceğiniz,
- c) Sizi kimin ve ne zaman görevinizden alacağı,
- d) Nelere ihtiyacınızın olduğu,
- e) Şüpheli şahsı kaybettiğiniz takdirde yapacaklarınız,

YAKIN TAKİBİ

Tek Kişilik Takip

1. Mümkün olduğunca tek kişilik takipten kaçının,
 - a. Tek başına görev yapan memur şüpheliyi iyi izleyebilmek için yakın takip edecek olmasından dolayı görülme ihtimali fazla olacaktır.
 - b. Hem caddelerin kalabalık olmasından hem de yapılabilecek beklenmedik hareketlerden dolayı hedefi kaybetme ihtimali yüksektir.
2. Eğer tek kişilik takip kaçınılmaz bir durum ise her zaman şüpheli şahsın yürüdüğü yolun karşı tarafın dan yürümek gerekir.

İki Kişilik Takip

1. Takip ekibinde iki kişinin görevlendirilmesi muhtemel fark edilmeleri ve hedefi kaybetme ihtimalini azaltır.
2. Her iki memur'da hedefin yürüdüğü sokağın ta rafından takip etmelidir.
 - a. Birinci memur şahsı takip ederken,
 - b. İkinci memur da birinci memuru takip eder.
3. Görülme riskini azaltmak için memurlar düzenli olarak yerlerini değiştirmelidirler.

Üç Kişilik Takip

1. Üç kişilik bir ekip hedefi takip etmede en etkili bir çalışma sürdüreceklidir.
2. Metot
 - a. Birinci memur şüpheliyi izler,
 - b. İkinci memur birinci memuru izler,
 - c. Üçüncü memur yolun diğer tarafından şüpheli şahsı takip eder,
 - d. İkinci ve üçüncü memurlar periyodik olarak birinci memur ile fark edilme riskini azaltmak için yer değiştirirler,
 - e. Her bir memur şüpheliyi görebilecek şekilde hareket eder.
3. Hedefin kaybolduğu durumlarda, birinci memur şahsın en son görüldüğü yerde beklerken ikinci ve üçüncü memurlar acele olarak bölgeyi tararlar.

TAKİP TAKTİKLERİ

Genel Metotlar

1. Geceleri ışıklı yerlerden uzak durun,
2. Tuzağa düşmekten kaçının, açık kapı önlerinden ve köşelerden yürürken dikkatli olun.
3. Eğer hedefin görüş sahası içerisine girmişseniz, gazete okumak, sigara yakmak, alışveriş yapmak gibi tabi davranışlar içerisine girin, Hedef size bir kaç defa baktı diye kesinlikle sizi fark etti zannına kapılmayın. Birçok tecrübesiz memur böyle bir durumla karşılaşınc vaziye-

tin çok kötü oldu ğunu düşünür. Fakat gerçekte, onlar sokakta bulunan birçok insana şüphelenmeden bakarlar. Siz hedefe polis ol duğunuza inanmasına dair herhangi bir belirti vermezse niz ancak nadiren iki veya üç defa sizi gördükten sonra dikkat etmeye başlayacaktır.

4. Eğer hedef başka birisi ile kontak kurarsa,
 - a. İlk fırsatta aşağıdaki bilgileri içeren şahsın fi ziksel görünümünü not edin. Zaman, Mevki, Şahısların birbirlerine karşı davranışları
 - b. Eğer güvenli bir şekilde olabilecek ise aralarındaki konuşmaları dinlemeye çalışın,
5. Eğer hedefin sizi fark ettiğine inanırsanız polis karakoluna veya evinize gitmeyin. Zira sizi takip ederek şüphelerini teyit edebilir.
6. Kapı girişlerinden sık sık dışarıya bakmayın veya diğer hareketleri açık bir şekilde yapmayın.
7. Hedefle yüz yüze gelme durumlarına karşı bir hikâye planlayın çünkü sizi fark ettiği zaman davranışlarınızın açıklamasını sorabilir.
8. Eğer hedef caddede aniden durursa, siz de yolda birini durdurarak konuşmaya başlayın.
 - a. Hedef sizin bir arkadaşınızla karşılaştığınızı zanneder.
 - b. Yardımcınız sizin yerinizi alarak devam eder.
9. Hedefin, bina camlarından yansıyan gölgenizi görmemesi için binalara yakın yürümeyin,
10. Gömlek, şapka, yedek ceket veya sizin çabu cak görüntünüzü değiştirmeye yardım edebilecek şeyleri yanınızda bulundurun,
11. Aşağıdaki bilgileri de içeren mümkün olduğunca doğru, çabuk ve detaylı notlar alın.
 - a. İsimler,
 - b. Cadde adresleri,
 - c. Fiziksel tasvirler, Alışkanlıklar, Davranışlar,
 - d. Otomobil plaka numarası,
 - e. Ne kadar önemli olduğuna bakmadan diğer bilgi leri de not edinin.

Cadde Taktikleri

1. Taksi

Eğer şüpheli taksiye biner ve sizin de binme imkânınız yoksa çabucak şu notlan alın; Taksi Şirketi (durağı) nın ismi, Taksi plaka numarası, Mevki, Zaman,

2. Telefon Kulübeleri

Eğer şahıs jetonlu telefon kullanırsa yan tarafında bulunan kulübelerden birine girerek konuşmalarını duy maya çalışın.

3. Lokantalar

- a. Eğer şüpheli lokantaya girerse içeride izleyerek çabuk hazırlanabilecek yemek veya kahve gibi şeyler ismarlayın.

- b. Şüpheli aniden ayrılırsa siz de aniden hemen ayrılmaya hazır mısınız?
- 4. Toplu Taşıım Araçları
 - a. Hedefe yakın bir koltuğa oturun,
 - b. Durakta ani inmelere karşı hazırlıklı olun,
- 5. Bilet Satıcıları
 - a. Eğer şahıs uçak, gemi, tren veya otobüs ile yolculuk yapma görüntüsünde ise daha fazla talimat almak için ilgili gişe memuru ile görüşün,
 - b. Şansın nereye gideceğini öğrenmek için
 - ^ Bilet alırken yapacağı konuşmaları dinleyerek,
 - ^ Bilet acentesine sorarak,
 - ^ Şoför veya muavinle konuşarak öğrenebilirsiniz.
 - c. Eğer şüpheli şahsı uzun bir müddet takip etmek durumunda kalırsanız, her zaman kontrolünüzün altında olup olmadığından emin olun.
- 6. Oteller
 - a. Eğer takip ettiğiniz kişi otele girerse;
 - ^ Kayıt esnasındaki konuşmaları dinleyerek veya,
 - ^ Resepsiyonda bulunan kişiye sorarak, hangi numaralı odada kaldığını öğrenebilirsiniz.
 - b. Eğer şahıs bir günden fazla kalacak şekilde bir izlenim veriyorsa daha iyi izleyebilmek için odasının yanından bir oda tutun.
 - c. Şahsın telefon görüşmelerini otelin telefon sant ralınden öğrenebilirsiniz.
 - d. Otelde başka arkadaşlarının kalıp kalmadığını öğrenmek için girişteki kayıt formuna bakabilirsiniz.

Şüphelinin Takip Edildiğini Tespit Etme Metotları

- 1. Şahıs takip edilip, edilmediğini anlamak için;
 - a. Belli zamanlarda çevresine bakınır.
 - b. Elinden kağıt gibi şeyler düşürerek, başkalarının bunları alıp almadığını kontrol eder.
 - c. Yürürken aniden hızlanıp, yavaşlayabilir.
 - d. Aniden ve beklenmedik zamanlarda durarak, arkasına bakınır.
 - e. Lokanta ve lobi gibi yerlerden aniden ayrılarak dışarıda kendisini bekleyen birilerinin olup olmadığını kontrol edebilir.
- 2. Şüpheli şahsın uygulayabileceği bu taktiklere karşılık sizin kullanabileceğiniz taktikler.
 - a. Normal olarak hareketinize devam edin.
 - b. Eğer görüldüğünüze inanıyorsanız diğer arkadaşlarınızın takibe devam etmesini sağlayın.
 - c. Takip esnasında görünmemeniz çok zaruri ise takibe son verin.

Şüphelinin Takip'ten Kurtulma Girişimleri

1. Hedef takip'ten kurtulmak için;
 - a. Kalabalık bir yere girer.
 - b. Elbiselerini değiştirir.
 - c. Binalara girip yan veya arka kapılardan ayrılır.
2. Hedefi kaybetme durumlarına karşılık;
 - a. Takipte görevli diğer memurlar ile temas kurun,
 - b. Şahsın devamlı olarak takıldığı yerleri kontrol edin,
 - c. Şahsın ve arkadaşlarının oturduğu bölgede araştırılmalara devam edin.
 - d. En son görüldüğü yerde aramaya devam edin.
 - e. Nerede olabileceğini öğrenmek için başka adlar kullanarak evine ve devamlı gittiği yerlere telefon edin.

ARAÇ İLE YAPILAN TAKİP

Gerekli Malzemeler

1. Haberleşme için araç ve taşınabilir telsiz bulun durun.
2. Araçlarda en az iki kişi olmalıdır. (Eğer takip edilen şahıs aracından inerse memurlardan biri araba dan inerek yaya takibe başlar).
3. Acil malzemeler
 - a. Yağmurluk,
 - b. Lastik zincirleri,
 - c. Giyecek,
 - d. İşaret fişeği,
 - e. İlk yardım giyecekleri,
 - f. Ağır silahlar,
 - g. Gerekli olabilecek diğer malzemeler.

Tek Araçla Takip

1. Bu tür takip'ten tek kişilik takip'te kaçınıldığı gibi kaçınılmalıdır.
2. Aracınızın pozisyonu aşağıdaki gibi olmalıdır;
 - a. Hedefin arkasında,
 - b. Belli bir mesafe uzaklıkta,
 - c. Şehir trafiğinde iki araçtan fazla aranızda araç olmamalı,
 - d. Hedefin sağ arkasında,
3. Geceleri yüksek ışık kullanmayın.
4. Kırsal kesimlerde, cadde ve sokakların giriş çıkış yerlerini çok iyi bildiğiniz yerlerde aradaki mesa fenin açılmasına müsaade edebilirsiniz.

İki Araçla Takip

1. Gündüz yapılan takiplerde her iki araç'ta hedefin arkasında olmalıdır.

2. Takibi devam ettirmek için aranızda telsiz kullanın.
3. Bazen aracın biri seyrettiğiniz yolun paralelinde ki yoldan gidebilir.

Üç Araçla Takip

1. Üç araçla takip paralel yolların kullanılması ve fark edilme ihtimallerini en aza indirecektir.
2. Araçlar yerlerini değiştirirken kendi aralarında haberleşmelidirler.

Birbirini Geçerek Takip

1. Bu taktik, şahsın yoluna devam edeceğini bildiğiniz uzun bir yolda kısa süreler ile araçlar birbirlerini geçerek yola devam edebilirler. Böylece her bir araç hedef aracı belli bir süre için görebilecek ve gerekli bilgileri edinebilecektir.
2. Eğer hedef araç sizi geçerse her bir takip aracı;
 - a. Hedefin arkasından trafiğe girer,
 - b. Hedefi geçmeye çalışır,
 - c. İleride yeni pozisyonlar alırlar.

Araç Takiplerinde Tespit ve Kurtulma Teşebbüsleri

1. Araçları tespit etmek için hedef;
 - a. Aracı kontrolsüz bir şekilde kullanarak kendisini birilerinin izleyip izlemediğini anlayabilir,
 - ^ Hatalı U dönüşleri yapar,
 - ^ Kırmızı ışıkta geçer,
 - b. Çok yüksek ve çok düşük hızda araç kullanır,
 - c. Sık sık durur,
 - d. Köşelerde durur,
 - e. Çıkmaz sokaklara girer.
2. Araç Takiplerinden Kurtulmak İçin;
 - a. Trafiği yoğun olan bölgelerde delice araç kullanır.
 - b. Taksi gibi ticari araçlardan inmeden önce taksi sürücüsüne devam etmesini söyler.

SABİT TAKİP

1. Hotel odası, ev veya apartman gibi bir yer seçiniz,
 - a. Hedefin giriş çıkış yaptığı yerleri görebilecek şekilde olmalıdır.
 - b. Tuvalet ihtiyaçlarını çabuk karşılayabilecek yerler olmalıdır.
 - c. Haberleşme sorunu olmamalı,

Planlı Operasyonun Gerçekleştirilmesi

Operasyon yapılacak yer/yerlerin adres tespiti yapılır,
Adresi krokisi ve fotoğraflar görüntüleri elde edilir,

Arama ve gizlilik kararları alınır,
Operasyon yapılacak yerin fiziki özellikleri, hedef şahıslarla ilgili bilgi ve fotoğraflar tespit edilir,
Operasyon bilgi formları hazırlanır,
Operasyon toplantısı yapılır,
Operasyon toplantısında, operasyon bilgi formları operasyona katılacak personele dağıtılır,
Operasyon yapılacak yerde yeterli güvenlik tedbirinin alınması ve yeterli ekip takviyesi sağlanır,
Operasyon birden çok adreste yapılacak ise eş zamanlı hareket edilmesi sağlanır.

Modern Soruşturma Teknikleri ve Tedbirleri

Örgütlü hırsızlık suçlarıyla mücadelede kullanılabilecek modern soruşturma tekniklerinden bazıları; iletişimin tespiti, teknik takip, teknik izleme, gizli soruşturmacı görevlendirilmesi şeklinde sıralamak mümkündür. Ancak bu tedbirlerin uygulanabilmesi için, nitelikli işlenen hırsızlığın belirli kişiler tarafından örgütlü olarak işlendiğinin ispatlanması ve hakkında tedbir uygulanacak kişilerin geçmişte bu suçları işlediğinin ortaya konulması gerekmektedir.

Şüphelinin Ev veya İşyerinde Arama Yapılması

Durumun gerekli kılması ile şüphelinin evinde ve varsa işyerinde arama yapılır. Çalıntı eşya veya bir parçasına rastlanması halinde kuvvetli bir delil elde edilmiş olur. Bu durumda şüpheli ilk ifadesinin de yardımı ile daha titiz bir ifade alma işlemine tâbi tutulur. Suç ortakları, diğer çalıntı eşyanın yerleri, başka suçları olup olmadığı bu ifade ile açıklığa kavuşturulur.

Şüphelinin Malî Durumunun İncelenmesi

Şüphelinin malî durumunun da incelenmesi bazı ipuçları ve rebilir. Gelirleri ve kaynakları, parasını kullanım şekli, soruşturmacıya çok şeyler ifade edebilir.

İşlenen Hırsızlık Suçundan Elde Edilen Gelirin Terör Örgütlerine Finans Sağlayıp Sağlamadığının Tespiti

İşlenen hırsızlık suçunun herhangi bir terör örgütünün faaliyetleri kapsamında olup olmadığı tespit edilerek, ilgili birimle koordine kurulur.

Tahkikat Evrakının Hazırlanarak Savcılığa Sevk Edilmesi

Uygulanan tedbirler sonrası edinilen bütün bilgi, belge ve fotoğraflar kronolojik olarak dosyaya eklenir.

3.3. DELİLLERİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Eldeki deliller dikkatle değerlendirilmelidir. Fail veya şüpheli hakkında ipuçları sağlamak, mantiken şüphelenebileceğimiz kimseleri tayin edebilmek için bu gereklidir. Bu işi yaparken:

(1) Bu hırsızlığı yapabilecek motive sahip kişiler,

- (2) Çalıntı eşyaya kolayca ulaşabilen kişiler,
- (3) Suç yerinde veya çevresinde dolanan yabancılar (bil hassa suç saatinde)
- (4) Genellikle olaylara aşırı ilgi gösteren kimseleri, gözden uzak tutmamak gerekir.

Suçun Motifinin Tayini

Suçun motifini tayin meseleyi çözüme götürmede en önemli faktördür. Motif sadece çalınan mala sahip olmak arzusu olarak kabul edilemez. Çalınan eşyanın cinsi bu motifin tayininde en iyi işarettir. Akla yakın bir motifin tayin olunabilmesi bu motife kimlerin sahip olduğunun tespitine ve faaliyetlerinin kontrol altına alı narak sonuca ulaşılmasına amil olacaktır. Bazı durumlarda kişi tek bir şeyi çalmak kastı ile bir yere girmiştir fakat fırsattan istifade ile diğer şeyleri de almış olabilir.

Olay yerini görünüz ve daha sonra kafanızda canlandıracak kadar iyi inceleyiniz.

Hırsızlığı meslek edinmiş kişileri yakından tanıyın.

Bu kişilerin cezaevinde olup olmadıklarına dair bilgileri güncelleyin.

Şüphelilerin ifadesini almadan veya mağdur, müşteki ve tanıkların bilgilerine başvurmadan önce suça, şüphelilere ve mağdurlara ilişkin bilgileri edinin.

Meydana gelen olayın çözümlenmesi ve faillerin yakalanması ile birlikte çalınan malzemelerin temini ile ilgili ciddi çalışma yapacağınızı müşteki/mağdur şahıslara ifade edin.

Mağdur veya müştekilerin yanında asla muhtemel faillerin kimler olabileceği yolunda yüksek sesle değerlendirme yapmayın.

Olayın aydınlatılmasına dönük ihtimallerinin olasırlığı konusunda bir öncelik sıralaması yapın.

İfade alma sırasında şüpheliye haklarını hatırlatın. Şüpheliye yaptığı işin kötülüğünü ima yoluyla dahi olsa ifade etmeyin ve onda aşağılanma hissi oluşturacak davranışlardan kaçının. Onu rahatlatacak bir üslupla bu işlemi tamamlayın.

Oto Hırsızlığında Soruşturma

1. Çalınan otonun yedek anahtarının müştekide olup olmadığı tespit edilir,
2. Çalınan otonun son zamanlarda gittiği yıkama, tamir ve bakım servisleri kontrol edilir,
3. Araçta GPS olup olmadığı tespit edilir,
4. Otonun yakıt miktarı hakkında bilgi alınır,
5. Çalınan otonun güzergâhını belirlemek amacıyla benzin istasyon kayıtları incelenir,
6. Varsa otoyol ve şehir içi kamera kayıtları incelenir,
7. Çalınan otonun ayırt edici özellikleri tespit edilir,

8. Çalınma yöntemi belirlenir,
9. Çalıntı oto veri girişinin acilen yapılması sağlanır,
10. Kaportacılar veya bu suçtan dolayı daha önce sabıkalı olan tamir ve yetkili servisler, oto elektrikçileri incelenir,
11. Yedek parçacılar ve hurdacılar takip edilir,
12. Trafik ceza tutanağı yazılıp yazılmadığı,
13. Zorunlu trafik sigortası yapıp yapılmadığı araştırılır.

Çalıntı Eşyanın Aranması ve Suç Konusu Eşyayı Satın Alanlar

Çalıntı eşyayı satın alanlar, hırsızlar için iyi bir pazarlama imkânı yaratmaktan öte bu suçun teşvikçisidirler. Hatta böyle pazarlar mevcut olmasa idi mala karşı cürümler bu oranda olmazdı. Bu nedenle dir ki, hırsızlık olaylarında soruşturmacının karşısındaki mesele yalnız hırsız, çalıntı mal değildir, aynı zamanda çalıntı eşyanın ticaretini hiçbir yasa hükmü ve ahlâki kuralı dikkate almadan yapanlardır.

Çalıntı Eşyanın Aranması

Hırsızlık olayları soruşturmasında çalıntı eşya suçun işlendiği bina içinde öncelikle aranmalıdır. Çünkü çalıntı eşyayı o an için binadan uzaklaştırmayı uygun bulmayan fail bazen aynı bina içinde emniyetli bir bölme veya kesimde bunları bir süre muhafaza edebilir.

Yahut çevredeki inşaat, ambar, depo vs. gibi yerlere gizleyebilir. Bazı kıymetli eşyalar ufak paketler içinde iple baca boşluklarına, aydınlıklara ve benzeri yerlere sarkıtılabilir.

Soruşturmacıların çalıntı eşyaların satılma ihtimali bulunan yerleri sık sık ziyaret etmeleri de uygun olur. Ayrıca ortaya çıkarılmış bulunan başka bir suç veya yakalanmış şüpheliler nedeniyle ele geçirilmiş olan diğer eşyalar da gözden geçirilmelidir.

Çalıntı Eşya Satın Alanlar

Bu kişilerle mücadelede kolluğun en büyük meselesi malın çalıntı mal olduğu, cürüm eşyası olduğu bilinerek bunlar tarafından satın alınmış olduğunu ispat edebilmektir. Bu durum itiraf veya çalıntı malların bu kişilere ait yerlerde yeniden ambalajlanmış ve etiketlenmişken bulunmasıyla ortaya konulabilir. Çalıntı malların nerelerde satıldığı veya satılabileceği hakkında bilgi sahibi olmak polis için çok önemlidir.

MMSSMSSSSS

^:....^A*^rTx

ÜMii,ii;EME

&-•«

kti-'--'

,^,\i

- 4. 1. Suç Analizi
- 4.2.** Hırsızlıkla Mücadelede Birimlerince
Yapılacak Önleyici Hizmetler

S^: ^

-^i, —.



4. BÖLÜM: SUÇ ÖNLEME FAALİYETLERİ

HAZIRLIK SORULARI

[^] Suçu engelleyebilecek 3 önlem almalarını isteyin. (Birçok önlem akla gelecektir ama öncelikli olanı seçerken bile kursiyeri bir analize sevk etmiş oluruz.)



Suç Analizi

Suç analizi ile ülke genelinde meydana gelen tüm olayların ortak bir bilgi havuzunda birleştirilerek suç soruşturması ile ilgili tüm birimler arasında bilgi akışı sağlanabilir, suçların değişken olan yeri, zamanı, yöntemi ile suçluların yaşı, ekonomik durumu, eğitim seviyesi, sabıka durumu gibi özellikler ortaya çıkartılabilir, özellikle karar alma merciinde bulunanların suçla mücadele çalışmalarına yön verilmesi sağlanabilir.

Ülke genelinde meydana gelen olayların veri bankasını oluşturarak karar destek amaçlı sorumluluk alanlarına göre (polis merkezi/karakol, sokak, cadde, mahalle, ilçe, il ve ülke geneli) suç haritalarının hazırlanması sağlanabilir. İlgili birimlerin talep ettikleri ve ülke genelindeki güncel suç istatistiklerine hızlı bir şekilde ulaşılması sağlanabilir.

Sayısal harita kullanımı, suç ve suçlularla mücadelede gerek olayların önlenmesi gerekse suç meydana geldikten sonra olayın aydınlatılmasında yöneticinin sağlıklı kararlar almasına büyük katkı sağlamaktadır. Yöneticinin olayların önlenmesinde arzu edilen doğru ve isabetli kararlar alabilmesi için sorumlu olduğu bölgede meydana gelen olaylarının güncel ve geçmiş yoğunluk dağılımlarını bilerek kararlar vermesi gerekmektedir. Değilse gününbirlik olaylara bakarak alınan kararlar çoğu zaman yanılgılara sebep olmakta ve alınan önlemlerde gerçekçi olmamaktadır.

Ülke geneli, bölgeler ve birimler bazında suçların son durumlarının merkez birimlerince takip edilebilmesi sağlanabilir.

Olayla ilgili dokümanların (tutanak, fezleke vb.) kolaylıkla hazırlanması sağlanabilir.

Birbirine benzer olayların karşılaştırması yapılarak suç soruşturmasının sonuçlanması hızlandırılabilir.

Olayda tespit edilen eşkâl bilgilerinin sisteme kaydedilmesi ve suç soruşturmasında kullanılması sağlanabilir.

Hırsızlığın hangi bölgelerde, hangi zaman dilimlerinde ne gibi metotlarla işlendiği ile ilgili çalışmalar yapılabilir. Suç ve suçlu profilleri çıkartılabilir.

Soruşturmayı yürüten görevlilerin, belirli bir metot veya yöntem içeren dosyalardan yararlanarak, hırsızlık suçlarının işleniş yöntemi ile ilgili sınıflandırılmış bilgiler elde etmesi ve üzerinde soruşturma yürütülen konuyla ilgili bilgilere ulaşılması sağlanabilir.

İleriye dönük suç eğilimlerini gösterir analiz raporları doğrultusunda suç önleme programları geliştirilebilir.

Hırsızlık suçu ve suçlarının tipik özellikleri, suç işleme yöntemleri, suçun işlenişinde etkin olan sebeplerin neler olduğu sonuçlarına ulaşılabilir.

Bölgelerde meydana gelen hırsızlık olaylarının genel yapısı ne şekilde, benzer özellik gösteren diğer bölgelerde de aynı yöntemin kullanılma sıklığına yönelik bilgiler elde edilebilir.

Belirli bir suçun şüphelisi olan şahısların daha önce hangi suçlara karıştıkları, aynı suç türüne karışan kişilerin benzer tarafları ve şahısların belli bir suç merdivenini takip edip etmedikleri sonuçlarına ulaşılabilir.

Benzer suç türlerinin mağdurlarının da benzerlik gösterip göstermediği sonuçlarına ulaşılabilir.

İlişkili suç gruplarının ve kişiler arasındaki sosyal ilişkiler (bağların) tespit edilerek örgüt şemaları hazırlanabilir.

Hedef şahıslara ait telefon görüşmeleri ve banka hesap detaylarına (hesap hareketleri) yönelik analiz raporları ve akış şemalarının oluşturulması sağlanabilir.

Coğrafi bilgi sistemleri ile bölgelere göre tekrar eden suç tiplerinin dağılımı ve gelecekteki muhtemel eğilimleri tespit edilebilir.

Hırsızlık suçunun, zamana, yer bilgisine, şahısların memleketlerine ve ikametgâh adreslerine göre farklı açılardan sınıflandırılması işlemleri yapılabilir.

Durumsal Suç Önleme

Suçu Zorlaştırma

- ^ Fiziksel engeller geliştirerek hırsızlığı yapmak isteyenlere fırsat vermemek gerekir.
- ^ Çevresel dizayn yoluyla suçlar önlenmelidir.
- ^ Araçlarda güvenlik sistemleri kullanılmalıdır.
- ^ Apartman giriş kapıları kapalı tutulmalıdır.
- ^ Zemin ve 1. katlara parmaklık takılmalıdır.
- ^ Balkon ve pencere altlarına oto, merdiven vb. şeyler konulmamalıdır.
- ^ Doğalgaz borusu ve çatı oluk giderleri üst katlara çıkılmasına olanak sağlamayacak şekilde dizayn edilmelidir.

Yakalanma Riskini Artırmak

Yakalanana kadar her hırsız stres yapar bu durum da kişinin hata yapmasına sebep olur. Öngörülen tedbirlerin uygulanma ihtimali yani yakalanma ihtimali fail üzerinde stresi vazgeçme eğilimini artırır.

Suçun Kazancını Azaltmak

Evde saklanan altın ve paralar, dükkân kasalarında ki paralar sigortalı güvenli ortamlarda korunmalıdır.

Özel Güvenlik Sistemleri

Kontrol noktalı alışveriş merkezleri, güvenlik kameraları, alarm sistemleri hırsızlığa giriş çıkışlarında karşı motivasyonu ortadan kaldırmaktadır.

Doğal Gözlenebilirliği Artırma

Geceleri yeterli ışıklandırma, sote tabir edilen yerleri ortadan kaldırma, çevrenin suça imkân sağlamayacak şekilde dizayn edilmesi gerekmektedir.

Eşyaları Kimliklendirme, Numaralandırma, Ultraviyole Yazı Yazma

Eşyaların sahibine tekrar teslimini ve bulunması imkânını sağlar.

Hırsızlıkla Mücadele Birimlerince Yapılacak Önleyici Hizmetler

Devriye Ekiplerince Yapılacak Çalışmalar

Kabahatler Kanunu'nun uygulanması yaygınlaştırılmalıdır (özellikle çevreyi rahatsız etme, gürültü, sarhoşluk, kumar, kimlik bildirmeme). Dar bölge esasına dayalı suç analizi verilerine bağlı şok uygulamalar yapılmalıdır. Bisikletli ve Yaya Devriye metotlarıyla hedefli uygulamaların yapılmalıdır. Hırsızlık olaylarının yoğun işlendiği bölge ve zamanın tespit edilerek buna göre devriye hizmetleri planlanmalıdır. Önleyici hizmet veren polisin etkinliğinin ve caydırıcılığının artırılması için kişilerin ve araçların bilgisayar ortamındaki veri tabanlarından sorgulanması gibi tedbirlere ağırlık verilmelidir.

Polis Merkezlerince Yapılacak Çalışmalar

Devriye hizmetlerinin etkinliği artırılmalıdır. Hırsızlık Büro Amirlikleriyle işbirliği ve koordinasyon sağlanmalı ve bilgi alışverişi gerçekleştirilmelidir. Lokal, sorumluluk bölge esasına bağlı, olay ve sonuç odaklı tedbirler alınmalıdır. Sucu, tüpçü, özel güvenlik, kargo şirketleri ve taksi durakları gibi sorumluluk bölgesinde adresler ve konutlar hakkında detay bilgi sahibi işyerleri suçla mücadelede değerlendirilmelidir.

Hırsızlık Bürolarca Yapılacak Çalışmalar

Halkın içinde ortama göre değişik meslek gruplarının rollerini üstlenebilecek, değişik kılık kıyafet giyebilecek ve ortama göre saç ve sakal bırakarak kamufle olabilen sivil kıyafetli personelden timler oluşturularak güven timlerinde olduğu gibi yeni bir mücadele stratejisi uygulanacaktır. Şartlara göre, simitçi, çiçekçi, milli piyangocu, seyyar satıcı ve benzeri diğer rolleri ile suçla mücadelede etkin rol üstleneceklerdir. Bu rollerin üstlenilmesi suçlular üzerinde etkin caydırıcı etkiler oluşturduğu, ayrıca halkın kendilerini güvende hissetmelerine önemli katkı sağladığı izlenmektedir.

Altınların kayıt dışı olmaktan çıkarılabilmesi için meslek odaları ile görüşerek belirli kural ve müeyyidelerin getirilmesi, güvenlik kameralarının yaygınlaştırılması, kuyumcuların yoğun olduğu yerlerde devriye uygulaması yapılması, maliye ile birlikte kuyumcular üzerinde mali denetim yapılması, kuyumcuların günlük kamera kayıtlarının izlenmesi sağlanmalıdır.

5. BÖLÜM HIRSIZLIK SUÇUNUN HUKUKİ AÇIDAN ANALİZİ

5.1. Suçun Konusu

5.2. Hırsızlık Suçunun Nitelikli Halleri (TCK Madde 142)

5. BÖLÜM: HIRSIZLIK SUÇUNUN HUKUKİ AÇIDAN ANALİZİ

HAZIRLIK SORULARI



^ Hırsızlıkçı suç sayan TCK maddeleri hangileridir?

^ MÜTESELSİL suç nedir? (Failin aynı mağdura birden fazla yerden aynı tarihte yaptığı hırsızlık eyleminde zincirleme suç oluşur. hırsızlık, mala zarar verme ve konut dokunulmazlığını ihlal gibi)

Hırsızlık suçu TCK'nun 141. maddesinin 1. fıkrasında "Zilyedinin rızası olmadan başkasına ait taşınır bir malı, kendisine veya başkasına bir yarar sağlamak maksadıyla bulunduğu yerden alan kimseye bir yıldan üç yıla kadar hapis cezası verilir" ibaresiyle hükme bağlanmıştır.

Maddede, hırsızlığın temel şekli tanımlanmıştır. Taşınır bir malın alınmasının hırsızlık suçunu oluşturabilmesi için, sahibinin rızasının bulunmaması gerekir. Rızanın geçerli olması için gereken şartların var olması durumunda mal sahibinin rızası hukuka uygunluk nedeni oluşturacağından hırsızlık suçu oluşmayacaktır.

Hırsızlık suçunun oluşabilmesi için, failin kendisine veya bir başkasına bir menfaat sağlamak maksadıyla hareket etmesi gerekir. Maddi ya da manevi yararın fiilen elde edilmiş olması şart değildir. Sadece maksadın olması yeterlidir.

Hırsızlık suçunda fail suçun konusunu oluşturan malı alarak, mağdurun o mal üzerinde zilyetliğine son verir. Mağdurun suça konu eşya üzerindeki tasarruf haklarını kullanması olanaksız hale gelir. Bu tasarruf imkânı ortadan kalktığından hırsızlık suçu tamamlanmış olur. Yani malı çalıp kaçarken failin yakalanmış olması hırsızlık suçunu oluşturmaz, hırsızlığa teşebbüs suçunu oluşturur.

Hırsızlık suçunu düzenleyen 142. maddenin 2. fıkrasında ekonomik bir değer taşıyan her türlü enerji, taşınır mal sayılmış yani elektrik enerjisi, buharlar ve gazlar da hırsızlık suçunun konusu kapsamına dâhil edilmiştir.

Hırsızlık suçları malvarlığına karşı suçlar başlığı altında 141. - 147. maddelerde düzenlenmiştir. 141. maddede hırsızlığın temel şekli tanımlanmış, 142. maddede nitelikli halleri belirtilmiş, 143. maddede gece vakti işlenmesi halinde hırsızlık suçunun ağırlaştırıcı sebebi olarak gösterilmiş, 144. maddede hırsızlık suçunun hafifletici sebepleri sıralanmış, 145. maddede yine hafifletici hal ve cezasızlık hali gösterilmiş, 146. maddede kullanma hırsızlığı tanımlanmış, 147. maddede de yine cezasızlık hali gösterilmiştir.

Hırsızlık suçunun temel şekli 765 sayılı TCK'nun 491/1 maddesinin kısmen değişik bir şekilde tekrar edilerek 5237 sayılı TCK'da tanımlanmıştır. Cezanın alt sınırı 6 aydan 1 seneye çıkarılmıştır.

Hırsızlık suçunda, mağdurun malı hukuken geçerli bir şekilde elinde bulundurma şartı yoktur. Örneğin çalıntı bir malı başka birisi çalarsa bu da bir hırsızlık suçudur. Hatta mülkiyeti muhafaza ile sattığı malı zilyedinden çalan malik de hırsızlık suçunu işlemiş olur.

5.1. SUÇUN KONUSU

Hırsızlık suçunda ihlal edilen menfaat; mülkiyet, malvarlığı ve haklardır. Suçun maddi konusu taşınabilir bir maldır. Bir şeyin mal sayılabilmesi için iktisadi değer taşıması şart değildir. Ekonomik değeri olmayan fakat hatıra değeri olan şey de maldır. Maddi değeri olmayan mektup gibi manevi değeri olan bir şeyde mal kavramına girer.

Ayrıca ekonomik kıymet taşıyan her türlü enerji de taşınabilir mal sayıldığından hırsızlık suçunun konusu olabilir. Taşınmaz mallar hırsızlık suçuna konu olamazlar. Ancak taşınmaz malların taşınabilen parçaları suça konu olabilir. Tarladan toprak çalmak, evin duvarından tuğla çalmak, yine binanın kapısının, penceresinin sökülerek çalınması gibi.

Suçun Faili ve Mağduru

Ceza ehliyetine sahip herkes bu suçun faili olabilir. Fail bakımından bir özellik getirilmemiştir. Ancak TCK'nun 167. maddesinde hükümle düzenlenen şahsi cezasızlık ve hafifletici sebep halleri bu suçun failine de uygulanmaktadır.

Suçun mağduru gerçek veya tüzel kişiler olabilir

Maddi Unsur

Hırsızlık suçunun maddi unsuru sahibine ait taşınabilir bir malın bulunduğu yerden alınmasıdır. Suçun tamamlanması için çalınan maldan yararlanılması şart değildir. Malı bulunduğu yerden failin bizzat alması da gerekli değildir. Failin, herhangi bir araç ya da güç kullanarak malı kendi hakimiyet alanına çekmesiyle de suçun maddi unsuru gerçekleşmiş olur. Mağdur mal üzerinde artık hiçbir tasarrufta bulunmamalıdır. Malın hangi hallerde faile geçmiş sayılacağı, suçun işleniş biçimine ve yerine göre her olayda ayrı ayrı değerlendirilir.

Manevi Unsur

Hırsızlık suçunun manevi unsuru failin kendisine veya bir başkasına bir fayda sağlama kastıdır. Hırsızlık suçları taksirle işlenemez.

Failin çaldığı maldan yararlanma amacı yoksa hırsızlık suçu oluşmaz. Örneğin düşmanlık hissiyle bir kişinin değer verdiği bir eşyayı intikam almak veya onu üzmek amacıyla çalan ve saklayan kişinin eylemi hırsızlık suçu değildir. Ancak çaldığı mala zarar vermişse mala zarar verme suçu oluşur. Yarar maddi veya manevi olabilir. Çalınan maldan yararlanılmış olması gerekmez. Yalnızca yararlanılmak amacıyla çalınmış olması yeterlidir. Fail çaldığı malın başkasına

ait olduğunu bilmeli ve buna rağmen almış olmalıdır. Sahipsiz bir malın çalınması hırsızlık suçunu oluşturmaz.

Fail bilerek ve isteyerek zilyede ait taşınır malı bulunduğu yerden almış ise suçun manevi unsuru gerçekleşmiş olur.

Şahıs kendisinin zannederek başkasına ait bir malı almış ise hırsızlık suçu oluşmaz.

Hukuka Aykırılık

Hırsızlık suçlarında özel bir hukuka uygunluk sebebi yoktur. TCK'nun 145. maddesinde değerin azlığı halinde ceza indirimi düzenlenmiştir. Bu durum fiile bağlı bir cezasızlık ve indirim nedenidir.

5237 Sayılı Kanunun 147. maddesi hırsızlık suçunun ağır ve acil bir ihtiyacı karşılaması halinde de hâkime cezadan indirim yapma veya ceza vermeme yetkisi tanımıştır. Bu hal bir çeşit hukuka uygunluk nedeni sayılır.

Hırsızlığa Teşebbüs

Hırsızlık suçuna teşebbüs mümkündür. Teşebbüs 5237 sayılı TCK'nun 35. maddesinde düzenlenmiştir. 765 Sayılı TCK da yer alan tam ve eksik teşebbüs ayrımı 5237 Sayılı Yasada yer almadığından artık hırsızlık suçuna tam veya eksik teşebbüs diye bir ayırım söz konusu olmayacak sadece hırsızlık suçuna teşebbüsten bahsedilecektir. Kişi hırsızlık suçuna elverişli eylemlerin doğrudan doğruya icrasına başlayıp elinde olmayan nedenlerle tamamlayamaz ise hırsızlık suçuna teşebbüsten cezalandırılır. Örneğin, hırsız eve girmiş evdeki gümüş vazoyu almış dışarıya çıkmadan yakalanmış ise hırsızlık suçuna teşebbüs eylemi gerçekleşmiştir.

Hırsızlığa İştirak

Hırsızlık suçunda iştirake ilişkin genel hükümler uygulanmaktadır. Fail sayısının herhangi bir önemi yoktur.

Hırsızlık suçunu birden fazla kişi işlerse müşterek faillik söz konusu olur ve her fail eyleminden sorumludur. Kusur yeteneği olmayanları veya bir başkasını araç olarak kullanan kişi de fail gibi sorumlu tutulur. Önemli olan fiilin işlenişi üzerinde kurulan hâkimiyettir. Ortak hâkimiyet varsa müşterek faillik, araç olarak başkasını kullanma varsa dolaylı faillik söz konusudur. Azmettirme de bir iştirak türüdür ve azmettiren kişide asıl suçu işleyen fail gibi cezalandırılır. 765 Sayılı TCK da ki fer'i iştirak yerine yeni TCK'nda yardım etme kavramı getirilmiştir.

Hırsızlık Suçunda İçtima

Failin aynı mağdura birden fazla yerden aynı tarihte yaptığı hırsızlık eyleminde zincirleme (müteselsil) suç oluşur.

Aynı zamanda farklı mağdurlara yönelik eylemlerde ise mağdur sayısının ayrı hırsızlık suçu oluşur. Çünkü hırsızlık suçunda korunan hukuki menfaat mülkiyettir.

Bina içerisinden hırsızlık eyleminde ayrıca konut dokunulmazlığını ihlal suçu da oluşur.

Kapı, pencere kırılarak eşyanın çalınmış olması durumunda da yine ayrıca mala zarar verme suçu oluşur. Bu nedenle şüphelinin ifadesi alınırken bu üç suç isnat edilen suçlar olarak şahsa bildirilmeli ve tutanağa geçirilmelidir.

Ağırlatıcı Sebepler

Hırsızlık suçunun ağırlatıcı sebebi gece işlenmiş olmasıdır. Bu durumda ceza 1/3'e kadar artırılır.

Ayrıca 2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun 75. maddesinde de kültür varlıklarının çalınması halinde cezanın 1/3'den az olmamak üzere 2 katına kadar artırılması öngörülmüştür. Söz konusu kanunda Kültür varlıkları"; tarih öncesi ve tarihi devirlere ait bilim, kültür, din ve güzel sanatlarla ilgili bulunan yer üstünde, yer altında veya su altındaki bütün taşınır ve taşınmaz varlıklar" olarak tanımlanmıştır.

5.2. HIRSIZLIK SUÇUNUN NİTELİKLİ HALLERİ (TCK MADDE 142)

1. Hırsızlık Suçunun Kamu Kurum ve Kuruluşlarında veya İbadete Ayrılmış Yerlerde Bulunan ya da Kamu Yararına veya Hizmetine Tahsis Edilen Eşya Hakkında İşlenmesi

Bu tür hırsızlığa konu olan malın kime ait olduğunun bir önemi yoktur, taşınır malın kamu kurum ve kuruluşlarında ve ibadete ayrılmış yerlerden çalınması yeterlidir. Kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen her türlü eşya hakkında da bu suç oluşur. Mutlaka suça konu eşyanın kamu kurum ve kuruluşuna veya ibadethaneye ait olması gerekmez.

Kamu yararına veya hizmetine tahsis edilen eşyanın da bulunduğu yerin suçun niteliği açısından bir önemi yoktur.

2. Hırsızlık Suçunun Herkesin Girebileceği Bir Yerde Bırakılmakla Birlikte Kilitlemek Suretiyle ya da Bina veya Eklentileri İçinde Muhafaza Altına Alınan Eşya Hakkında İşlenmesi

Bina ve eklentilere giriş şeklinin bir önemi yoktur. İster kapıdan ister pencereden isterse balkondan girilsin fark etmez. Önemli olan suça konu olan malın kilit altında olan bir mal olmasıdır. Ayrıca bina veya eklentileri içerisinde muhafaza altına alınan taşınır mal hakkında işlenmesi durumunda da bu nitelikli hal geçerlidir.

Bina başkasının girme hakkı olmadığı, başkalarının girmesine izin verilmediğini gösterecek biçimde dış dünyadan ayrılmış, yanları muhkem surette yapı malzemesi ile örtülmüş üstü kapalı, sabit ya da taşınır yapılardır. Eklenti ise, binaya bağlı olan ve onunla birlikte fonksiyon icra eden yerdir. Eklentinin duvarla çevrili olmasına gerek yoktur.

Herkesin girebileceği yerlerden, cadde, pazaryeri, mağazalar, marketler gibi yerleri anlamak gerekir.

3. Hırsızlık Suçunun Halkın Yararına Sunulmuş Ulaşım Araçları veya Bunların Belli Varış veya Kalkış Yerlerinde Bulunan Eşya Hakkında İşlenmesi

Toplu taşıma araçlarının içerisinde bulunan yolculara veya personele ait olan eşya hakkında yahut bu toplu taşıma araçlarına ait istasyonlarında bulunan eşyalar hakkında hırsızlık suçu işlenir ise bu kapsamda değerlendirilir ve nitelikli hali oluşturur. Kargo taşımacılığına konu olan eşyalar yüklenirken, boşaltılırken veya taşınırken çalınırsa yine aynı durum geçerli olur. Suçun oluşabilmesi için eşyanın muhafaza altına alınmış olması şart değildir. Belli bir yöne giden yolcu veya eşya taşıyan araç umuma tahsis edilmiş sayılacaktır.

4. Hırsızlık Suçunun Bir Afet veya Genel Felaketin Meydana Getirebileceği Zararları Önlemek veya Hafifletmek Amacıyla Hazırlanan Eşya Hakkında İşlenmesi

Deprem, sel, su baskını, yangın ve savaş gibi afet veya genel felaketlerde, bu felaketlerin meydana getireceği zararları önlemek için veya felakete maruz kalanların ihtiyaçlarını karşılamak maksadı ile hazırlanan eşyalar hakkında hırsızlık suçunun işlenmesi halidir.

Bu suçun oluşabilmesi için failin eşyanın bu amaçla hazırlanmış olduğunu bilmesi ya da anlaması gerekir. Eşya özel ya da kamu tüzel kişilerine ait olabilir.

Bu tür eşyaya örnek olarak, gemilerdeki cankurtaran yelekleri, filikalar, köprü korkulukları, paratonerler, elektrik tellerinin direkleri, sel ve baskınların önlenmesi için yapılmış duvar taşları gösterilebilir.

5. Hırsızlık Suçunun Adet veya Tahsis veya Kullanımları Gereği Açıkta Bırakılmış Eşya Hakkında İşlenmesi

Bu suçun oluşabilmesi için genel olarak adet olduğu üzere dışarıda açıkta bırakılan eşyalardan olması veya tahsis edildiği iş gereği açıkta bulunması ya da kullanımları gereği açıkta bırakılması gerekmektedir. Bu tür eşyaların kullanımları gereği dışarıda bırakıldıkları için kolaylıkla çalınabilmeleri mümkündür. Bu nedenle nitelikli hırsızlık kapsamına alınmıştır. Hasat zamanında işlenen ve açıkta bırakılan tarım ürünleri, dışarıda bırakılan tarım aletleri, inşaatlarda yığılı olarak bırakılan inşaat malzemeleri bu maddenin kapsamına girer.

6. Hırsızlık Suçunun Elektrik Enerjisi Hakkında İşlenmesi

Bu suçta söz konusu olan elektrik enerjisi devlet tarafından üretilen özel hukuk tüzel kişilikleri aracılığı ile dağıtılan elektrik enerjisidir.

Komşusunun sayacından geçen elektrik enerjisini çalan failin suçu basit hırsızlık suçudur.

Sayacın mühürlü olup olmadığının hırsızlık suçunun nitelikli olması haline bir etkisi yoktur.

7. Hırsızlık Suçunun Kişinin Malını Koruyacak Durumda Olmamasından veya Ölmesinden Yararlanarak İşlenmesi

Kişinin malını koruyamayacağı durumlarda örneğin bir trafik kazası sonucu şoka girmiş kişinin malı hakkında, sarhoşluktan sızmış kişinin malı hakkında, sara nöbeti geçiren kişinin malı hakkında vb. gibi durumlarda kişilerin bu hallerinden yararlanarak işlenmesi halidir.

Fail, mağduru kendisini koruyamayacak duruma getirmiş ise bu durumda hırsızlık değil yağma (gasp) suçu olabilecektir. Öldürme eylemi de hırsızlığı yapan fail tarafından işlenilmiş ise başka suçu işlemek amacı ile kasten adam öldürme suçu gündeme gelecektir.

Kişinin trafik kazasında ölmesi durumunda, ölünün eşyaları hakkında hırsızlık suçunun işlenmesi de bu kapsamdadır. Ölüm halinde ölünün eşyalarının çalınması sureti ile yapılan hırsızlık da bu haldedir.

8. Hırsızlık Suçunun Elde veya Üstte Taşınan Eşyayı Çekip Almak Suretiyle ya da Özel Beceriyle ve Mağdurun Beden veya Ruh Bakımından Kendini Savunamayacak Durumda Olması Halinde İşlenmesi

Amaç büyük şehirlerde çok yaygın olan halk arasında kap kaç diye tabir edilen fiili cezalandırmaktır. Uygulamada kap kaç suçu gaspla karıştırılmakta fiil ağır bir şekilde cezalandırılmakta veya basit hırsızlık olarak değerlendirilmekte gerekenden az ceza verilmekte idi. Getirilen bu düzenleme ile kargaşaya son verilmiş açıkça kapkaç suçu cezalandırılmıştır.

Bu suçu yağma suçundan ayıran en önemli özellik mağdura karşı cebir ve şiddetin kullanılmamasıdır. Mağdurun ifadesinde olayın meydana geliş şeklinin açıkça belirtilmesi gerekmektedir.

Ayrıca yankesicilik ve şahsi çeviklik sureti ile yapılan hırsızlıklarda kapsam içine alınmıştır. Köpek, maymun gibi çeşitli hayvanların alıştırılarak elde veya üstte taşınan eşya hakkındaki hırsızlıkta kullanılması sureti ile suç işlenmesi halinde de faile bu kapsamda ceza verilecektir.

Beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak durumda olma hali kanunda tarif edilmemiştir. Hâkim her somut olayda mağdurun zikredilen du-

rumda olup olmadığını değerlendirecek, gerekirse bu konuda uzman hekim raporu alacak ve sonuca göre uygulama yapacaktır. Beden veya ruh bakımından kendini savunamayacak duruma örnek olarak ise mağdurun organ veya duyularından birinin eksik olması, yaş küçüklüğü, hareketleri kısıtlayacak hale gelmiş hamilelik, aşırı yaşlılık, zekâ geriliği, akıl hastalığı vs. gösterilebilir.

Buradaki şahsi çeviklik 765 sayılı yasadaki şahsi çeviklikten daha dar kapsamlıdır ve sadece elde üstte taşınan eşya hakkında hırsızlık suçunda söz konusudur. 765 sayılı yasadaki şahsi çeviklik hali ise her türlü hırsızlık durumunda geçerli idi.

9. Hırsızlık Suçunun Doğal Bir Afetin veya Sosyal Bir Olayın Meydana Getirdiği Korku veya Kargaşadan Yararlanarak İşlenmesi

Deprem, sel baskını, yangın, tsunami gibi doğal afetlerden sonra insanlar öncelikle canlarının derdine düştüklerinden eşyalar üzerindeki hâkimiyetleri zayıflamakta veya tümünden kaybolabilmektedir. Bu gibi durumlarda fail mağdurun içinde bulunduğu hırsızlığı kolaylaştıran halden yararlanmaktadır.

Zaman zaman gösteri yürüyüşlerinin taşkınlıklara dönüşmesi sonucunda kargaşa çıkmakta, işyerlerinin camları kırılmakta ve mağdurun korkmasından veya kargaşadan faydalanılarak eşyalar çalınmaktadır. Bu tür hırsızlıklar da bu kapsama girer.

10. Hırsızlık Suçunun Haksız Yere Elde Bulundurulan veya Taklit Anahtarla ya da Diğer Bir Aletle Kilit Açmak Suretiyle İşlenmesi

Bu suçun oluşabilmesi için hırsızlık suçunun kilit açmak sureti ile işlenmesi gerekmektedir. Kilidi açan anahtar sahibinden rızası dışında haksız yere alınmalı ve fail tarafından kilidi açmada kullanılmalıdır. Ayrıca kilit taklit anahtarla veya tornavida, maymuncuk vs. gibi aletlerle açılarak işlenmesi halinde de suç bu kapsama girer. Kilidin hırsızlık suçunu işlemek amacı ile veya hırsızlığa konu olan malları taşımak için açılması gerekir.

Kilidin sağlam olup olmadığının suçun oluşumuna bir önemi yoktur. Kilidin araçsız olarak açılmaması şarttır, ancak anahtar, taklit anahtar veya bir aletle açılmalıdır.

Kilidin üzerinde duran anahtarla yahut ta çalınan eşyanın herhangi bir aletle yerinden sökülmesi halinde bu kapsamda değerlendirilmemektedir.

Haksız yere elde bulundurulan anahtar sahibinin rıza ve haberi olmadan herhangi bir şekilde ele geçirilen anahtardır. Sahibine ait anahtarı çalmak veya geri vermek üzere alınan anahtarı iade etmemek buna örnek gösterilebilir.

11. Hırsızlık Suçunun Bilişim Sistemlerinin Kullanılması Suretiyle İşlenmesi

Bilişim sistemi; verileri toplayıp yerleştirdikten sonra bunları otomatik işlemlere tabi tutma olanağını veren manyetik sistemlerdir. Bilişim suçuna ör-

nek olarak sahte kredi kartı ile bankamatikten para çekmeyi verebiliriz. Burada iki suç vardır birisi sahte kart yapmak diğeri de nitelikli hırsızlıktır. Bu durumda her iki suçtan da faile işlem yapılmalıdır.

12. Hırsızlık Suçunun Tanınmamak İçin Tedbir Alarak veya Yetkisi Olmadığı Halde Resmi Sıfat Takınarak İşlenmesi

Bu suçun oluşabilmesi için failin maske, takma bıyık, takma sakal takarak veya çeşitli şekillerde yüzünü boyayarak, değişik kıyafetler giyerek suçu işlemesi gerekmektedir. Ama failin tanınmaması şart değildir.

Failin resmi sıfatı olmamasına rağmen resmi bir sıfat takınarak mağdurda böyle bir sıfatı olduğu kanaatini uyandırarak hırsızlık suçunu işlemesi halinde de maddedeki suç oluşur. Eğer fail gerçekten memur ise bu kapsamda değerlendirilmez.

13. Hırsızlık Suçunun Barınak Yerlerinde, Sürüde veya Açık Yerlerde Bulunan Büyük veya Küçükbaş Hayvan Hakkında İşlenmesi

Belirtilen hayvanlar sadece büyük ve küçükbaş hayvanlardır. Kümes hayvanları, çoban köpekleri bu hırsızlığa konu olmaz. Çalınan hayvanın canlı olması gerekir. Hayvanlar barınaklarında, sürüde veya açık yerlerde bulunabilir. Büyük veya küçükbaş hayvanın çalındığı yerin, mera olup olmadığının bir önemi yoktur. Açıkta bırakılmış dahi olsa bu madde hükmü uygulanmalıdır.

14. Hırsızlık Suçunun Sıvı veya Gaz Halindeki Enerji Hakkında ve Bunların Nakline, İşlenmesine veya Depolanmasına Ait Tesislerde İşlenmesi

Sıvı ve gaz şeklindeki boru hatları ile taşınan ve depolanabilen doğal gaz ile petrol hakkında boru hatlarından veya nakline, işlenmesine veya depolanmasına yarayan yerlerden işlenmesi yaptırım kapsamına alınmıştır. Hırsızlık suçu işlenirken boru hattına zarar verilmiş ise faile ayrıca bu zarardan dolayı da işlem yapılması gerekir.

Örgüt faaliyeti çerçevesinde bu suçun işlenmesi halinde faile verilecek ceza ağırlaştırılmıştır. Örgüt; 5237 sayılı kanunun 220/1 maddesi uyarınca; amaçlanan suçları işlemek için ve elverişli olmak koşulu ile an az üç kişinin bir araya gelmesidir.

Hırsızlık Suçunun Gece Vakti İşlenmesi (TCK Madde 143)

Hırsızlık suçu gece işlenmesi ağırlaştırıcı bir nedendir. Her tür hırsızlık suçunun gece işlenmesinde durum aynıdır.

Gece; güneşin batmasından bir saat sonra ile güneşin doğmasından bir saat önceki zaman dilimi arasında geçen süredir.

Eğer suçun işlendiği zaman kesin olarak gece sayılan zaman değilse şüpheden sanık yararlanır ilkesi gereğince suç gündüz işlenmiş kabul edilecektir.

Yargıtay'ın yerleşmiş kararlarına göre suçun gece vakti işlendiğine dair delillerin ortaya konması gerekmektedir.

Hafifletici Sebepler (TCK Madde 144)

1. Hırsızlık Suçunun Paydaş veya Elbirliğiyle Malik Olunan Mal Üzerinde İşlenmesi

İştirak veya müşterek mülkiyete sahip taşınır mal üzerinde, o malın mülkiyet hakkına sahip olan kişiler tarafından malın çalınması durumudur.

Fail mülkiyet hakkı sahiplerinden birisi değilse suça konu mal üzerindeki mülkiyet ister iştirak halindeki mülkiyet, ister müşterek mülkiyet olsun faile bu maddeden ceza verilemez.

Savcılık tarafından soruşturma açılabilmesi için mağdurlardan en az birisinin şikâyeti şarttır. Şikâyet yoksa veya şikâyetten vazgeçilmiş ise fail mahkûm edilmeyecektir.

2. Hırsızlık Suçunun Bir Hukukî İlişkiye Dayanan Alacağı Tahsil Amacıyla İşlenmesi

Failin bir hukuki ilişkiye dayanan alacağını tahsil etmek amacı ile hırsızlık suçunu işlemesi halidir. Faildeki saik alacağını tahsil etmek olmalıdır.

Savcılık tarafından soruşturma açılabilmesi için mağdurun şikâyeti şarttır. Şikâyet yoksa veya şikâyetten vazgeçilmiş ise fail mahkûm edilmeyecektir.

3. Malın Değerinin Az Olması (TCK madde 145)

Malın değerinin azlığını hâkim takdir edecektir. Hırsızlığa konu malın değerinin azlığı tespit edilecek ve somut olayda ceza şahsileştirilirken hâkim tarafından takdir edilecek bir oranda verilen ceza indirilebilecek veya hiç ceza verilmeyebilecektir.

Marketten hırsızlık yaparak sakız çalan çocuğun durumu hâkim tarafından adil bir şekilde takdir edilecektir.

Kullanım Hırsızlığı (TCK madde 146)

Her tür hırsızlıkta kullanıp zilyede iade etme amacı varsa bu durum fail lehine uygulanmaktadır.

Bu suçun oluşabilmesi için failin çaldığı malı belli bir süre kullandıktan sonra geri iade etme amacında olması şarttır. Ancak kullanma süresinin kısa olması gerekmektedir. Kullanma süresi uzun bir zaman dilimi ise fail indirimden yararlanamaz. İndirim uygulanabilmesi için mutlaka malın iadesi gerekmez sadece failde böyle bir amacın olması yeterlidir.

Bu düzenleme sadece özel araç çalındığında uygulanmayacak her türlü kullanılıp iade edilebilen taşınır malların çalınmasında uygulanacaktır.

Malın suç işlemek için kullanılmış olması halinde bu hüküm uygulanmaz. Yani örneğin adam öldürmek için silahın çalınması veya çalıntı malların taşınması için aracın çalınması ve amaçlanan suçta kullanılmış olması halinde bu hüküm uygulanmaz.

Kullanma hırsızlığının kovuşturulması şikâyeteye bağlıdır, ancak çalınan mal suç işlemek için kullanılmış ise soruşturma resen C. Savcılığı tarafından yapılacaktır.

Zorunluluk Hali (TCK Madde 147)

Ağır ve acil bir ihtiyacın karşılanması için yapılan hırsızlık fiili diğer hırsızlık fiillerine göre daha hafif sayılmaktadır. Burada zorunluluk hali vardır. Öncelikle ağır ve acil bir ihtiyacın olması ve hırsızlığın ağır ve acil olan bu ihtiyacı karşılamak için yapılmış olması gerekir. Örneğin, babanın hasta olan çocuğuna doktor tarafından yazılan ilaçları satın alamaması üzerine eczaneden çalması veya aç kalan bir şahsın yiyecek çalması.

Ağır ve acil bir ihtiyacın olup olmadığını, malın sırf bu ihtiyacı karşılamak maksadı ile çalınıp çalınmadığını, çalınan mal ile ihtiyaç arasında bir orantısızlığın bulunup bulunmadığını her olayın özelliğini de dikkate alarak hâkim takdir eder.

Hırsızlık Suçlarında Şahsi Cezasızlık Sebebi (TCK madde 167)

Ceza verilmemesi gereken akrabalar; hakkında ayrılık kararı verilmemiş eşler, üst soy-alt soy ve aynı derecede kayın hısımları, evlat edinen ile evlatlık ayrıca aynı konutta birlikte yaşayan kardeşlerdir. Bu guruptaki akrabalıklarda birbirlerinin mal varlıkları aleyhine işledikleri hırsızlık suçlarında faile ceza verilmez.

Hırsızlık Suçlarında Cezada İndirim Yapılmasını Gerektiren Şahsi Sebep (TCK madde 167)

Cezadan indirim için biraz daha birinci fıkraya göre uzak akrabalık bağı gerekmektedir. Bunlar, aynı konutta yaşamayan kardeşler, aynı konutta yaşayan, haklarında ayrılık kararı verilen eş, aynı konutta yaşayan amca, dayı, hala, teyze, yeğen veya 2. derecede kayın hısımlarıdır.

Hırsızlık Suçlarında Etkin Pişmanlık

Etkin pişmanlık 5237 sayılı TCK ile getirilen bir kavramdır. Suç işlendikten sonra ortaya çıkan bir durumdur. Fail işlediği suçtan pişman olarak pişmanlık gösterebilir. Çaldığı malları zilyede geri vermesi veya zilyedin uğradığı zararı tazmin etmesi, gerçekleştirmeye başladığı bir fiili keserek gerçekleştirmesini durdurmak pişmanlık göstergesi eylemlere örnek olarak gösterilebilir.

Çalınan malın geri verilmesi veya zararın ödenmesi bizzat fail, azmettiren ya da yardım eden tarafından yapılmalıdır. Bunlar adına hareket edenler tarafından iade veya tazmin etkin pişmanlık hali sayılmaz.

İade veya tazmin mutlaka kamu davasının açılmasından önce yapılmalıdır. Kovuşturmadan maksat kamu davasının açılmasıdır.

Tam tazmin veya iadede etkin pişmanlık hükümlerinin uygulanması için mağdurun rızasına gerek yoktur, ama kısmi iade veya tazmin varsa mutlaka mağdurun açıkça failin etkin pişmanlıktan faydalanması için rıza göstermesi gerekmektedir. Kısmi iade veya tazminde kanunda getirilmiş herhangi bir oran yoktur, mağdur rıza gösterirse yüzde bir iade veya tazmin indirim için yeterli olacaktır.

Hırsızlık suçunda tam tazmin veya iadede hâkim somut olaya göre verilen cezayı üçte birden üçte ikiye kadar indirebilecektir. Kısmi iade veya tazminde ise mağdurun rızası olması koşulu ile aynı oranda indirim yapabilecektir.

EKLER

EKLER

- EK - 1: İKAMETTEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU
- EK - 2: İŞYERİNDEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU
- EK - 3: İFADE ALMADA PERFORMANS KRİTERLERİ VE GÖZLEMLEME



İKAMETTEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU

TESPİT VE TEBLİĞ - TEBELLÜĞ TUTUNAĞI

Hırsızlık ile mücadele çalışmaları kapsamında ikametlerde meydana gelebilecek hırsızlık olaylarının önlenmesi, ikametın fiziki kontrolleri yapılarak eksiklik ve aksaklıkların tespit edilmesi, bunların ilgililere tebliği ile tespit edilen hususların giderilerek önlemlerin artırılması amacıyla aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

EK-'^

İKAMET SAHİBİNİN ADI :

İKAMETİN ADRESİ :

İKAMETİN FİZİKİ DURUMU

EKSİKLIK TESPİT EDİLEN

Giriş kapısının özellikleri

D Çelik kapı D Ahşap Kapı D Alüminyum kapı D
Diğer:.....

D

Giriş kapısının kilidinin özellikleri

D Asma kilit D Normal Kilit D Diğer:.....

D

Kapıda Demir Parmaklık Durumu

D VAR D YOK

D

Parmaklık Varsa:

D Asma Kilitli D Normal Kilit D Diğer :

D

Pencerelerde Demir Parmaklık

D VAR D YOK

Güvenlik Kameraları

D VAR D YOK

D

Alarm Sistemi

D VAR D YOK

D

Sigorta

D VAR D YOK

D

İçeriye girmeye elverişli bir yer (Hırsız için)

D VAR D YOK

D

Varsa Durumu :

Gece bekçisi/Güvenlik görevlisi

D VAR D YOK

D

İkametin Çevre Aydınlatması

D VAR D YOK

D

Çelik Kasa

D VAR D YOK

D

İkamette Değerli Eşya olup olmadığı :

D VAR D YOK

D

Yukarıdaki tespitler yapılarak, eksiklikler İkamet Sahibine anlatıldı ve mala karşı işlenen suçların azaltılması amacıyla bu eksiklerin giderilmesinin önemi vurgulandı. Eksiklikleri gidermeye yönelik tedbirlerin alınması hususu aşağıda imzası bulunan ilgiliye tebliğ edildi.

Bu tutanak tanzimle imza altına alındı. / / 2010

TEBLİĞ EDENLER

HAZURUN

TEBELLÜĞ EDEN

Polis Memuru

Polis Memuru

İkamet Sahibi

İKAMETTEN HIRSIZLIK KONULARI İLGİLİ DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR

- 1 - Hırsızlar çok uğraşarak, gürültü çıkararak ve zaman harcayarak bir yere girmek istemezler. Kapalı pencereleri tercih etmezler, çünkü pencere kırmak dikkat çekicidir.
- 2 - Şifreli kilitleri olan kapıları da sevmeyiz. Çünkü bu kapılar sadece tek anahtarla açılabilirler.
- 3 - Evlerin birinci ve ikinci katlarındaki balkon kapısı ve pencerelerinin sağlam demir parmaklıklı olmasına dikkat ediniz.
- 4 - Kapılarda çift kilit bulundurulmasına ve geceleri kapı arkalarına emniyet zincirinin takılı olmasına dikkat ediniz.
- 5 - Evinizi geceleri kısa süreli terk edeceğiniz zaman bir lambayı yanık bırakınız.
- 6 - Apartman giriş kapıları dışarıdan aydınlatılmalıdır. Sokak lambalarının yanık vaziyette olması sağlanmalıdır.
- 7 - Apartman sakinleri, yönetici ve özellikle kapıcının apartmana giren çıkan yabancılara karşı duyarlı olmaları gerekir.
- 8 - Mahalle sakinleri şüpheli şahısları her an “155 Polis İmdat” a bildirmelidir.
- 9 - Hırsızlar eve girdiklerinde ilk önce yatak odalarını karıştırırlar. Kıymetli eşyalarınızı evin daha değişik yerlerine saklayınız.
- 10 - Tatil gittiğinizde veya evinizden uzun süreli ayrıldığınızda posta kutusunun anahtarını komşunuza bırakmayı unutmayınız. Hırsızlar öncelikle posta kutusu dolu (elektrik faturası, su faturası, vb.) olan daireleri seçerler.
- 11 - Semt pazarlarının kurulduğu günlerde, pazar civarında bulunan evlerde o gün daha fazla hırsızlık olabilmektedir.
- 12 - Eğer siz komşularınızın evine sahip çıkarsanız onların sizin evinize sahip çıkacaklarını unutmayınız. Evde çok zaman geçiriyorsanız çevrenizi gözlemlemeniz semtinizin güvenliği için yararlı olacaktır.
- 13 - Evinize geldiğinizde camınızın kırıldığını ya da kapınızın aralık olduğunu fark ederseniz, evinize giren şahıs ya da şahıslar hala içerde olabileceğinden eve girmeyiniz. Derhal polisi arayıp, gözetlemeye devam ediniz.
- 14 - Yeni bir eve taşındığınızda evle ilişkisi olan bazı kişilerde hâlâ evin anahtarlarının olması ihtimaline karşın mutlaka kilitleri değiştiriniz.
- 15 - Eğer evinizi satmayı düşünüyorsanız, her gelene evinizi gezdirmek yerine bir emlakçı ile irtibat kurarak sadece evinizi gerçekten alabilme ihtimali olan kişilere evinizi gezdirin.



- 16- Dairenizin yangın çıkışı yoksa veya apartmanın giriş katında oturuyorsanız evinizin hırsıza karşı en güvensiz kısmı ön kapısıdır. İlk risk apartmanın ana giriş kapısının güvensiz olması ve herkesin buradan rahatça girebilmesiyle başlar. Bu nedenle kendi kapınızın güvenliğinin yeterli olmasına dikkat ediniz.
- 17- Toplu yerleşim yerlerinden uzak meskenler hırsızların tercihidir. Bu tür evlerin kapıları güçlü menteşe ve sürgülerle donatılmalıdır. Bunlar kapınızın bir manivela veya levyeyle zorlanarak açılabilmesini engelleyecektir. Bunun yanı sıra çelik kapı kullanmanız veya kapı çerçevelerinin çelik destekli olmasında fayda vardır.
- 18- Apartman sakinlerinin birbirlerini uyarmak, yardım istemek ya da apartman güvenliği hususunda dâhili telefon sistemi aracılığı ile konuşabilmelidir.
- 19- Eğer binanızda kendi evinizle apartman giriş kapısı arasında bir diafon sistemi ve otomatik kapı açma düğmesi mevcut ise (mevcut değil ise taktırın) zilinizi çalıp makul olmayan bir sebeple içeri girmek isteyen yabancılara kapıyı açmayınız. Aynı şekilde sizin zilinize yanlılıkla bastıklarını söyleyen yabancılar içinde kapınızı açmayınız.



EK-2

İŞYERİNDEN HIRSIZLIK İNCELEME FORMU

TESPİT VE TEBLİĞ – TEBELLÜĞ TUTUNAĞI

Hırsızlık ile mücadele çalışmaları kapsamında işyerlerinde meydana gelebilecek hırsızlık olaylarının önlenmesi, işyerinin fiziki kontrolleri yapılarak eksiklik ve aksaklıkların tespit edilmesi, bunların ilgililere tebliği ile tespit edilen hususların giderilerek önlemlerin artırılması amacıyla aşağıdaki hususlar tespit edilmiştir.

İŞYERİNİN ADI :

İŞYERİNİN ADRESİ :

İŞYERİNİN FİZİKİ DURUMU

EKSİKLİK TESPİT EDİLEN

Giriş kapısının özellikleri

D Çelik kapı D Ahşap Kapı D Alüminyum kapı D Diğer:...

D

Giriş kapısının kilidinin özellikleri

D Aasma kilit D Normal Kilit D Diğer:.....

D

Kapıda Kepenk Durumu

D VAR D YOK

D

Kepenk Varsa:

D Aasma Kilitli D Elektronik D Diğer :.....

D

Pencerelerde Demir Parmaklık

D VAR D YOK

D

Güvenlik Kameraları

D VAR D YOK

D

Alarm Sistemi

D VAR D YOK

D

Sigorta

D VAR D YOK

D

İçeriye girmeye elverişli bir yer (Hırsız için)

D VAR D YOK

D

Varsa Durumu :

Gece bekçisi/Güvenlik görevlisi

D VAR D YOK

D

İşyeri Çevre Aydınlatması

D VAR D YOK

D

Çelik Kasa

D VAR D YOK

D

Bilgisayar varsa teknik özellikleri ve seri numaralarının kayıt altında olup olmadığı :

D VAR D YOK

D

Yukarıdaki tespitler yapılarak, eksiklikler İşyeri Sahibine/Yetkilisine anlatıldı ve mala karşı işlenen suçların azaltılması amacıyla bu eksiklerin giderilmesinin önemi vurgulandı. Eksiklikleri gidermeye yönelik tedbirlerin alınması hususu aşağıda imzası bulunan ilgiliye tebliğ edildi.

Bu tutanak tanzimle imza altına alındı. / / 2010

TEBLİĞ EDENLER

HAZURUN

TEBELLÜĞ EDEN

Polis Memuru

Polis Memuru

İşyeri Sahibi/Yetkilisi

İŞYERLERİNDEN HIRSIZLIK KONULARI İLGİLİ DİKKAT EDİLMESİ

GEREKEN HUSUSLAR

1. İşyeri giriş kapılarının ve muhtemel girilebilecek pencerelerin herhangi bir cisimle veya zorlamayla açılmayacak şekilde güçlendirilmesi; alüminyum doğrama ve pimapan kapı ve pencerelerin hırsızlar tarafından iki saniye gibi kısa bir zamanda açılabilirdiğinin göz önünde bulundurulması;
2. İşyerinin yapısı müsaitse, mutlaka kepenk yaptırılması; asma kilit ile kilitlenen kepenklerin veya altında / üstünde boşluk bulunan kepenklerin açılması daha kolay olduğundan dolayı, imkânlar dâhilinde zemine geçmeli veya elektronik asansörlü kepenklerin tercih edilmesi;
3. Bina çatı kapılarının devamlı surette kilitli tutulmasına dikkat edilmesi;
4. Özellikle Emniyet Güçlerinin ya da halkın gözünden uzak olan ölü bölgelerdeki kullanılmayan kapı, pencere veya diğer girişlerin imkânlar dâhilinde duvarla örülmesi;
5. Mala karşı işlenen suçların(Hırsızlık-Yankesicilik) önlenmesinde en etkili yol olan güvenlik kamerası ve alarm sistemlerinin takılması;
6. İşyerlerinde geceleri para ve diğer değerli eşyaların çelik kasa içinde veya başka yerlerde bulundurulmayarak, gündüzden banka v.b. yerlere yatırılması;
7. Özellikle gündüzleri meydana gelebilecek Elektronik Eşya -Yankesicilik v.b. hırsızlık olaylarına karşı, işyerinde kimsenin bulunmadığı zamanlarda veya işyerinde görevli dahi bulursa bu ve benzeri elektronik eşyaların kullanılmadığı zamanlarda eşyaların bulunduğu odalarının veya sergilendiği vitrin kapılarının kilitli tutulması,
8. İşyerinde meydana gelebilecek hırsızlık olaylarına karşı bilgilendirilerek durumundan şüphe edilen, işyeri ile ilgisi olmadığı halde işyerinde içinde dolaşan kişiler ve durumu şüphe uyandıran şahıslar hakkında o anda işyeri yetkilisi tarafından derhal 1 5 5 Polis İmdat telefonuna bilgi verilmesi;
9. Meydana gelen hırsızlık olaylarının genel grafiği incelendiğinde, hırsızlık olaylarında, ana giriş kapılarının görevlilerce dikkat edilmeyerek açık bırakıldığı veya akşam kapanmadan önce hırsızlık yapacak kişilerin hırsızlık yapacakları yere girerek ölü bölgelerde saklanarak içerde kaldıkları ve bu yolla hırsızlık olayını gerçekleştirdikleri anlaşılmakla, bu meydana gelebilecek hırsızlık olaylarına karşı tüm görevlilerin gerekli titizliği göstermelerinin sağlanması, işyerini son kapatan kişinin gerekli incelemeleri yaptıktan sonra işyerini kapatıp ayrılmasının sağlanması;

10. Diğer gelişmiş ülkelerde yaygınlaşan, son yıllarda Ülkemizde de giderek oturmaya başlayan “ ÖZEL GÜVENLİK HİZMETLERİ”nden faydalananlar, İşyerinin potansiyeline göre özel güvenlik personeli istihdamının sağlanması;
gerekmektedir.

İFADE ALMADA PERFORMANS KRİTERLERİ VE GÖZLEMLEME

1. Planlama ve hazırlık safhası

^ EVET

^ HAYIR

EK-3

- ^ Alınacak ifadenin konusu belirlendi mi?
- ^ Suç unsurları üzerinde düşünöldü mü?
- ^ Taktiksel çeşitlilikler üzerinde çalışıldı mı?
- ^ Delillerin türü ve kapsamı belirlendi mi?
- ^ İfade verecek şahsın olaydaki rolü belirlendi mi?
- ^ Kişinin geçmiş polis kayıtlarına bakıldı mı?
- ^ Beklenen ifade verme davranışının gerekçeleri, uygulanacak ifade almanın stratejisi, taktiğı ve yöntemi seçildi mi?
- ^ Suçun hazırlığı ve planlaması, işleyiş şekli, örtbas edilişi, şüpheli - mağdur ilişkisi, suç aletlerinin akıbeti, sebep, neden ve gerekçeli üzerinde çalışma yapıldı mı?
- ^ İfadenin tarihi, aciliyet durumu, ifadesi alınan kişinin sağlık durumu, ifadenin verimliliğı üzerinde değerlendirme yapıldı mı?
- ^ İfade alınacak yerin tespiti ve rahatsız edilmeyi önleme işlemi yapıldı mı?
- ^ İfade ye katılacak kişiler belirlendi mi? (ifadeyi alacak memurlar, çocuklar, gençler, kadınlar, tercümanlar ve avukat gibi)
- ^ İfade alma işleminin akış planlaması yapıldı mı?

2. Uygulama safhası

^ EVET

^ HAYR

- ^ Giriş konuşması yapıldı mı?
- ^ İsmen tanışma ve ismine göre hitap yapıldı mı?
- ^ Karşılıklı saygı ve güvenin sinyali verildi mi?
- ^ İşbirliğine hazırlık kazanılacak ve teşvik edilecek eylemler yapıldı mı?
- ^ İfade vermeye hazır olmasını artırmak, olası korkuları ve dirençleri yıkmak için, ifade alma işleminin resmi akışının açıklaması yapıldı mı? Soruların ve kanıt taleplerinin nasıl istenmesi gerektiğine dair roller, beklentiler ve olasılıklar açıklandı mı?
- ^ Kimliklerin tespiti ve kontrolü yapıldı mı?
- ^ İfadeyi alan ve ifadeyi veren kişi arasındaki ilişki nasıl değerlendirilebilir, sorunlar var mıydı?
- ^ Bu sorunlar engellenebilir miydi?
- ^ Hukuki bilgilendirme doğru yapıldı mı?
- ^ İfade de bulunan avukat ile ilişki nasıldı? Bir saygı ortamı yaratmak mümkün oldu mu?
- ^ İfade veren kişinin serbest açıklama yapması sağlandı mı?
- ^ İfade veren kişinin açıklamaları aktif dinlenildi mi, sorular sorularak bölündü mü ve bu bölünmelerin zamanlaması doğru oldu mu?
- ^ İfadeye ara verildi mi ve aralar soru sorulmadan yapılabildi mi?
- ^ İfadeyi alanın soru sorma tarzı nasıl değerlendirildi, ifadeyi verenin açıklamaları yeterince incelendi mi, bunlar üzerine sorular soruldu mu?

3. Derleme aşaması

^ EVET

^ HAYR

- ^ Olayın subjektif detayları yeterli derecede toplanıldı mı? (suçlunun olayın hakikatine karşı ruh durumu nedir, suça karşı tutumu nedir)?
- ^ İfadeyi alanın suça ilişkin davranış taktiği nasıl değerlendirilmiştir. İfadesi alınana belki “çok fazla” bilgi mi verildi, tanıkların ifadeleriyle ve gerekli tüm delillerle karşı karşıya getirilme doğru zamanda mı oldu?
- ^^ İfade alma kendi içinde tutarlı mıydı ve yeterli derecede belgelendirildi mi? Önem arz eden bölümler sonradan anlaşılabilir şekilde ifade edildi mi?
- ^^ İfade alma uygun bir şekilde bitirildi mi, ifadesi alınanla birlikte bir “durum değerlendirmesi” yapıldı mı?
- ^^ Kanuni hükümlere bağlı kalındı mı?

T